

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

2119841

**VPLYV INTEGRÁCIE SR DO EURÓPSKEJ MENOVEJ
ÚNIE NA HOSPODÁRSTVO SR**

2010

Viera Zemanová, Bc.

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

**VPLYV INTEGRÁCIE SR DO EURÓPSKEJ MENOVEJ
ÚNIE NA HOSPODÁRSTVO SR**

Diplomová práca

Študijný program:	Regionálny rozvoj
Študijný odbor:	3.3.5 Verejná správa a regionálny rozvoj
Školiace pracovisko:	Katedra európskych štúdií
Školiteľ:	Lubica Rumanovská, Ing., PhD.

Nitra 2010

Viera Zemanová, Bc.

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Viera Zemanová vyhlasujem, že som diplomovú prácu na tému „Vplyv integrácie SR do Európskej menovej únie na hospodárstvo SR“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 15. apríla 2010

Viera Zemanová

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pani **Ing. Ľubici Rumanovskej, PhD.** za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

Abstrakt

Cieľom predkladanej práce je poukázať na dôležitosť Európskej únie a zhrnúť informácie o histórii integrácie, vrátane cesty k hospodárskej a menovej únii. Na tejto ceste stálo množstvo politických a ekonomických prekážok, pokiaľ bola podpísaná Maastrichtská zmluva v roku 1992. Maastrichtské konvergenčné kritériá boli navrhnuté tak, aby zabezpečili dostatočnú pripravenosť hospodárstva každého členského štátu na prijatie spoločnej meny. Euro je jednotná spoločná európska mena, ktorú do dnes prijalo a používa 16 členských krajín Európskej únie. Tieto krajiny vytvorili eurozónu. Vytvorenie eurozóny a zavedenie eura patrí medzi najdôležitejšie a najvýznamnejšie kroky v európskej integrácii. Slovenská republika prijala euro ako oficiálnu menu k 1. januáru 2009. Pred naplnením tohto procesu, naša krajina splnila rovnaké požiadavky Maastrichtu ako ostatné členské štáty, ktoré usilovali o prijatie eura. Plány Slovenska sa v tomto integračnom míľniku naplnili. Naďalej je snahou zabezpečiť trvalú konsolidáciu týchto kritérií aj po vstupe do eurozóny. Na základe rozhodnutia tohto významného a dôležitého integračného kroku, zámerom SR je komplexné využívanie pozitívnych prínosov pre hospodárstvo nášho štátu. Pomerne krátke obdobie uplynulo na sumárne hodnotenie od dátumu, kedy naša krajina vymenila slovenskú korunu za euro. Na základe úspešnej adaptácie eura a hodnotenia vplyvu eura sa v práci konštatuje prevažujúci pozitívny vplyv na ekonomiku a hospodárstvo Slovenska, s predpokladom aj naďalej pozitívneho dlhodobého efektu zavedenia eura v SR.

Kľúčové slová:

Európska únia, európska integrácia, euro, eurozóna, maastrichtské kritériá, Hospodárska a menová únia, hospodárstvo SR.

Abstrakt

The aim of presented thesis is to highlight the importance of the European union and summarize information about the history of integration, including the way to economic and monetary union. Many political and economic difficulties were in the way until the Maastricht agreement was signed in 1992. The Maastricht convergence criteria were designed to ensure adequate preparedness of each member state economy to adopt a common currency. The euro is unified European currency, which is nowadays used by the 16 member countries of the European union. These countries constitute the eurozone. The creation of the eurozone and the acceptance of euro are one of the most important steps in European integration. The Slovak republic accepted euro as its official currency on 1 January 2009. Before the end of this process, our country had fulfilled the same Maastricht requirements as the other member states, which adopted the euro. The plans of Slovakia were fulfilled in this integration milestone. Efforts to ensure consolidation of these criteria continued even after entering the eurozone. The intention of the Slovak republic is a comprehensive use of the positive benefits to the economy of our state. A relatively short period of time elapsed from the time when our country exchanged the Slovak koruna for the euro to make a summary evaluation. Based on the successful adaptation of the euro and the euro impact assessment in the thesis is stated an overriding positive influence on the economy of Slovakia, with the assumption of a positive long-term effect of the euro in Slovakia.

Key words:

the European Union, European integration, euro, euro area, the Maastricht criteria, Economic and Monetary Union, economy SR.

Obsah

Obsah	6
Zoznam ilustrácií	7
Zoznam tabuliek	8
Zoznam skratiek	9
Úvod	11
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	13
1.1 Integrácia EÚ	13
1.1.1 Integrácia Slovenska do EÚ	18
1.2 Hospodárska a menová únia	20
1.2.1 Hospodárstvo SR	30
2 Cieľ práce	35
3 Metodika práce a metódy skúmania	36
3.1 Pracovný postup	36
3.2 Metódy skúmania	36
4 Výsledky práce a diskusia	38
4.1 Integrácia EÚ	38
4.1.1 Európske hospodárske spoločenstvo.....	39
4.1.2 Ďalšie kroky analýzy integrácie	40
4.1.3 Rozhodnutie o východnom rozšírení EÚ	41
4.2 Hospodárska a menová únia	43
4.2.1 Analýza vývoja menovej integrácie	43
4.3 Pripravenosť SR na prijatie eura	48
4.3.1 Zavedenie Eura na Slovensku	52
4.3.2 Analýza vývoja hospodárstva SR po zavŕšení procesu integrácie do HMÚ	54
4.3.3 Analýza názorov občanov na vstup SR do eurozóny.....	61
4.3.4 Prieskum občanov po roku používania spoločnej meny v SR	62
4.4 Diskusia	66
5 Záver	69
Použitá literatúra	71
Prílohy	80

Zoznam ilustrácií

Obr. 1	Robert Schuman.....	39
Obr. 2	Mapa rozširovania Európskej únie	42
Obr. 3	Graf medziročného rastu HDP v stálych cenách	46
Obr. 4	Graf miery inflácie – priemerná ročná miera zmeny HICP.....	47
Obr. 5	Časový harmonogram zavedenia eura	49
Obr. 6	Logo a slogan: "Euro NAŠA mena"	50
Obr. 7	Graf vývoja HDP SR za roky 2004 - 2008	56
Obr. 8	Graf vývoja inflácie SR za roky 2004 - 2008	57
Obr. 9	Graf vývoja nezamestnanosti SR za roky 2004 - 2008.....	57
Obr. 10	Prieskum - otázka 1.....	63
Obr. 11	Prieskum - otázka 2.....	63
Obr. 12	Prieskum - otázka 3.....	64
Obr. 13	Prieskum - otázka 4.....	64
Obr. 14	Prieskum - otázka. 5.....	65
Obr. 15	Prieskum - otázka 6.....	65
Obr. 16	Prieskum - otázka 7.....	65
Obr. 17	Prieskum - otázka 8.....	65
Obr. 18	Prieskum - otázka 9.....	66

Zoznam tabuliek

Tab. 1	Plnenie maastrichtských kritérií február 2008	51
Tab. 2	Plnenie maastrichtských kritérií marec 2008	51

Zoznam skratiek

CPI	Index spotrebiteľských cien
ECB	Európska centrálna banka
ECOFIN	Rada ministrov hospodárstva a financií EÚ
ECU	Európska menová jednotka
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
EK	Európska komisia
EMI	Európsky menový inštitút
EMS	Európsky menový systém
EMÚ	Hospodárska a menová únia
EP	Európsky parlament
ERM II	Mechanizmus výmenných kurzov
ES	Európske spoločenstvo
ESCB	Európsky systém centrálnych bánk
ESUO	Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ
EÚ	Európska únia
EURATOM	Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
EZVO	Európska zóna voľného obchodu
FED	Federálny rezervný systém
HDP	Hrubý domáci produkt
HICP	Harmonizovaný index spotrebiteľských cien
HMÚ	Hospodárska a menová únia
MÚ	Menová únia
NBS	Národná banka Slovenska
OMO	Optimálna menová oblasť
PSR	Pakt stability a rastu
SR	Slovenská republika
ČŠ	Členské štáty

Úvod

Európska únia je v 21. storočí výsledkom snahy a úsilia tých, ktorí od roku 1950 podporovali Európske spoločenstvo EÚ sa zaradila medzi najpokrokovejšie zoskupenia na základe dobrovoľnej integrácie. Európska únia má oprávnenie pôsobiť v hospodárskej, politickej, sociálnej oblasti práv svojich obyvateľov a v oblasti zahraničných vzťahov svojich 27 štátov. Tieto štáty sa integrovali na základe dobrovoľného rozhodnutia do jedinečnej politickej a ekonomickej štruktúry, so zámerom dosiahnuť a realizovať vzájomné spoločné ciele.

Parížska zmluva, ako základ Európskeho Spoločenstva pre uhlie a oceľ, vstúpila do platnosti v roku 1952 a stala sa základňou pre budovanie vzťahov členských štátov. Následne otvorila priestor pre založenie Európskeho hospodárskeho spoločenstva a Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, v roku 1958. Uvedená legislatíva bola v roku 1987 doplnená Jednotným európskym aktom, Zmluvou o ES prijatou v Maastrichte v roku 1992 a Amsterdamskou zmluvou podpísanou v roku 1997. Uvedená základňa siaha z hľadiska právneho nad rámec vzťahov nezávislých, suverénnych štátov. EÚ tvorí legislatívny rámec, ktorý je určený pre všetkých európskych občanov a poskytuje určité práva, s ktorými môžu obyvatelia disponovať a môžu im dôverovať. Obnovenie integračného procesu ovplyvnilo urýchlenie procesu rozšírenia o štáty strednej a východnej Európy.

HMÚ je významným integračným prvkom, doplnkom jednotného trhu a dôležitým politickým míľnikom na ceste k zjednotenej Európe. Ide o zjednotenie národných mien, ktoré boli pre integrujúce sa Európske krajiny po niekoľko storočí symbolom a nástrojom ich suverenity. Takéto zjednotenie od čias Rímskej ríše až do dnes nemá obdobu. Spoločná európska mena je výsledkom dlhodobého, trvalého a trpezlivého vývoja. Spoločná mena postupne od 1. januára 2002 nahrádza národné meny integrujúcich sa štátov a tým zároveň podporuje uvedomovanie si bežného občana EÚ jeho spolupatričnosti k novej entite.

Európska únia je otvorená pre celú Európu. Podmienkou prístupu nových členov je prijať platnú legislatívu Spoločenstva ako celok a stotožniť sa so spoločnou politikou. Znamená to, že súčasné i perspektívne kandidujúce krajiny musia prekonať viacero problémov. Pokiaľ ide o Hospodársku a menovú úniu stoja pred nimi ciele vytýčené v Maastrichte – „*maastrichtské kritériá*“. Pre integrované krajiny alebo pre tie, ktoré sa

plánujú pripojiť k Únii, sú stanovené jednoznačné podmienky. Snahou Únie bolo a naďalej bude zachovanie a dodržiavanie tradícií, práve ktorými sa Spoločenstvo odlišuje od ostatných medzinárodných organizácií. Únia, ktorá je kombináciou medzivládnej spolupráce a federácie, sa zaväzuje k jednotnému postupu a pritom súhlasí s princípmi subsidiarity.

Dlhodobým vytýčeným cieľom Únie je zjednotiť všetky demokratické štáty Európy. Budúcu formu Európy nie je jednoduché definitívne predpovedať. Neočakávaný vývoj našej planéty s celosvetovým dopadom priniesol globálnu hospodársku krízu, ktorá zasiahla negatívne všetky štáty Únie. Snahou integrovaných krajín je maximálne zmiernenie dopadov tohto negatívneho vplyvu, ktorý má celosvetový rozmer. Rovnako aj snahou SR je dosahovať úroveň ekonomických ukazovateľov a prosperitu hospodárstva našej krajiny tak, aby opäť dosahovala očakávanú dynamiku ekonomického rastu.

Celý proces sa neustále postupne vyvíja. EÚ zahŕňa rozdielnu úroveň politického a hospodárskeho stupňa rozvoja jednotlivých štátov. Slovensko sa stalo súčasťou tohto náročného procesu. Naša krajina integračný proces zavŕšila vstupom do eurozóny od 1. januára 2009 a stala sa 16 krajinou, ktorá používa euro.

Vzhľadom na aktuálnosť zadanej témy, predkladanej diplomovej práce a neustále sa dynamicky meniacich udalostí, pribúdajúcich zmien v danej oblasti, predkladaná diplomová práca analyzuje integračný proces EÚ, vývoj v HMÚ a eurozóne. Hodnotí vplyv integračného procesu na hospodárstvo Slovenska.

Mierový zámer, na ktorom sa zakladá idea Spoločenstva, dosahuje kontinentálny formát. Členské štáty pôsobiace v Únii sú hnacou silou celého európskeho kontinentu. Spôsob, ako doceliť tento zámer, je pokračovať cestou, ktorú si Spoločenstvo od svojho vzniku stanovilo.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Integrácia EÚ

Fantaine (1998) konštatuje Parížska zmluva, ktorou sa v roku 1951 založilo Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ, Rímske zmluvy, ktorými sa v roku 1957 založili Európske hospodárske spoločenstvo a Európske spoločenstvo pre jadrovú energiu, doplnené jednotným európskym aktom v roku 1986, Zmluvou o Európskej únii prijatou v Maastrichte v roku 1992 a Amsterdamskou zmluvou podpísanou v roku 1997, sú ústavnou základňou tohto zoskupenia. Tá vytvára väzby medzi členskými štátmi, ktoré z právneho hľadiska siahajú za rámec vzťahov medzi suverénnymi štátmi. Samotná Európska únia vytvára legislatívu, ktorá sa dotýka európskych občanov a priznáva určité práva, na ktoré sa občania môžu spoliehať. Oživenie integračného procesu momentálne vplýva na urýchlenie procesu rozšírenia o krajiny strednej a východnej Európy.

Mierový plán, na ktorom sa zakladá ideál Spoločenstva, nadobúda kontinentálne rozmery. Vytvorila sa spoločná mena euro, čím Európska únia získala zdroje na to, aby efektívnejšie čelila výzvam internacionalizácie.

Brocková (2001) konštatuje, jedným najhmataateľnejších a najvýznamnejších výsledkov Európskej integrácie je vytvorenie zóny nebyvalej hospodárskej prosperity v krajinách západnej Európy. Najmä vďaka integrácii sa EÚ stala najsilnejšou ekonomikou sveta, s ktorou sú porovnateľné len USA. Vďaka procesu rozširovania EÚ aj súčasnému intelektuálnemu potenciálu má EÚ reálnu šancu svoju hospodársku silu ešte viac zvýšiť na začiatku 21. storočia. S týmto cieľom sa jej politici rozhodli vybudovať „novú ekonomiku európskeho typu“, v ktorej budú centrálnou otázkou inovácie, konkurencieschopnosť a sloboda podnikania. Jej dosiahnutie nebude ľahké, pričom bude podmienené úspešnou implementáciou dvoch zásadných zmien. Obe vyžadujú predovšetkým silnú politickú vôľu a víziu. Prvou sú štrukturálne reformy na podnikovej úrovni a tiež systémové reformy, ako deregulácia a liberalizácia. Druhou zásadnou zmenou bolo rozšírenie EÚ o terajšie asociované krajiny. Aj napriek obavám obyvateľstva v súčasných členských krajinách, väčšina výskumov potvrdzuje, že ekonomické prínosy z integrácie budú v dlhodobom časovom horizonte prevyšovať jej náklady.

Podľa **Figeľa (2001)**, európska integrácia pre Slovensko nie je alternatíva, ale potreba. Je politickým naplnením výzvy Novembra '89, na návrat do Európy. Historicky znamená príležitosť na spoluúčasť a príspevok Slovenska k realizácii pragmatickej vízie Roberta Schumana, znamenajúcej vytvorenie spoločenstva demokratických štátov, pre ktoré je charakteristické uprednostnenie práva, spolupráce a vytvorenie spoločných inštitúcií ako základu pre mierové využitie, ekonomicko-sociálny rozvoj a realizáciu záujmov pred tradične Európou poškodzujúcimi mechanizmami dominancie sily, konfliktných vzťahov a unilateralizmu predchádzajúcich generácií a storočí. Ekonomicky poskytnie Slovensku aj aktívnu účasť na definovaní budúcich podmienok jednotného trhu, nielen asociované partnerstvo našej ekonomiky s týmto, pre nás rozhodujúcim, hospodárskym priestorom. Perspektíva postupnej účasti na všetkých slobodách pohybu kapitálu, služieb, tovarov i osôb, uznávanie pracovnej kvalifikácie prístup k vzdelaniu i postaveniu občana EÚ sú potrebnou časťou odpovede na sociálnu situáciu u nás. Vnútoraná a vonkajšia bezpečnosť Slovenska, riešenie udržateľného rozvoja aj v ekologickej oblasti sú reálne stále viac len cez úzku medzištátnu spoluprácu. Modernizácia a rozvoj regiónov volá po účasti na štrukturálnej politike EÚ i cezhraničnej spolupráci. Slovensko môže a má priniesť svoj kultúrny príspevok do rodiny národov spoločnej Európy.

Bilčík (2001) uvádza, proces integrácie určuje vývoj a fungovanie spoločných politických nástrojov Únie a zároveň vplyva na štruktúru a prácu jej inštitúcií. Dynamika európskej integrácie vyústila v priebehu deväťdesiatych rokov do kvalitatívne nových politických a inštitucionálnych prepojení. Podpisom Zmluvy o Európskej únii v holandskom Maastrichte sa na jeseň roku 1991 zvýraznila politická dimenzia zjednocujúcej sa Európy. Okrem spoločného trhu a jeho kompletizácie v podobe zavedenia jednotnej európskej meny euro sa začala nová etapa spolupráce medzi členskými krajinami Európskych spoločenstiev v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky ako aj justície a vnútorných záležitostí.

Weiss (2003) uvádza, Slovensko je v prvom rade zainteresované na zavŕšení stability, bezpečnosti a s tým spojenej prosperity, akej sa už viac ako 57 rokov po druhej svetovej vojne tešia súčasné členské krajiny EÚ zo západnej Európy. Napokon, predstavitelia týchto štátov i najvyšší predstavitelia únie dali opakovane najavo, že masívne rozšírenie únie smerom na východ, ktoré sa nezaobíde bez vysokých nákladov a bude spojené s viacerými rizikami, chápu ako strategickú investíciu do dlhodobej

stabilizácie celého európskeho kontinentu po páde Berlínskeho múru. Ide o to, aby po jaltských dohodách, ktoré na dlhé desaťročia rozdelili Európu na sféry vplyvu dvoch supervelmocí so všetkými negatívnymi dôsledkami predovšetkým pre jej východnú časť, sa na celom starom kontinente presadil ten druh politických, hospodárskych a kultúrnych vzťahov, ktoré umožňuje harmonizáciu záujmov veľkého spoločenstva krajín, resp. riešenie záujmových konfliktov a protirečení takým spôsobom, ktorý nielenže nevyvoláva vojnové konflikty, ale ani destabilizujúce napätia. Zachovať, resp. obnoviť stav, keď sú členské krajiny EÚ záujmovy tak previazané, že pre ne jednoducho nie je vhodné siahnuť po silovom presadzovaní národných záujmov, ale naopak, oplatí sa im hľadať konsenzuálne riešenia vznikajúcich protirečení a konfliktov, „transplantovať“ tieto tkanivá harmonizujúce záujmy smerom na východ - teda do dnešných kandidátskych krajín, a zabezpečiť, aby sa ujali bez prílišného rozkolísania ich „imunitného systému“, to je najväčšia výzva pre nastávajúcu inštitucionálnu reformu EÚ po jej rozšírení na 25 a neskôršie 27, resp. 28 krajín, ak rátame aj so vstupom Turecka.

Krajniak (2003) uvádza, pravdivosť prospešnosti európskej integrácie sa takisto ako prospešnosť socializmu nedá racionálne dokázať. Dokonca sa pravdepodobne dá dokázať opak. Ale europeisti dôkazy nepotrebujú. Veria v novú, lepšiu Európu. Veria v Európu bez vojen, v Európu prosperity. Veria v ideál, ktorý je prostriedkom ku všetkému. Kritériom konania sa im stáva fakt, či vec poslúži, alebo neposlúži európskej integrácii. Nie je podstatné, či je vec dobrá alebo zlá. Dobrá je predsa európska integrácia. A čo je dobré pre integráciu, musí byť dobré vo všeobecnosti. Racionálne argumenty túto vieru neohrozia. Kto je proti integrácii, je proti mieru, prosperite a demokracii. Pre časť slovenských intelektuálov je to prirodzený spôsob uvažovania. Je to tá istá schéma ako za socializmu. Kto je proti socializmu, je proti mieru a spravodlivosti, je za vykorisťovanie. Netreba sa zaoberať myslením a argumentáciou. Postačí iba opakovanie podľa vopred stanovenej šablóny. Každá propaganda je založená na opakovaní. A propaganda o prospešnosti európskej integrácie funguje.

Wallströmová (2007) hodnotí prínos integrácie štátov Európskej únie:

- *menej hraníc, viac príležitostí* - v takmer celej EÚ môžete cestovať bez cestovného pasu a bez kontrol na hraniciach,
- *štúdium v zahraničí* - občania EÚ môžu žiť, pracovať, študovať a byť na dôchodku v ďalšej krajine EÚ. Tieto práva sa postupne rozširujú na 12 najnovších

členov a dočasné obmedzenia, ktoré uložili niektoré krajiny EÚ na ich pracovníkov, budú zrušené.

- *životné prostredie a Európska únia* - zdravé životné prostredie je veľkou výzvou pre Európanov a ich vlády. Z tohto dôvodu stojí EÚ na čele svetových snáh zameraných na ochranu životného prostredia a boj proti klimatickým zmenám,
- *rovnaké príležitosti* - naša spoločnosť je spravodlivejšia a výkonnejšia, keď nediskriminujeme spoluobčanov kvôli národnosti, pohlaviu, postihnutiu, rase alebo kvôli iným faktorom,
- *sloboda, bezpečnosť a spravodlivosť pre všetkých* - v záujme boja proti cezhraničnému zločinu a terorizmu krajiny EÚ podnikajú kroky na zabezpečenie intenzívnej spolupráce medzi políciou a colníkmi, imigračnými úradmi a súdmi,
- *zamestnanosť a rast* - zostávajú prioritou pre vedúcich predstaviteľov EÚ,
- *šírenie mieru a stability* - vďaka jednote medzi krajinami EÚ, ktorá sa buduje už viac ako 50 rokov je vojna medzi nimi už nemysliteľná. Tento úspech podnecuje EÚ, aby sa mier a stabilitu šírila aj za hranice.

„Európa buduje cesty, mosty a železnice, aby spojila ľudí. My teraz musíme tieto kontakty medzi ľuďmi upevniť.“

Bauer (2007) hodnotí, ani po dvojročnom oddychovom čase a období istej „reflexie“ nie je jasné, ako bude proces európskej integrácie pokračovať. Zdá sa, že Európska, teraz už dvadsať sedmička, sa bude musieť vážne zaoberať dlhodobou odsúvanou otázkou definitívnej podoby „Európskeho domu“. Oba tábory – eurooptimisti aj euroskeptici si usilovne zhromažďujú argumentáciu na ideový zápas, ktorý rozhodne, či jubilujúci 50-ročný európsky projekt dotiahne politickú centralizáciu Európy do konca, alebo sa bude musieť uspokojiť s voľnejšou štruktúrou a prenechať silnejší hlas aj svojim členom.

Kahn (2008) v diskusii o finančnej kríze uviedol, ide o nový druh krízy, čo dokazuje, že nevieme, aké druhy kríz nás čakajú v budúcnosti. Ceny domov v USA stále klesajú. Nevyzerá to ešte na stabilizáciu. Ak sú prítomné dôvody krízy, prítomné sú aj dôsledky: nedobytné dlhy, problémy vo finančnom systéme a problémy pri prechode z finančných systémov do reálnej ekonomiky. Ani Európa, ani rastúce trhy nie sú odtrihnuté od americkej ekonomiky a preto sa nemôžu vyhnúť dopadom spomalenia amerického hospodárstva. V prípade Číny a Indie bude hospodársky rast stále obrovský, zároveň však pomalší než predtým. Rastúce ekonomiky takisto nie sú imúnne.

Hlavným problémom je prepojenie finančnej krízy na skutočnú ekonomiku. A toto ešte nie je za nami. Takéto prepojenie má totiž zdĺhavý charakter, pokiaľ ide o dopad na správanie sa spotrebiteľov a investorov, či možné obmedzenie úverov v rôznych častiach sveta. Musíme s tým isté obdobie rátať. Optimisti hovoria, že do konca tohto roka, pesimisti do polovice roka 2009. Nik však nevie dokedy presne."

Almunia (2008) vyhlásil, už sa nemôžeme tešiť z pozitívneho ekonomického prostredia posledných dvoch rokov. Dobré časy sú preč! Neistotu spôsobuje globálna finančná kríza, svetové ceny ropy, potravín a spomalenie americkej ekonomiky, ktorá sa dokonca „dostáva do recesie," Odporúča, aby sa Európa pripravila na:

- ekonomiku založenú skôr na vedomostiach ako na výrobe,
- starnutie a pokles populácie,
- stále viac prepojenú a konkurujúcu globálnu scénu, kde klesajú zásoby prírodných zdrojov,
- nárast cien spôsobený klimatickými zmenami a nedostatkom zdrojov

Európska ekonomika doposiaľ zvládla tieto premenlivé podmienky celkom dobre. Komisia síce znížila očakávaný ekonomický rast, ale rast HDP na úrovni 2 % je ďaleko od rizika recesie. Napriek tomu je nevyhnutné urgentne zvýšiť reformné snaženie, pretože iba reformy dokážu zmierniť následky dočasného spomalenia ekonomiky. Štrukturálne reformy zvýšia potenciál rastu a schopnosť prispôbiť sa zmenám, čo urobí ekonomiky flexibilnejšie a odolnejšie.

Oblasti, na ktoré by sa reformné snaženie členských štátov malo zamerať:

- vzdelávanie - malo by byť „hlavným záujmom členských krajín" s cieľom podporovať dosiahnutie čo najvyššieho vzdelania a zvyšovať podiel celoživotného vzdelávania,
- investície do vedy, výskumu, inovácií,
- rozvíjanie piatej slobody - voľného pohybu vedomostí,
- zlepšiť podmienky pre malých a stredných podnikateľov,
- zamerať sa na problémy spojené s energetikou a klimatickými zmenami,
- riešiť problém starnutia populácie.

Štrukturálne reformy prinesú najlepšie výsledky len v kombinácii so zdravými verejnými financiami a znižovaním rozpočtového deficitu.

Rehn (2009) Rozšírenie je pre Európsku úniu, ako aj Európu ako takú, úspechom. Rozšírením oblasti, kde vládne mier, stabilita, demokracia a zásady právneho štátu, sme

dosiahli oveľa viac, ako by sme mohli dosiahnuť bitkou či bojom. Rozšírenie, európska integrácia, posilnili bezpečnosť v Európe. Žijeme na kontinente, ktorý je oveľa bezpečnejší ako pred päťdesiatimi rokmi na začiatku integračného procesu. A máme možnosť urobiť ho ešte bezpečnejším.

Ukázalo sa, že rozšírenie má schopnosť transformovať krajiny uchádzajúce sa o členstvo na fungujúce demokratické štáty s trhovým hospodárstvom a na skutočných partnerov, ktorí riešia spoločné náročné úlohy. Vďaka rozšíreniu sa začalo s reformami a zaviedli sa také spoločné princípy, akými sú sloboda, demokracia, rešpektovanie ľudských práv a základných slobôd. Rozšírený vnútorný trh a hospodárska spolupráca viedli k zvýšeniu prosperity a konkurencieschopnosti, čo umožnilo EÚ lepšie reagovať na problémy spojené s globalizáciou. Postavenie Európy sa posilnilo a stali sme sa významným medzinárodným partnerom.

1.1.1 Integrácia Slovenska do EÚ

Rochel (1999) konštatuje, Európska rada sa na Helsinskom summite 11. decembra rozhodla začať vo februári 2000 rozhovory o vstupe do Európskej únie so Slovenskom, ako aj ďalšími kandidátskymi krajinami. Dynamický priebeh týchto rokovaní si vyžiada obrovské úsilie na oboch stranách. EÚ bude musieť vykonávať nevyhnutné štrukturálne reformy, aby bola schopná fungovať pri členstve 28 alebo aj viacerých krajín. V SR bude potrebná koncentrovaná snaha v hospodárskom sektore, ale aj v oblasti aproximácie a implementácie *acquis communautaire*. Rýchlosť vstupového procesu SR do EÚ bude závisieť od aktívnej účasti a spolupráce širokého spektra politických a spoločenských síl, vlády parlamentu, samosprávy, odborov, profesijných združení, zamestnávateľov či podnikateľskej sféry. Na dosiahnutie vstupových priorít treba mobilizovať aj značné finančné zdroje. Prístupový proces SR je mimoriadne dynamický. Počtom 19 predbežne uzavretých kapitol sa Slovensko vyrovnalo svojim višegrádskeým susedom, ktorí rokujú o vstupe do únie už od roku 1998.

Správa o pripravenosti Slovenska v súlade s požiadavkou EK analyzuje situáciu vzhľadom na politické podmienky a popisuje stav i vyhliadky SR z hľadiska ekonomických možností. Mimoriadnu pozornosť venuje dokument predovšetkým schopnosti SR prevziať záväzky, ktoré jej vyplývajú z členstva v únii. V rámci jednotlivých kapitol dokument sleduje pokrok v implementácii práva EÚ a v budovaní administratívnych štruktúr.

Podľa **Šikulu (2003)** referendum o vstupe Slovenska do EÚ potvrdilo zásadné civilizačné rozhodnutie o dlhodobom smerovaní nášho sociálno-ekonomického rozvoja. Tým sa ešte viac zvýraznila naliehavá potreba zodpovednej komplexnej prípravy nielen na vstup, ale aj na povstupové etapy v súlade s rôznou časovou náročnosťou integračnej adaptácie. Kľúčovú východiskovú súčasť komplexnej prípravy predstavujú dosahové štúdie. Vzhľadom na to, že relevantné podmienky a faktory podliehajú vývojovým zmenám, tak v našej ekonomike, ako aj v EÚ, v ďalších kandidátskych krajinách a v globalizujúcej sa svetovej ekonomike, je nevyhnutná cyklická aktualizácia dosahových štúdií. Tie možno, obrazne povedané, prirovnať ku kompasu, ktorý umožňuje strategickú orientáciu na pohyblivý cieľ. Zjavne či skryto sa ignoruje fakt, že integrácia predstavuje predovšetkým na jednej strane šance a príležitosti, ktorých sa treba vedieť chopiť, a že na druhej strane je spojená aj s určitými rizikami a ohrozeniami, ktoré je potrebné vedieť včas identifikovať a minimalizovať. Nemožno zabúdať, že integračný proces je jednotou ekonomickej súčinnosti, umožňujúcej dosahovať synergické efekty a ekonomickej súťaže o integračné i neintegračné efekty. Integračné výhody a nevýhody teda nie sú ničím statickým, čo sa vytvorí samo od seba, ale predstavujú dynamický proces, v ktorom dochádza k rôznym kombináciám a striedaniu pozitívnej a negatívnej stránky v závislosti od adaptačnej kvality, akou integrujúce sa subjekty reagujú na vznikajúce príležitosti a šance, ako aj objavujúce sa riziká a ohrozenia.

Malová (2005) uvádza, Slovensko sa stalo 1. mája 2004 riadnym členským štátom Európskej únie, čím sa zmenil predchádzajúci asymetrický vzťah, charakterizovaný jednostranným prenosom pravidiel, noriem a zákonov z prostredia Európskej únie na Slovensko. Vyvrcholil tak niekoľkoročný proces začlenenia Slovenska do EÚ spojený so splnením komplexných politických a ekonomických administratívnych a právnych podmienok. Premena rovnocenného vzťahu medzi reprezentantmi SR a inštitúciami EÚ a jej členskými štátmi na rovnocenný znamená, že Slovensko sa dostalo z postavenia objektu integrácie do úlohy spolutvorcu jednotlivých politík EÚ a podieľa sa na rozhodovaní jej inštitúcií. Naším cieľom je teda analyzovať a vysvetliť rôzne pozície a stratégie, ktoré predstavitelia Slovenska pripravili a prezentovali po vstupe do EÚ. Inými slovami, usilujeme sa odpovedať na otázku, aký „imidž a reputáciu“ Slovensko získalo ako nový členský štát po roku a pol nášho členstva. Stratégie Slovenska chápeme predovšetkým ako výsledok vnútroštátnych politických procesov, ktoré sú zasadené do kontextu procesov inštitúcií EÚ.

1.2 Hospodárska a menová únia

Samuelson (1998) uvádza, Menová únia v Európe je jedným z veľkých experimentov 20. storočia. Nikdy predtým taká veľká a mocná skupina krajín nezverila svoje ekonomické osudy mnohonárodnej inštitúcii. Nikdy predtým nebola centrálna banka poverená, aby skrotila infláciu a nezamestnanosť v dvanástich krajinách s 300 miliónmi obyvateľov, ktorí produkujú statky a služby v hodnote 7 biliónov dolárov. Mnohí ekonómovia sa obávajú, že tento experiment môže viesť k trvalej stagnácii a nezamestnanosti vo veľkej časti Európy v dôsledku absencie pružnosti cien a miezd a nedostatočnej mobility práce medzi krajinami.

Základnou filozofiou v pozadí menovej únie je skutočnosť, že je nevyhnutná na dovŕšenie európskej integrácie a ak majú byť prínosy jednotného trhu úplné, vyžadujú, aby krajiny prijali spoločnú menu. Toto všeobecné presvedčenie sa opiera o názor, že systém fixného menového kurzu skupiny mien by bol nestabilný, keby sa finančné trhy európskych krajín stávali čoraz otvorenejšie a integrovanejšie.

Tí, ktorí podporujú menovú úniu, vidia jej dôležité prínosy. Pri spoločnej mene by sa nestabilita menového kurzu v rámci Európy znížila na nulu, takže obchod a financie by nemuseli naďalej zápasit s neistotou týkajúcou sa cien, vyvolávanou meniacimi sa menovými kurzami. Prvý následok by bolo zníženie transakčných nákladov medzi krajinami. Pri segmentácii národných kapitálových trhov umožní prechod na spoločnú menu efektívnejšiu alokáciu kapitálu. Mnohí ekonómovia sú skeptickí a zdôrazňujú významné náklady menovej únie. Prevládajú obavy, že dôjde k strate menového kurzu ako nástroja makroekonomického prispôbovania.

Barroso (2000) uvádza Jednotný trh je základom úsilia Európy. Pre občanov znamená právo pracovať a žiť v inej krajine EÚ a prístup k širšej ponuke kvalitných výrobkov a služieb za nižšie ceny. Pre podniky zase predstavuje možnosť pôsobiť na domácom trhu, ktorý tvorí 500 miliónov ľudí a ktorý funguje na princípoch práva, vzájomného rešpektu a dôvery. Jednotný trh je v súčasnosti dôležitejší ako kedykoľvek predtým. Bol by som rád, keby sa posilňoval a prispôboval globalizovanému svetu v 21. storočí.

Beblavý (2001) uvádza, jedným z doterajších najväčších úspechov európskej integrácie bolo vytvorenie Hospodárskej a menovej únie v deväťdesiatych rokoch

dvadsiateho storočia. Jej najviditeľnejším dôsledkom je zánik jedného z hlavných symbolov štátnosti jednotlivých členských krajín Európskej únie a to vlastnej meny. V 21. storočí už bude väčšina z nich používať jednotnú európsku menu euro.

Menová spolupráca a koordinácia má dlhú tradíciu medzi krajinami, ktoré boli účastníkmi procesu európskej integrácie v rámci Európskeho hospodárskeho spoločenstva, Európskeho spoločenstva a Európskej únie. Európsky menový systém v 80. rokoch preukázal nečakanú vitalitu a politici aj ekonómovia ho považovali za úspech. V roku 1986 bol prijatý Jednotný európsky akt, ktorý vytvoril novú kvalitu vzťahov v Spoločenstve a otvoril cestu k ďalšej integrácii. Jednotnú menu navrhla aj tzv. Delorova správa. Konečný impulz pre integráciu bol však politický. V decembri 1991 podpísali hlavy štátov EÚ v Maastrichte zmluvu, ktorá pripravila podmienky pre vytvorenie Európskej menovej únie a zavedenie novej meny Euro. Okrem toho sa zmluva pokúsila zabezpečiť, aby do EMÚ vstúpili len krajiny spĺňajúce prísne podmienky ohľadne hospodárskej stability. Ide o nasledujúce kritériá pre vstup do EMÚ, ktoré musí splniť každá krajina uchádzajúca sa o členstvo:

- miera inflácie neprekračuje priemer troch krajín v EMS (neskôr EMÚ) s najnižšou infláciou o viac ako 1,5 %,
- dlhodobé úrokové miery neprekračujú priemer troch krajín s najnižšími úrokovými sadzbami o viac ako 2 %,
- počas dvoch rokov pred vstupom do EMÚ daná krajina nedevalvovala svoju menu,
- deficit verejných financií nie je vyšší ako 3 % HDP (alebo sa znižuje sa blíži k tejto hranici, alebo ide o výnimočnú udalosť,
- verejný dlh nepresahuje 60 % HDP (alebo sa znižuje a blíži k tejto hranici).

Friedman (2002) vyhlasuje, že ekonomické a kultúrne rozdiely medzi jednotlivými členskými krajinami Európskej menovej únie (EMÚ) nakoniec vyústia do jej úplného rozpadu. Dôjde k dezintegrácii eurozóny do 5 až 15 rokov. Príčinou budú nielen kultúrne rozdiely, ale najmä rozdielne reakcie členských krajín na externé ekonomické problémy. Je presvedčený, že súčasná menová politika Európskej centrálnej banky (ECB) vyhovuje napríklad Írsku, no vôbec nevyhovuje potrebám nemeckej ekonomiky, ktorá by mala byť oveľa „flexibilnejšia a otvorenejšia“. Zatiaľ čo Francúzsko vstúpilo do menovej únie s podhodnoteným frankom a má istý priestor na

manévrovanie, Nemecko malo nadhodnotenú marku, takže po vstupe do únie tam malo dôjsť k poklesu miezd a cien. „Kým sa tak stane, slnko nad úniou už zapadne“.

Kok (2003) uvádza, rozšírenie prebieha v čase, keď EÚ stojí pred významnými a náročnými úlohami v oblasti dosahovaných hospodárskych výsledkov, vnútornej súdržnosti a medzinárodného postavenia EÚ. Svetová ekonomika prežíva problémy. Motor rastu v Európe sa takmer zastavil, určite aspoň v súčasných členských štátoch, a nezamestnanosť sa tvrdošijne drží na vysokej úrovni. Vedúci predstavitelia EÚ v Lisabonskej stratégii deklarovali cieľ stať sa najkonkurencieschopnejšou a najdynamickejšou vedomostne orientovanou ekonomikou sveta, avšak tieto veľkomyselné slová zatiaľ neboli sprevádzané štruktúrnymi reformami, ktoré si v dlhodobom výhľade vyžaduje stabilný rast a schopnosť dynamicky reagovať na globalizáciu. Svet nás nebude čakať.

EÚ vo svojej vnútornej politike, v dôsledku nedostatku politickej vôle a komplikovaných rozhodovacích postupov, nedokáže v celom rade oblastí primerane reagovať na obavy svojich občanov. Výsledky Konventu o budúcnosti Európy budú mať životný význam. Potrebujeme taký systém riadenia a správy, ktorý by lepšie vyvažoval úzko súvisiace požiadavky na efektívnosť a demokratickú legitimitu. EÚ sa musí úplne pretransformovať. Dnešné prostredie je však vzdialené ideálnym podmienkam pre nové ambície či veľkolepé myšlienky. V občanoch Európy silnie pocit nedostatočnej istoty, prehlbujú sa obavy z neznáma.

V medzinárodnom meradle EÚ nezohrala žiadnu úlohu v riešení irackého problému, v najdôležitejšej otázke zahraničnej politiky súčasného sveta. Jej členovia boli hlboko a zreteľne rozdelení. Čo je však ešte horšie, EÚ a nástroje jej zahraničnej politiky nezohrali žiadnu úlohu. Zatiaľ čo jednotlivé členské štáty zohrávali významnú úlohu v tejto otázke na medzinárodnej aréne, Európa ako celok jednoducho neexistovala. Táto situácia je pre občanov Európy neprijateľná. Hospodárska váha EÚ musí byť podporená i politickým hlasom v celosvetových záležitostiach. Rozširovanie EÚ sprevádzajú tieto tri najvýznamnejšie výzvy – hospodárska, interná a externá. EÚ musí obnoviť svoju hospodársku dynamiku a konkurencieschopnosť, reagovať efektívne na požiadavky svojich občanov a definovať svoju politickú úlohu vo svete.

Okáli (2003) uvádza všetky kandidátske krajiny vykazujúce nadmerný deficit verejných financií (a teda aj Slovensko) budú po prijatí do EÚ povinné vypracovať a každoročne aktualizovať konvergentný program zameraný najmä na znižovanie miery

rozpočtového deficitu z HDP. V PSR obsiahnutá konkretizácia a výrazné sprísnenie pôvodnej maastrichtskej požiadavky na výsledok verejných financií a s tým spojené záväzky SR voči EÚ sú predstaviteľom našej fiškálnej politiky dobre známe. Správne ich pochopili ako súčasť vykonávania hospodárskej politiky považovanej v EÚ za záležitosť spoločného významu a predmet koordinácie a multilaterálneho dohľadu. To sa, žiaľ nedá povedať o veľkej časti verejnosti interesujúcej sa o politiku, ba ani o mnohých politikoch nevnímajúcich povinnosti a obmedzenia, ktoré pre národné fiškálne politiky vyplývajú z členstva v EÚ.

Z prehľadu o dĺžke obdobia, ktoré členské štáty EÚ potrebovali na dosiahnutie hodnoty fiškálno-rozpočtového kritéria, stanovenej v Maastrichte, vyplýva, že zníženie miery deficitu verejných financií do roku 2006 na 3 % je pre Slovensko mimoriadne náročná úloha. Väčšina členských štátov EÚ potrebovala na jej splnenie dlhšie obdobie než to, na ktoré sa orientuje vláda SR a navyše, v oveľa priaznivejších vnútorných podmienkach (štandardne fungujúce trhové ekonomiky) i vo výhodnejšej fáze svetovej konjunktúry. Dosiahnutie 3 % miery deficitu verejných financií pritom závisí nielen od včasného vykonania viacerých oneskorených štruktúrnych reforiem, ale už aj od získania ich nevyhnutne sa oneskorujúcich prínosov pre verejné financie. To všetko v situácii, keď ešte len prebieha reforma v riadení verejných financií, keď dostatočne nepoznáme náklady na vykonanie štruktúrnych reforiem a keď sa podľa medzinárodných štandardov nedajú zistiť ani výsledky verejných financií.

Iša (2003) uvádza vstup Slovenska do EÚ je spojený so smerovaním do Európskej menovej únie, ktorá začala reálne fungovať prvého januára 1999 a v súčasnosti zahŕňa 12 krajín. Európska menová únia stojí pred perspektívou svojho ďalšieho rozširovania, ktorého účastníkmi budú noví členovia EÚ vrátane Slovenska.

Nielen pred vznikom EMÚ, ale aj v súčasnosti sa často diskutuje, či EMÚ spĺňa kritériá optimálnej menovej oblasti (OMO). Tieto hodnotenia nie sú jednoduché, pretože neexistuje iba jedno kritérium na posúdenie výhodnosti menovej únie. Fungovanie menovej únie sa pritom posudzuje predovšetkým z hľadiska absorpcie asymetrických šokov. Kritériá OMO sú kritériami zdravých vyspelých trhových ekonomík, a preto sú stále aktuálne. Pokiaľ ide o Európsku úniu ako celok, existujúce analýzy sa vcelku zhodujú v tom, že netvorí OMO. O optimálnej menovej oblasti by sa mohlo hovoriť v prípade podskupiny krajín tvoriacich tzv. tvrdé jadro Európskej menovej únie.

Podľa **Feldsteina (2004)** vznik Európskej menovej únie je najvýznamnejšou politickou udalosťou od konca studenej vojny. V dlhom horizonte však jeho výsledkom podľa neho nebude silná Európa, ktorá by bola výzvou pre iné ekonomiky sveta – vrátane ekonomiky americkej. Naopak, jeho výsledkom bude oslabenie európskych ekonomík, protekcionizmus a ekonomická izolácia európskeho kontinentu.

Roháč (2004) uvádza, žijeme vo svete, kde sa priestory obehu jednotlivých mien prekrývajú s územiaми štátov, alebo ako v prípade eura s hranicami nadnárodných politických celkov. Treba zopakovať, že aj keď tomu tak je, tento jav nemá v zásade žiadne ekonomické zdôvodnenie. Niet dôvodu si myslieť, že by jedna mena nemohla obiehať vo viacerých štátoch, alebo že by naopak na území jedného štátu nemohlo obiehať viac mien. To, že to tak nie je, je výsledkom v zásade arbitrárneho rozhodnutia politických autorít, bez akéhokoľvek ekonomického základu.

Nanešťastie táto chybná myšlienka – myšlienka monetárneho nacionalizmu je až príliš rozšírená. Obhajcovia spoločnej európskej meny vyšli napríklad z predpokladu, že spoločný trh si nevyhnutne vyžaduje existenciu spoločnej meny. Spoločný trh medzi jednotlivými krajinami znamená však v skutočnosti len to, že neexistujú prekážky pre slobodnú výmenu. Sloboda obchodovať s obyvateľmi inej krajiny však o nič viac neimplikuje nutnosť existencie spoločnej meny ako nutnosť existencie spoločného jazyka. Spoločná mena istotne znamená nižšie transakčné náklady, absenciu prípadného kurzového rizika a stratu nákladov spojených so zaistovaním sa proti nemu. Nesie však so sebou i náklady spojené so stratou konkurenčného tlaku na udržiavanie nízkej inflácie a preto je miera unifikovanosti alebo diverzity mien v rámci spoločného trhu niečím, na čo neexistuje vopred jednoznačná odpoveď.

Tietmeyer (2004) konštatuje, Menová únia má stále chyby. Máme rôzne rigidity, rôzne fiškálne politiky. Nemáme žiadnu na budúcnosť dostatočne orientovanú hospodársku politiku, je len na papieri. Poznáme agendu z Lisabonu, ale tú sa nedarí presadiť do reality. Aj menová únia sa vyvíja, existujú riziká vnútorných konfliktov, preto treba byť opatrný pri jej priskorom rozširovaní.

Sama menová únia ešte nie je úplne rozvinutá, má vnútorné problémy. Môžete vidieť rovnaké nominálne úrokové sadzby, ktoré sa v reálnom vyjadrení úplne líšia. V Írsku, ktoré malo v ostatných rokoch štvor-päťpercentnú infláciu, boli reálne sadzby Európskej centrálnej banky (ECB) negatívne. To bol špeciálny stimul, no nevýhoda pre iné krajiny. Rovnaká menová politika má rôzne vplyvy na rôzne časti únie. Otázka je,

ako ďaleko to môže zísť. A tento fenomén zosilnie, keď rozšírime menovú úniu príliš skoro.

ECB robí dobrú prácu a správne rozhodnutia. Jej stratégia je založená na širšej základni. Americká politika je flexibilnejšia, ale do istej miery cyklická. Môžu to robiť, lebo majú takú pružnú ekonomiku. No niekedy vytvárajú aj riziká. Napríklad ostatná bublina bola aj dôsledkom menovej politiky Fedu. Európania pritom nesledujú iba infláciu, berú do úvahy aj menové agregáty, čo nazývame dvojpilierová stratégia. Je to pohľad na menovú stranu, ale zároveň aj na reálnu ekonomiku. Teda nielen pohľad na stabilitu CPI [index spotrebiteľských cien], čo robí aj Fed, ale aj na riziká v iných sektoroch, napríklad bublina na realitnom trhu. Pozrite sa napríklad na britskú politiku, to je zaujímavý príklad. Bank of England zvyšuje v súčasnosti kľúčové sadzby kvôli inflačným rizikám predovšetkým na trhu s bytmi.

Podľa **Lennerovej (2007)** Menovú úniu možno z ekonomicko-právneho hľadiska charakterizovať ako integrovanie dvoch alebo viacerých národných hospodárstiev štátov do spoločného celku, sprevádzané zavedením spoločnej meny ako platidla na ich území na základe príslušného právneho aktu. Vytvorenie európskej menovej únie sa postupne stalo jednou z priorít integrácie.

Menová únia však predstavuje až štvrtý stupeň ekonomickej integrácie, ktorý nemožno zrealizovať bez naplnenia prvých troch, ktorými sú:

- vytvorenie pásma voľného obchodu,
- vytvorenie colnej únie,
- vytvorenie spoločného trhu.

Každý ďalší stupeň nadväzuje na predchádzajúci a rozvíja ho. Slovenská republika sa zaviazala vstúpiť do hospodárskej a menovej únie, a tým aj zaviesť euro, podpísaním zmluvy o pristúpení k Európskej únii. Členstvo v menovej únii a prevzatie jednotnej meny je totiž záväzok, plynúci z Maastrichtskej zmluvy a musia ho plniť všetky novo pristupujúce štáty. Tieto štáty nemajú možnosť tzv. štatútu opt-out aký majú Dánsko a Spojené Kráľovstvo, ktorý im dovoľuje nepodieľať sa na spoločnej menovej únii.

Štefanec (2007) uvádza, euro je pokračovaním európskej integrácie. Slovensko je relatívne malá a veľmi otvorená ekonomika. Už dnes realizujeme viac ako polovicu nášho zahraničného obchodu v eure. Hlavné výhody spočívajú v úspore z kurzových

rozdielov a v úspore za poplatky za zmenu meny. Hospodárska stabilita a stabilita cien znižujú riziká a umožňujú podnikom dlhodobé plánovanie, čím sa podporujú investície a zamestnanosť. Transparentnosť cien v rámci jednotného trhu umožňuje tiež jednoduché porovnanie, vyššiu konkurenciu a z toho vyplývajúce nižšie ceny. Veľkosť a sila eurozóny chráni euro pred otrasmi zvonka a vďaka tomu je rovnako ako americký dolár prítlačlivou medzinárodnou menou pre medzinárodný obchod, pôžičky a tiež rezervnou dvadsiatou prvou menou. Euro prispieva k intenzívnejšej obchodnej výmene, čo sa prejavuje v lepšom hospodárskom raste. Výhody úspor z kurzových rozdielov, stabilného prostredia a rozvoja obchodnej výmeny sa prejavujú v konečnom dôsledku v lepšej životnej úrovni občanov.

Steinbacher (2008) konštatuje, je všeobecne známe, že nie všetky krajiny EÚ sa v čase zrodu eura pripojili k spoločnej mene, keďže niektoré z nich – menovite Dánsko, Veľká Británia a Švédsko – si naďalej zachovali vlastné meny. Predovšetkým, spoločná menová oblasť a centralizácia rozhodovania spôsobuje, že jedna menová politika pre všetky krajiny eurozóny je riadená z Frankfurtu, sídla Európskej centrálnej banky. Jej správy o úrokových mierach a kapitálových tokoch sa stali najžiadanejšími informáciami pre väčšinu investorov. Je však veľmi pravdepodobné, že menová politika vhodná pre jednu krajinu sa ukáže ako škodlivá pre inú a naopak.

Páleník a Šikulová (2007) uvádzajú, členstvo v menovej únii prináša zúčastneným krajinám bez pochyb mnoho benefitov. Menová politika ECB vykonávaná podľa princípu „one size fits all“ však nemusí v rovnakom čase v tak heterogénnej hospodárskej oblasti, akou je (a po rozšírení v ešte väčšej miere aj bude) eurozóna, vyhovovať všetkým krajinám. Pre ekonomiky nových členských štátov EÚ nebude spoločná menová politika optimálna, a to predovšetkým z dôvodu potreby rýchlejšieho ekonomického rastu, ako i rastu cien a miezd v porovnaní s členskými štátmi dnešnej eurozóny. Otázky vstupu do menovej únie a dôsledkov prijatia spoločnej meny euro sa tradične hodnotia pomocou analýzy nákladov a prínosov, ktorá sa v mnohom opiera o teóriu optimálnej menovej oblasti (OMO). Výsledná bilancia má ukázať, či bude menová integrácia pre prístupujúcu krajinu čistým prínosom a prispeje k zvýšeniu blahobytu. Krajiny tvoriace OMO uplatňujú medzi sebou fixné kurzy, resp. jednotnú menu a voči zahraničiu pružné kurzy a sú tesne previazané vzájomným obchodom s tovarom a službami, ako aj mobilitou výrobných faktorov.

Baráňová (2007) uvádza prijatie eura predstavuje celý rad výhod a nevýhod. Iná je pozícia Slovenska ako ostatných krajín. Naše postavenie je dané veľkosťou krajiny, otvorenosťou ekonomiky, napojenosťou na krajiny eurozóny, procesom ekonomickej transformácie a konvergenencie. Podpisom prístupových zmlúv sme sa zaviazali euro prijať. Rozhodnutie prijať euro k 1. januáru 2009 a tým pádom potreba splniť všetky konvergenčné kritériá, tlačí vládu na Slovensku k zdravšiemu hospodáreniu a prispieva k celkovej ekonomickej stabilite. Otázka ani nie je či euro prijať, keďže k tomu nás už zaväzuje zmluva, ale kedy ho prijať. Či sa s prijatím poponáhľať, alebo počkať na našich partnerov z V4. V ich prípade je však prijatie eura v blízkom čase v nedohľadne.

Burda (2008) uvádza, Slovenská republika sa stáva od roku 2009 v poradí 16-tým členom EMÚ na základe bruselského rozhodnutia najvyššieho orgánu Európskej únie (Rada, zložená z predsedov vlád a hláv štátov členských krajín) zo dňa 23. júna 2008. Rada EÚ týmto rozhodnutím potvrdila splnenie maastrichtských kritérií a ich udržateľnosť. Následne 8. júla 2008 ministri financií Európskej únie rozhodli, že oficiálny konverzný kurz pre vstup Slovenska do eurozóny (ekvivalent jedného eura v korunách) bude mať hodnotu 30,1260 SKK/EUR. Zjednodušene budeme EMÚ označovať „eurozóna.“

Podľa **Šikulovej (2008)** prijatie eura, ku ktorému sa Slovensko zaviazalo vstupom do EÚ a deklarovalo ho ešte dávnejšie pred tým, patrilo niekoľko rokov medzi priority slovenskej vlády aj Národnej banky Slovenska (NBS). Podľa *Konkretizácie Stratégie prijatia eura v SR* schválenej v septembri 2004 vtedajšou vládou sa predpokladala integrácia krajiny do eurozóny k 1. januáru 2009.

Tento cieľ sa podarilo naplniť, keďže začiatkom roka 2008 Slovensko splnilo všetky maastrichtské kritériá, čo je nevyhnutným predpokladom vstupu krajiny do eurozóny. EK a ECB tento úspech potvrdili vo svojich konvergenčných správach z mája 2008, v ktorých zhodnotili pokrok Slovenska pozitívne. EK preto odporučila Rade ECOFIN (Rada ministrov hospodárstva a financií EÚ), aby krajine zrušila derogáciu na prijatie eura a povolila vstup do eurozóny k plánovanému termínu, t.j. k 1. januáru 2009. Po pozitívnom vyjadrení ostatných európskych inštitúcií Rada ECOFIN 8. júla 2008 schválila aj konverzný kurz na úrovni poslednej centrálnej parity, t. j. 30,126 SKK/EUR. Počet obyvateľov členských štátov eurozóny sa tak 1. januára 2009, ktorý je zároveň dňom desiateho výročia zavedenia jednotnej európskej meny v bezhotovostnom platobnom styku, zvýši na približne 325 miliónov.

Šikulová (2008) uvádza jednotná európska mena nie je univerzálnym „liekom“ na všetky hospodárske problémy. Skôr naopak prináša členským štátom ďalšie výzvy. Nevyhnutné bude teda naďalej pokračovať v realizácii adekvátnej hospodárskej politiky a v reformnom úsilí, ktoré podporia konkurencieschopnosť krajiny. Vzhľadom na to, že Slovensko je ekonomikou konvergujúcou k vyspelejším ekonomikám EÚ, treba počítať s rýchlejším rastom spotrebiteľských cien v porovnaní s európskym priemerom. Fiškálna disciplína a pokračovanie v štrukturálnych reformách sú nevyhnutnými predpokladmi udržania cenovej stability.

Skúsenosti Slovenska počas blížiaceho sa členstva v menovej únii budú nepochybne pozorne sledovať okolité krajiny, ktoré sa na prijatie eura pripravujú, avšak zatiaľ či už z ekonomických alebo z politických dôvodov zotrávajú mimo eurozóny. Slovensko sa stane takpovediac ekonomickým „laboratóriom“, ktorého výsledky môžu mať vplyv na rozhodovanie potenciálnych členov menovej únie. Náročné však môže byť rozlíšenie, ktoré stránky ekonomického vývoja súvisia s prijatím eura a ktoré sú vyvolané vonkajšími faktormi nezávislými od používanej meny. Vzniká tak riziko neopodstatnenej chvály, ako aj neopodstatnenej kritiky zavedenia eura, čo môže viesť k zavádzajúcemu hodnoteniu efektov integrácie do EMU či už jej prívržencami alebo oponentmi. A napokon, významným faktorom pôsobiacim na načasovanie prijatia eura v ďalších krajinách bude aj schopnosť ECB adekvátne reagovať na potreby členských štátov v čase globálnej finančnej krízy.

Kozlík (2008) vidí v súvislosti s eurom na Slovensku problém najmä v podmienke trvalej udržateľnosti plnenia maastrichtských kritérií. Maastrichtské kritéria síce od roku 1992 platia, ale otázkou je, či majú platiť donekonečna a natvrdo ako nemenná dogma, alebo majú prechádzať skúškou času a reálneho života. Európsky parlament v júni 2007 dospel k názoru, že je potrebné Konvergenčné kritéria preveriť a vyzval k tomu Európsku radu aj Komisiu. Problémom nie sú ani tak samotné parametre maastrichtských kritérií, ako ich prepojenie s podmienkou trvalej udržateľnosti. Krajiny, ktoré v súčasnosti usilujú o vstup do eurozóny, vrátane Slovenska dosahujú zhruba 60 - 65 % úrovne cenovej hladiny Európskej únie a cca 50 - 60 % úrovne výkonnosti EÚ. Pod cenovou hladinou sa pritom rozumie nielen výška spotrebiteľských cien, ale aj úroveň kúpyschopnosti obyvateľstva.

Bude určite zložité presvedčiť Európsku centrálnu banku alebo Európsku komisiu, že je možné zároveň mať ambíciu v reálnom horizonte sa výrazne priblížiť k výkonnosti

EÚ, zvyšovať životnú úroveň a mzdy obyvateľstva a zároveň dlhodobo držať parametre maastrichtských kritérií, najmä pokiaľ ide o mieru inflácie a výšku verejného deficitu.

Tůma (2008) uvádza, celý proces prípravy Slovenska na vstup do eurozóny prebehol v pokoji a veľmi profesionálne, Slovensko maastrichtské kritériá plní a vyhodnotenie vstupu do eurozóny by malo prebehnúť pozitívne. Pravidlá sú dobré, ale ak ich zafixujeme príliš a budeme ich slepo interpretovať, v dlhšom časovom období to môže byť kontraproduktívne, lebo svet okolo nás sa mení. A tieto pravidlá majú byť podporou pre tvorcov hospodárskej politiky a ak my nimi máme byť, mali by sme tvoriť hospodársku politiku, a nie slepo plniť pravidlá, ktoré sme prijali pred pätnástimi rokmi. To je dilema, ktorá stojí pred Európou, pretože tak ako sa počet krajín Európskej únie rozrastá, je stále obťažnejšie meniť akékoľvek dohody, ktoré sa prijali v minulosti, maastrichtské kritériá boli prijaté pred pätnástimi rokmi.

Cobham (2008) uvádza, očakávaný vstup Slovenska do eurozóny k 1. januáru 2009 významne zmení hospodárske i sociálne prostredie. Vzhľadom na rozhodnutie o vstupe Slovenska dnes už nie je ani tak relevantné diskutovať o výhodách a nevýhodách vstupu do menovej únie, ako skôr analyzovať dopady vstupu a ako sa na ne možno pripraviť.

Liikanen (2009) uvádza ekonomika eurozóny už dosiahla svoje dno, pričom v budúcom roku by sa jej už malo čiastočne začať dariť. V eurozóne to vyzerá, akoby dno už dosiahla a mierne pozitívny vývoj pre budúci rok je na dohľad.

Oživovanie svetovej ekonomiky síce nastáva rýchlejšie, než sa očakávalo, stimulačné opatrenia vlád a centrálnych bánk by mali aj naďalej pretrvávať, a to až do stabilnejšieho stavu.

Steinbrück (2009) uvádza, stabilita a dôveryhodnosť jednotnej európskej meny bude v ohrození, pokiaľ sa členovia eurozóny po odznení súčasnej finančnej a hospodárskej krízy nevrátia k politike fiškálnej disciplíny. Nemecko, ako člen Európskej únie, má značný záujem na dôveryhodnosti Paktu stability a rastu. Ten, ako viete, niektorí neberú úplne vážne. Pokiaľ nebude (pakt stability) braný vážne, potom vám hovorím, že euro bude mať z hľadiska svojej vlastnej kredibility a stability jedného dňa problém.

Barroso (2010) predstavil pri vytýčení stratégie Európa 2020, nový 10-ročný plán zamestnanosti a rastu v Európskej únii a povedal, že členské štáty potrebujú naďalej tvrdo pracovať na koordinácii hospodárskych politík. Rozdiely medzi členskými štátmi

majú priamy dopad aj na iných. Sme od seba viac závislý ako kedykoľvek predtým. V súčasnosti potrebujeme ekonomickú koordináciu viac ako nikdy predtým. Stratégia obsahuje cieľ zvýšiť investície do výskumu a vývoja v EÚ, úroveň zamestnanosti, rastu a energetickej efektívnosti, koordináciu klimatických zmien a obchodných politík. V pláne sa stanovil cieľ zvýšiť zamestnanosť zo 69 % na 75 % celkovej pracovnej sily EÚ, zvýšiť investície do výskumu a vývoja zo súčasných 1,9 % na úroveň 3 % hrubého domáceho produktu Európskej únie. Emisie škodlivého oxidu uhličitého by mali byť oproti úrovňam z roku 1990 znížené o 20 % a podiel obnoviteľných zdrojov energií v celkovej energetickej spotrebe by mal vzrásť na 20 %. Spotreba energií by mala poklesnúť o 20 %.

1.2.1 Hospodárstvo SR

Almunia (2008) povedal, ide o významný úspech Slovenska, ktorý je výsledkom silnej politiky propagácie konvergenie za ostatných niekoľko rokov. Slovensko vstupuje do eurozóny presne desať rokov po jej vzniku. Za ostatné desaťročie zaznamenala spoločná mena, ktorú v súčasnosti používa približne 325 miliónov občanov, pozoruhodný úspech a Slovensko je v dobrej pozícii začať čerpať výhody účasti v eurozóne, musí však ostať verné primeranej politike, najmä vo fiškálnej a štrukturálnej oblasti.

Magicová (2009) uvádza, euro nám poskytlo slobodu a dôraznejšiu akceptáciu členov únie, zároveň však predstavuje prekážky, ktoré musíme prekonať. Prekážky sú na to, aby sa prekonávali aj za cenu... eura... a hrdej únie, ale dokedy? Diktát, uniformita, utláčanie šikovných – nepravá konkurencia, ale s eurom. Veď všetci sme len „volejbalové lopty“ zapichnuté na konári a kníšeme sa tak, ako fúka z Bruselu. Euro síce znamená, že Slovensko na istý čas zdraželo z hľadiska nakupovania, no situácia sa rýchlo mení a nákupná turistika už aktuálne nie je taká atraktívna ako pred štvrt'rokom. Navyše euro je jedným z lákadiel pre zahraničných investorov, ktorí nestrácajú zdroje pri konverzií meny, ak ich produkcia na Slovensku je primárne určená na export do eurozóny.

Marek (2009) konštatuje, finančná kríza zasiahne Slovensko prostredníctvom recesie v eurozóne: „Tá obmedzí dopyt po slovenskom exporte, na ktorého raste bola založená konjunktúra slovenskej ekonomiky v posledných rokoch. Tempo rastu slovenskej ekonomiky by sa malo spomaliť z tohtoročných 6,8 percent na 3-3,5

percenta v budúcom roku podľa nášho odhadu. Z dlhodobého pohľadu by malo euro pomôcť slovenskej ekonomike ku zvýšeniu jej výkonu. Negatívnym dopadom recesie v eurozóne, ale prijatie eura zabrániť nepomôže.

Šramko (2009) uvádza Národná banka Slovenska bude spoluzodpovedať za jednotnú menu a menovú politiku v eurozóne. Už nebude možné sústrediť sa výlučne na vývoj na Slovensku, ale cez nástroj menovej politiky budeme zodpovední aj za dianie v ostatných krajinách eurozóny.

Strata nezávislej menovej politiky kladie väčšie nároky na iné oblasti hospodárskej politiky: „Zodpovedná fiškálna politika a štrukturálne politiky zabezpečujúce konkurencieschopnosť ekonomiky a pružnosť trhu práce musia zostať medzi najdôležitejšími prioritami. Je dôležité si uvedomiť, že je to v našich rukách. Ak budeme postupovať zodpovedne, euro nám pomôže ľahšie prekonať súčasné, krízou poznačené obdobie. Na euro je teda potrebné pozerieť nie ako na samoúčelný cieľ, ale ako na prostriedok, ktorý nám môže priniesť viac investícií, viac medzinárodného obchodu a v konečnom dôsledku rýchlejšie zvyšovanie životnej úrovne.“

V súčasnosti nikto nedokáže predvídať vývoj finančnej krízy. Na jednej strane zavedenie eura ako silnej meny môže byť istým prvkom ochrany pred účinkami krízy. Na strane druhej, aj vzhľadom k tomu, že ide o valutu rozšírenú na územie celej EÚ, kríza môže nadobudnúť také rozmery, že zničí celú európsku ekonomiku.

Almunia (2009) konštatoval skutočnosť, že sa Slovensko stáva 16. krajinou, ktorá prijíma euro, je zároveň spolu s 10. výročím európskej meny významnou udalosťou nielen pre eurozónu, ale aj pre celú úniu. Spoločná mena sa ukázala ako pevný stabilizačný faktor na peňažných trhoch v eurozóne aj mimo nej. Nejde o zanedbateľnú skutočnosť, pretože celosvetová finančná a hospodárska kríza neušetrila žiadne iné trhy, od bankových až po trhy s cennými papiermi. Mali by sme byť na tento úspech hrdí a musíme zachovať zdravý rozpočtový a makroekonomický rámec, ktorý umožnil euru takto uspieť.

Barroso (2009) uvádza som veľmi šťastný, že 10. výročie eura oslávime vstupom Slovenska do eurozóny ako nového člena. Slovensko sa chystá uskutočniť historický krok vpred – historický pre všetkých svojich občanov i pre Európu. Prijatím eura sa Slovensko dostane do hospodárskeho a politického srdca Európy, a to menej ako päť rokov potom, ako vstúpilo do Európskej únie. Je to obrovský úspech a nesmierne sa teším na to, keď budem môcť privítať všetkých Slovákov v eurozóne.

Mesežnikov (2009) uvádza spoločná európska mena, ktorú Slovenská republika zaviedla 1. januára 2009, môže mať skôr obmedzujúci efekt na negatívny dopad svetovej finančnej krízy. Nakoľko ale bude ten vplyv výrazný, na to treba asi počkať. Nazdáva sa však, že v kontexte toho, čo sa momentálne odohráva vo svetovej ekonomike, je zavedenie eura skôr potrebné vnímať optikou pozitívnejších dopadov, než ako to bolo pred rokom. Vtedy sa hovorilo, že tento krok môže mať sociálne dopady, ktoré do istej miery ovplyvnia aj politické preferencie.

Páleník (2009) uvádza vstup do eurozóny zabránil negatívnym turbulenciám nášho kurzu, ale na druhej strane primerané a dočasné znehodnotenie kurzu v čase takejto krízy je prospešné. Poukázal pritom na oslabovanie kurzov okolitých mien a na zdražovanie slovenskej pracovnej sily. Ako ďalšie rizikové faktory, ktoré sa môžu podpísať pod negatívny vývoj ekonomiky, označil charakter realizovanej fiškálnej politiky, či odkladanie čerpania prostriedkov z európskych fondov.

Šramko (2009) hodnotí, dnes 1. januára 2009 oslavujú obyvatelia Slovenska okrem vstupu do nového roka aj historický krok, ktorý zavŕši sériu integračných míľnikov, ktorými prešla Slovenská republika za uplynulé dve desaťročia. Slovensko sa dnes pripojilo ku krajinám, v ktorých obyvatelia používajú silnú spoločnú menu - euro.

Inak ako obrovským historickým úspechom celej krajiny a všetkých jej obyvateľov sa zavedenie spoločnej európskej meny na Slovensku od 1. januára tohto roka nazvať nedá. Naša krajina prešla mimoriadne zložitou cestou plnenia ťažkých kritérií. Táto cesta bola korunovaná úspechom. Nie je to len zásluha centrálnej banky, vlády a európskych inštitúcií, je to predovšetkým úspech a zásluha tisícok ľudí, ktorí plnili úlohy spojené s prípravou na zavedenie eura v desiatkach inštitúcií, verejných aj súkromných.

Zavedenie eura vníma Národná banka Slovenska ako obrovskú príležitosť. Súčasná finančná kríza jasne ukazuje dôležitosť stabilnej kotvy pre malé a otvorené ekonomiky, ktoré môžu byť z času na čas vystavené vážnym turbulenciám na finančných trhoch. Euro môže byť pre Slovensko pevným základom, na ktorom budeme môcť v budúcnosti stavať. Vstupujeme do spoločnosti vybraných krajín so stabilným ekonomickým prostredím a silnou spoločnou menou. Na euro je teda potrebné pozeráť nie ako na samoučelný cieľ, ale ako na prostriedok, ktorý nám môže priniesť viac investícií, viac medzinárodného obchodu a v konečnom dôsledku rýchlejšie zvyšovanie životnej úrovne.

Trichet (2009) uvádza, zavedenie eura na Slovensku ešte viac zúročí výhody jednotného trhu. Euro odstraňuje kurzovú neistotu medzi Slovenskom a mnohými z jeho najdôležitejších obchodných partnerov, včleňuje krajinu do jednej z najväčších svetových ekonomík a pomáha ju chrániť pred niektorými vplyvmi turbulencií na medzinárodných finančných trhoch.

Zároveň však treba zdôrazniť, že zavedenie eura nie je dôvodom na ukončenie snáh. Ak má byť konvergencia udržateľná a ak majú občania Slovenska plne využiť všetky výhody zavedenia eura, musia slovenské verejné orgány vo všetkých smeroch viesť ambicióznú hospodársku politiku. Dôležitá je predovšetkým dôsledná a presvedčivá realizácia rozpočtovej politiky v súlade so záväzkami Paktu stability a rastu. Potrebné sú aj ďalšie opatrenia zamerané na zlepšenie fungovania slovenského trhu práce a upevnenie podnikateľského prostredia s cieľom podporiť rast produktivity. Takýmto spôsobom by si Slovensko malo vytvoriť podmienky na dlhodobu úspešnú hospodársku výsledky.

Goliaš (2009) uvádza verejný dlh v SR tomto roku stúpne na 23,588 mld. eur (37,1 % HDP). Na konci minulého roka pritom dosahoval 18,616 mld. eur (27,6 % HDP). Za jeden rok teda stúpne o 918 eur na jedného obyvateľa.

Ako vyplýva z rozpočtu verejnej správy, do konca budúceho roka sa dlh ešte zvýši na 27,49 mld. eur (40,8 % HDP), čiže o ďalších 720 eur na hlavu. Spolu tak za dva roky stúpne o 1638 eur na hlavu a celkovo dosiahne 5075 eur na hlavu.

Okrem oficiálneho dlhu v ekonomike vznikajú aj tzv. skryté dlhy, ktoré dnes v štatistikách síce nevidíme, daňoví poplatníci ich však s vysokou pravdepodobnosťou raz budú musieť splatiť. Napríklad v roku 2009 vláda poskytla návratné finančné výpomoci vo výške 166 mil. eur pre železničné Cargo, 70 mil. eur pre Železnice SR a 130 mil. eur na oddĺženie nemocníc. Spolu je to 366 mil. eur, čiže 68 eur na jedného obyvateľa. Hoci ide o „návratné“ výpomoci, uvedené subjekty ich kvôli zlej finančnej situácii s veľkou pravdepodobnosťou v budúcnosti nebudú schopné splatiť.

Ižip (2010) na otázku či eurozóna prežije tieto časy odpovedá, rád by som začal pozitívne, aj keď si vo všeobecnosti myslím, že veľa dôvodov pre prílišný optimizmus v súčasnosti neexistuje. Nevidím vysokú pravdepodobnosť kolapsu eura a rozpadu eurozóny. Takmer každá krajina na svete má svoje problémy a veľké rozdiely medzi krajinami neexistujú. Eurozóna má paradoxne naopak výhodu kvôli svojej politickej

rozdobenosti a nejednotnosti. Šancu na úspech má rozhodne väčšiu ako USA alebo Veľká Británia.

Kotian (2010), uvádza verejný dlh v krajinách strednej a východnej Európy je nominálne aj relatívne (v pomere k HDP) oveľa nižší ako v štátoch eurozóny. Verejný dlh na Slovensku, v Maďarsku, Českej republike, v Rumunsku a Chorvátsku súčtom za tieto krajiny dosahuje približne 200 miliárd eur, čo je menej, ako predstavuje grécky verejný dlh (300 miliárd eur).

„Demokracia je vždy zo svojej povahy dočasná; jednoducho nemôže existovať ako permanentná forma vlády. Demokracia bude existovať až do času, kým voliči objavia, že si môžu voľiť štedré dary z verejnej pokladnice. Od tohto momentu začne väčšina voliť kandidátov, ktorí sľubujú najväčšie príspevky z verejnej pokladnice s výsledkom, že každá demokracia nakoniec skolabuje kvôli laxnej fiškálnej politike.“

Tytler (1770)

2 Cieľ práce

Cieľom predkladanej práce je analyzovať integračné procesy Európskej únie od vzniku Európskeho spoločenstva až po súčasnosť, s analýzou na rozsiahly vývojový proces Hospodárskej menovej únie, s dôrazom na vstup Slovenska do eurozóny a následné hodnotenie vplyvu eura na hospodárstvo SR.

Pre splnenie stanoveného cieľa sme si vytýčili parciálne ciele práce:

- analýzu a sumarizovanie hospodárskej a menovej integrácie, ako významný míľnik integrácie a doplnok jednotného trhu na ceste k zjednotenej Európe,
- analýzu a sumarizovanie postupných krokov na ceste pripravenosti Slovenska pred vstupom do eurozóny,
- analýzu a zhodnotenie stavu hospodárstva SR po prijatí spoločnej európskej meny eura.

Dôraz v práci patrí histórii a etapám vývoja Hospodárskej a menovej únie. Súčasťou je postupná sumarizácia členských krajín a ich účasť na vytváraní menovej integrácie od prvých krokov až po súčasný stav. Následné hodnotenie integrácie SR, ktorá sa stala šestnástym členom eurozóny a vplyv novej meny na hospodárstvo SR. Menová integrácia a spoločná menová politika postupnou koordináciou nahradila národné meny, jednou spoločnou menou „eurom“.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Objektom skúmania v diplomovej práci budú integračné procesy EÚ, vytvorenie Hospodárskej a menovej únie a jej vplyv na hospodárstvo SR.

3.1 Pracovný postup

- V práci využijeme sekundárne a primárne zdroje študovaním domácej a zahraničnej odbornej literatúry, z ktorej získame teoretické poznatky o danej problematike. Tieto zdroje sú úradnými publikáciami európskych spoločností.
- Ďalším krokom bude zhromažďovanie informácií a faktografického materiálu prostredníctvom knižných, internetových a úradných publikácií.
- V prvej časti vlastnej práce zhodnotíme integráciu z hľadiska historického vývoja, ktorá prešla zložitými míľnikmi.
- V druhej časti sa zameriame na vznik a históriu Hospodárskej a menovej únie a na postupný vývoj menovej integrácie.
- V tretej časti práce budeme analyzovať údaje a informácie, z ktorých zosumarizujeme prehľad o pripravenosti SR na vstup do eurozóny a následný vývoj po prijatí eura s vplyvom na hospodárstvo SR.
- V diskusii zhodnotíme postoje a názory s ohľadom na citovanú literatúru.
- V závere zhodnotíme analyzovanú problematiku a navrhne využitie výsledkov.

3.2 Metódy skúmania

V práci sú použité nasledovné metódy:

- metóda vedeckej abstrakcie, ktorá sa vzťahuje hlavne na časť výsledky práce, kde budeme zo získanej literatúry abstrahovať menej podstatné informácie a dôraz bude kladený na významné udalosti integrácie EÚ, HMÚ a vývoj integrácie SR do HMÚ,
- metóda analýzy, syntézy a sumarizácie na základe zhrnutia poznatkov a utriedenia materiálov z dostupných literárnych zdrojov,
- metóda kompilácie, na základe veľkého množstva odborných knižných a internetových databáz,

-
- metóda opytovania, prostredníctvom dotazníka formou osobného rozhovoru, telefonického kontaktu skúmaných osôb, pre zber informácií a názorov formou zatvorených otázok. Skupinu stopäťdesiat oslovených respondentov tvorili obyvatelia troch okresov Nitrianskeho kraja, vo veku nad 18 rokov.

4 Výsledky práce a diskusia

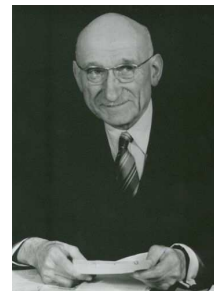
4.1 Integrácia EÚ

Európska únia je politickou, ekonomickou rodinou 27 európskych štátov, ktorá vznikla na základe Zmluvy o EÚ tzv. Maastrichtskej zmluvy platnej od novembra 2003. Tieto štáty si dali záväzok spolupracovať pri zachovaní mieru a prosperity. Unikátne združenie, ktoré zatiaľ nemá právnu subjektivitu, má viacero cieľov. Medzi hlavné ciele patrí podporovať hospodársky a sociálny pokrok, zamestnanosť a dosiahnuť trvalo udržateľný rozvoj. Cieľom Únie je tiež presadzovať svoju identitu na medzinárodnej scéne vďaka spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike a vytvárať spoločnú obrannú politiku. Únia si kladie za cieľ rozvíjať sa ako priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Pre zabezpečenie mieru na Európskom kontinente je nevyhnutná politická a ekonomická spolupráca. Na základe tohto poznatku sa Európske krajiny 5. mája 1949 spojili a založili Radu Európy. Krajiny sa zaviazali, že budú upevňovať tieto európske ciele. Rada Európy je prvá organizácia, ktorá bola založená po druhej svetovej vojne. Stanovila si ciele ako ochranu ľudských práv, parlamentnej demokracie, dodržiavanie zákonov, sociálnych právnych noriem a podporovanie povedomia občanov o ich európskej identite.

Päť rokov po druhej svetovej vojne v roku 1950, mier medzi bývalými nepriateľmi stále nebol realitou. Studená vojna znamenala reálnu hrozbu vypuknutia ozbrojeného konfliktu medzi Východom a Západom. Rozhodujúcou otázkou pre Európu bolo ako neopakovať chyby minulosti, vybudovať a upevniť mier medzi krajinami, ktoré ešte nedávno viedli vojenský konflikt. Vybudovanie nových, lepších vzťahov medzi Francúzskom a Nemeckom sa stalo podstatou pre riešenie tejto otázky. Tento postoj mal byť impulzom pre ostatné európske krajiny budovať vzájomnú existenciu.

Jean Monnet svoj cieľavedomý plán a predstavu, predložil francúzskemu ministrovi zahraničných vecí Robertovi Schumanovi a nemeckému kancelárovi Konradovi Adenauerovi. Jeho myšlienkou bolo vybudovanie spoločného uhoľného a oceliarskeho trhu, ktorý by bol riadený nezávislým orgánom. Naplnenie tejto idey zjednotilo dve kľúčové odvetvia pre zbrojársky priemysel a tak zabránilo akejkolvek vojne. Takýto návrh oficiálne podaný zo strany Francúzska dňa 9. mája 1950 jednomyselne prijali štáty Nemecko, Taliansko, Holandsko, Belgicko a Luxembursko.

„Zrodila sa v deň, keď bol človek povolaný, aby vo svojom dočasnom pozemskom živote uskutočňoval ľudskú dôstojnosť v osobnej slobode, v rešpektovaní práv druhého človeka a v praktizovaní bratskej lásky ku všetkým. Nikdy pred Kristom neboli vyslovené podobné myšlienky. Demokracia je zviazaná s kresťanstvom v myslení i v čase. Zrodila sa s ním len postupne, po dlhom tápaní, niekedy za cenu opätovného upadnutia do barbarstva.“

R, Schuman: Pre Európu, (*Viera a Život* 2/2005)

Obrázok 1 Robert Schuman
(Zdroj: EK 2009)

4.1.1 Európske hospodárske spoločenstvo

EHS malo status otvoreného Spoločenstva od 1. januára 1973. Pre každú krajinu vznikla možnosť pripojiť sa k EHS a to vtedy, ak bola pripravená prevziať záväzky a princípy zakotvené v zakladajúcich zmluvách Spoločenstva. Krajina sa musela nachádzať geograficky na európskom kontinente. Ďalšou podmienkou pre vstup bolo uplatňovanie demokratických zákonov a trhového hospodárstva.

Prvé rozšírenie *EHS o Dánsko* (vrátane Grónska a Fajerských ostrovov), *Írska a Veľkú Britániu* sa uskutočnilo v januári 1973.

K rozhodnutiu členských krajín, pre užšiu koordináciu svojich menových politík, došlo dňa 7. júla 1978. Krajiny založili Európsky menový systém (EMS), ktorý nahradil „hada“ Európskeho kurzového systému a bol zameraný na vytvorenie zóny menovej stability.

V januári 1981 sa datuje *druhé rozšírenie EHS o Grécko*. Vstup Grécka rozšíril *EHS* na desaťčlennú skupinu.

Európsky parlament potvrdil projekt Zakladajúcej zmluvy EÚ, tento historický okamih sa viaže s dátumom február 1984. Podnetom pre túto a iniciatívu bola snaha vypracovať Jednotný európsky akt. Prioritným cieľom pre členské bolo vytvorenie jednotného európskeho trhu. Krajiny si tento cieľ podpísali v zakladajúcich zmluvách. Komisia predložila dňa 14. júna 1985 Bielu knihu o snahe dobudovať jednotný trh. Biela kniha zahŕňa zoznam opatrení, nevyhnutných na prijatie štyroch základných slobôd a to voľný pohyb tovarov, osôb, služieb a kapitálu.

Jeden z najvzácnejších výsledkov je odstránenie všetkých hraničných kontrol vo vnútri Európy. Tento výsledok nebol dosiahnutý prostredníctvom Spoločenstva, ale prostredníctvom medzivládnej dohody. Päť štátov v meste Schengen v Luxemburgu dňa 15. júna 1985 uzatvorilo medzivládnu dohodu, ktorej obsahom bolo, že „*vnútorné hranice sa môžu prekročiť kdekoľvek bez kontroly osôb*“. Svojim podpisom uvedenú dohodu potvrdilo Belgicko, Nemecko, Francúzsko, Luxembursko a Holandsko, a postupne sa pripojilo ďalších deväť krajín. Následne v január 1986 dochádza k *treťiemu rozšíreniu EHS o štáty Španielsko a Portugalsko*.

Dobudovanie jednotného trhu bolo zavŕšené podpisom Jednotného európskeho aktu dňa 17. februára 1986. Znamenalo to vzájomne prepojené ciele s hospodárskou a sociálnou solidaritou. Svojim podpisom dňa 31. decembra 1992 si dalo 12 členských štátov záväzok vytvoriť spoločný trh s bezhraničným pohybom osôb, tovaru a kapitálu.

Na summite v Madride tzv. Madridský summit, ktorý sa konal dňa 15. júna 1989, došlo k dohode vrchných predstaviteľov členských štátov na trojetapovom pláne realizácie hospodárskej a menovej únie. V rozhodnutí sa prikladal dôraz aj na sociálnu dimenziu. Na tomto summite bola zároveň odsúhlasená aj „Charta základných sociálnych práv pracovníkov Spoločenstva“.

Mesiac november, v roku 1989 je dátum *rozšírenia EHS o východné Nemecko*. Východné a západné Nemecko sa zjednotilo a EÚ sa rozšírila o päť spolkových krajín.

Ministri zahraničných vecí štátov Francúzka, Nemecka a krajín Beneluxu podpísali dňa 19. júna 1990 Schengenskú dohodu. Obsahom tejto dohody bolo odstránenie colných a pasových kontrol na spoločných hraniciach a voľný pohyb občanov týchto štátov na ich území. Neskôr sa k tejto dohode pripojili štáty Taliansko, Španielsko, Portugalsko, Dánsko, Švédsko, Rakúsko, Fínsko a Grécko. K tejto dohode nepristúpili Veľká Británia a Írsko.

4.1.2 Ďalšie kroky analýzy integrácie

Luxemburský summit EÚ, ktorý sa konal dňa 13. decembra 1997 postupoval na základe odporúčania správy „Agenda 2000“. Summit rozhodol zahájiť rokovania s Cyprom, Českou republikou, Poľskom, Estónskom, Maďarskom a Slovinskom o ich vstupe do EÚ. Štáty uchádzajúce sa o členstvo Bulharsko, Litva, Lotyšsko, Rumunsko a Slovensko boli zahrnuté do prístupového procesu.

Summit EÚ dňa 3. mája 1998 potvrdil splnenie kritérií pre HMÚ jedenástimi krajinami EÚ. Summit spečatil, že krajiny Belgicko, Nemecko, Španielsko, Francúzsko, Írsko, Taliansko, Luxembursko, Holandsko, Rakúsko, Portugalsko a Fínsko sa stanú jej súčasťou od 1. januára 1999. Tento deň sa zároveň pokladá za začiatok tretieho štádia HMÚ. Súčasne sa zafixovali výmenné kurzy zúčastnených mien, ECB založená v roku 1998, začala svoju činnosť a zaviedla menu „*Euro*“. Možnosť používať národné meny zostala počas troch rokov.

Predstavitelia krajín EÚ15 sa rozhodli zvolať konferenciu, s cieľom reformovať Amsterdamskú zmluvu so zámerom pripraviť integráciu ďalších štátov. Zasadnutie konventu k tejto problematike o budúcnosti EÚ sa konalo v decembri 1999. Rokovania a rozhovory o pristúpení sa začali s Bulharskom, Litvou, Lotyšskom, Maltou, Rumunskom a Slovenskom, dňa 15. februára 2000.

Európska rada rozhodla o schválení Zmluvy z Nice v decembri 2000. Zmluva zakotvila inštitucionálne reformy, zmenu systému rozhodovacích procesov v EÚ potrebných na rozširovanie. Vo februári 2001 zástupcovia členských krajín podpísali Zmluvu z Nice, ktorá nadobudla účinnosť od 1. februára 2003.

Platnosť zmluvy zakladajúcej ESUO zanikla po 50. rokoch, dňa 23. júla 2002.

4.1.3 Rozhodnutie o východnom rozšírení EÚ

V pravidelnej hodnotiacej správe, Európska komisia odporučila od októbra do konca roka 2002, začať prístupové rokovania s 10 kandidátskymi krajinami: Cyprus, Česká republika, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Slovensko, a Slovinsko. Zo strany EK padlo presvedčenie o úplnej pripravenosti krajín v roku 2004, pre vstup do EÚ. Európska rada v Kodani, na Kodanskom summite 12.-13. decembra 2002 ukončila prístupové rokovania s kandidátskymi štátmi a rozhodla o definitívnom rozšírení EÚ, od 1. mája 2004. Tieto krajiny nadobudli štatút budúcich členov EÚ. Dňa 1. februára 2003 začala príprava na piate rozšírenie EÚ. Nadobudla platnosť zmluva z Nice, v ktorej boli schválené nové pravidlá, pre upravenie veľkosti inštitúcií EÚ a spôsob organizácie ich práce, po rozšírení o desať krajín. EP dňa 19. marca 2003 odsúhlasil správu o pristúpení Cypru, Českej republiky, Estónska, Maďarska, Litvy, Lotyšska, Malty, Poľska, Slovenska a Slovinska do EÚ od roku 2004.

Na zasadnutí EP v dňoch 20.-21. júna 2003 v Thessalonikách, Konvent o budúcnosti EÚ predložil 1. návrh Ústavnej zmluvy o EÚ. Stretli sa hlavní predstavitelia Únie s predstaviteľmi balkánskych krajín. Balkánske krajiny prejavili záujem o vstup do Únie, so zámerom podporovať demokratickú stabilitu, ekonomický rozvoj a medzinárodnú stabilitu dobrých transatlantických vzťahov.

Dňa 4. októbra 2003 sa konala medzivládna konferencia v Ríme. Rokovania boli zamerané na dohodu konečného znenia Európskej ústavnej zmluvy. Medzivládna konferencia v dňoch 12.-13. decembra 2003 v Bruseli, rokovala o návrhu Európskej ústavnej zmluvy. Uvedená zmluva nebola prijatá ako komplexný dokument.

Dňa 1. mája 2004 sa uskutočnilo **piate rozšírenie** EÚ. Toto bolo najväčším rozšírením EÚ o 10 členov. Krajiny *Slovensko, Maďarsko, Poľsko, Litva, Lotyšsko, Česká republika, Slovinsko, Estónsko, Cyprus (turecká časť), Malta* vstúpili do EÚ.

Dňa 18. júna 2004 Európska rada prijala návrh Zmluvy zakladajúcu Ústavu pre Európu. Podmienkou platnosti tejto zmluvy je ratifikácia každou členskou krajinou na domácej pôde.

Dňa 29. októbra 2004 bola v Ríme prijatá Zmluva o ústave Európskej únie. Podpísali ju najvyšší predstavitelia jednotlivých členských krajín EÚ.

Bulharsko a Rumunsko a stali riadnymi členmi EÚ, na základe integračného procesu od 1. januára 2007.

- 1952: Taliansko, Francúzsko, Luxembursko, Belgicko, Nemecko, Holandsko.**
- 1973: Dánsko, Írsko, Spojené kráľovstvo.**
- 1981: Grécko.**
- 1986: Španielsko, Portugalsko.**
- 1995: Rakúsko, Fínsko, Švédsko.**
- 2004: Česká republika, Estónsko, Cyprus, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Poľsko, Slovensko a Slovinsko.**
- 2007: Bulharsko a Rumunsko**

Obrázok 2 Mapa rozširovania Európskej únie
(Zdroj: ECB 2009)

4.2 Hospodárska a menová únia

4.2.1 Analýza vývoja menovej integrácie

Jeden z najambicióznejších cieľov únie je ukončenie HMÚ a zavedenie jednotnej meny v členských štátoch EÚ. Spoločná mena v procese zjednotenia Európy má rozsiahly vplyv na rast ekonomiky. Tento integračný proces sa premieta aj v oblasti politickej kultúrnej a je významným historickým okamihom pre členské krajiny EÚ.

Ratifikácia Zmluvy o EÚ z 1. novembra 1993 stanovila záväzok členským krajinám vybudovať HMÚ. Maastrichtská zmluva preferuje ekonomickú integráciu pred politickou. Z kontextu Zmluvy o EÚ vyplýva, že Únia bude mať do konca storočia silnú a stabilnú menu.

Idea vytvorenia EMS siaha do histórie, ku koncu šesťdesiatych rokov. Rok 1971 sa v histórii spája s prínosom prvých ucelených zámerov pre vytvorenie spoločnej európskej meny, ktoré obsahoval tzv. **Wernerov plán**. Plán reagoval na menovú krízu, ktorú vyvolal rozpad systému pevných kurzov. Wernerov plán priniesol vytvorenie EMS a ECU, ktorá slúžila ako zúčtovacia jednotka medzi členskými krajinami po zavedení európskeho menového systému. Pre neúspech Wernerovho plánu sa postupne záujem o ECU vytratil. V 70. rokoch sa zo strany členských krajín prejavila nevôľa pokračovať v integrácii a prehĺbiť jej zámery. Spôsobili to aj nezhodné záujmy zainteresovaných krajín.

Východiskom z tejto situácie bolo vytvorenie „menového hada“ v marci 1972. Uvedený systém mal pomôcť pri koordinovaní a riadení mien voči silnej mene a to americkému doláru. Postupným vývojom bol v roku 1979 zavedený EMS, z členských krajín sa do tejto formy nezapojili meny libra a šterling. Zníženie stability výmenných kurzov vyvolalo požiadavku vytvoriť HMÚ, z dôvodu negatívneho dosahu na ekonomický a hospodársky rast, obchodovanie a rovnako aj na investície.

V júni 1988 bol Európskou radou potvrdený cieľ postupného vytvorenia HMÚ. Vtedajší prezident Európskej komisie Jacques Delorses s guvernérmi centrálnych bánk schválili preskúmanie konkrétnych cieľov a krokov menovej únie, úplnú integráciu finančných trhov, úplnú liberalizáciu pohybu, neodvolateľnú konvertibilitu mien, zafixovanie výmenných kurzov a výmenu národných mien. Táto správa navrhovala dosiahnutie stanovených cieľov, postupne v troch etapách:

- ***Prvá etapa HMÚ – 1. júl 1990 až 31. december 1993***

Táto etapa sa vyznačuje skompletizovaním vnútorného trhu, zrušením obmedzení pohybu kapitálu a odstránenie prekážok finančnej integrácie v EÚ. Rozhodnutím Európskej rady na základe Delorsovej správy v júni 1989 sa začala prvá etapa HMÚ od 1. júla 1990. V tomto období nastal čas, kedy boli zrušené pre členské krajiny takmer všetky obmedzenia pohybu kapitálu. Výbor guvernérov centrálnych bánk, mal stanovené úlohy na základe rozhodnutia rady, z marca 1990, ktoré výboru definovali, poskytovať členským štátom poradenstvo v oblasti menovej politiky a tiež podporovať kooperáciu v tejto oblasti, so zámerom dosiahnuť cenovú stabilitu. Začiatkový postup bol zameraný na stanovenie a identifikáciu jednotlivých úloh, s cieľom preskúmať na začiatku etapy vypracovanie pracovného programu do konca roka 1993 a podľa toho, na tento účel zadefinovať mandáty pracovných výborov a podvýborov.

Zahájenie realizácie druhej a tretej etapy si vyžadovalo novelizovať Zmluvy o založení EHS, pre sformovanie nevyhnutnej inštitucionálnej štruktúry. V roku 1991 sa konala medzivládna konferencia o HMÚ, súčasne s medzivládnu konferenciou o politickej únii. Závery rokovaní boli ukončené Zmluvou EÚ, ktorá bola podpísaná v Maastrichte dňa 7. februára 1992. Zmluva nadobudla účinnosť po ratifikácii 1. novembra 1993. Tento dokument zmenil a doplnil Zmluvu o založení EHS. Súčasťou dokumentu bol Protokol o štatúte Európskeho systému centrálnych bánk, Európskej centrálnej banky a Protokol o štatúte Európskeho menového inštitútu.

- ***Druhá etapa HMÚ – 1. január 1994 až 31. december 1998***

Druhá etapa sa vyznačuje zriadením Európskeho menového inštitútu, ktorý bol založený dňa 1. januára 1994, na posilnenie spolupráce centrálnych bánk a prípravu Európskeho systému centrálnych bánk. EMI nezodpovedal za výkon menovej politiky v EÚ, táto zodpovedná úloha zostala rozhodujúcou oblasťou pre domáce orgány. EMI nemal kompetencie vykonávať devízové intervencie.

Príprava na tretiu etapu ukladala pre EMI posilniť hlavne spoluprácu medzi centrálnymi bankami v menovej oblasti. Bol to základ pre zriadenie Európskeho systému centrálnych bánk, pre vykonávanie jednotnej menovej politiky a vytvorenie jednotnej meny. Medzi základné rámce, ktoré boli nevyhnutné pre dosahovanie úloh ESCB patrili regulačný, organizačný a logistický rámec. Na dosiahnutie týchto cieľov, EMI poskytoval priestor pre konzultácie a výmenu názorov a informácií o menovo

politických otázkach. Európskou radou bol v decembri 1995 schválený názov európskej menovej jednotky „euro“. Tento krok je spojený s úvodom tretej etapy, 1. januára 1999.

Európsky menový inštitút v tom istom období realizoval kroky pre budúce menové kurzy a riešil akým spôsobom bude zabezpečené fungovanie vzťahov medzi európskymi štátmi z euro oblasti a štátmi, ktoré nepatria do tejto oblasti. Na základe predloženia správy Európskeho menového inštitútu Európskej rade v roku 1996, vzniklo uznesenie, ktoré stanovilo nové zásady pre mechanizmus výmenných kurzov ERM II.

Správa bola prijatá v júni 1997, ako Pakt stability a rastu. Tento dokument tvoria dve nariadenia, ktorých cieľom je zabezpečiť stabilitu v oblasti rozpočtovej disciplíny.

Rozhodnutie Európskej rady, zo dňa 2. mája 1998 o splnení požiadaviek pre prijatie eura platilo pre 11. krajín: Belgicko, Nemecko, Španielsko, Francúzsko, Írsko, Taliansko, Luxembursko, Holandsko, Rakúsko, Portugalsko a Fínsko. Tieto štáty splnili stanovené podmienky pre prijatie jednotnej meny k 1. januáru 1999. Dohoda ministrov financií členských krajín, ktoré mali prijať euro spolu s guvernérmi ich národných centrálnych bánk, Európskou komisiou a EMI, smerovala v tom čase k tomu, že platné výmenné kurzy mien účastníckych členských krajín s hodnotou stred sa použijú na stanovenie zafixovaných výmenných kurzov voči euru.

Vedenie jedenástich členským krajín odsúhlasilo zloženie Výkonnej rady ECB, s účinnosťou jej funkcií od 1. júna 1998. Tento krok predstavoval založenie ECB a ukončenie úlohy EMI. ECB a národné centrálné banky zainteresovaných krajín spolu vytvorili eurosystém, ktorý určuje a definuje v tretej etape HMÚ jednotnú menovú politiku.

- ***Tretia etapa HMÚ – od 1. januára 1999***

V tejto etape ide o zafixovanie výmenných kurzov a prechod na euro menu pre jedenásť členských krajín. Zámerom ich vstupu do HMÚ bolo realizovať jednotnú menovú politiku. Tento počet krajín sa zmenil na dvanásť po vstupe Grécka od 1. januára 2001. Fyzické zavedenie euro bankoviek a mincí ako zákonného platidla v jedenástich členských štátoch sa realizovalo od 1. januára 2002, bola to najväčšia historická výmena hotovosti. Uskutočnila sa počas dvoch mesiacov. Od začiatku tretej etapy HMÚ bol v rámci Európskeho menového systému nahradený pôvodný kurzový mechanizmus novým mechanizmom ERM II, v ktorom sú meny členských štátov EÚ okrem eurozóny viazané na euro so štandardným flukтуаčným pásmom $\pm 15\%$. Zmluva o EÚ stanovuje povinnosť dodržiavať flukтуаčné pásmo kurzového mechanizmu

najmenej počas dvoch rokov pred vstupom. Slovenská republika vstúpila do ERM II, dňa 28. novembra 2005.

Príloha 2 tvorí ilustrácia troch etáp Hospodárskej a menovej únie.

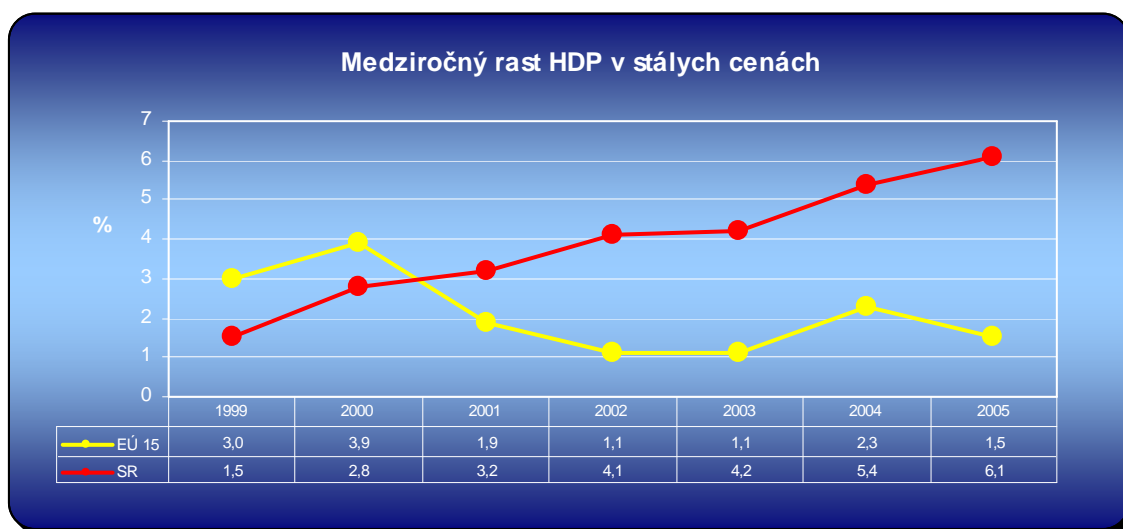
Výmena národnej meny na euro je menovou reformou a nie menovou konverziou. Menovú smerovanie EÚ určuje ECB, ktorá je prakticky nezávislá a jej prioritným zámerom je udržiavanie stability meny.

Eurozóna sa postupne od 1. januára 2007 rozrastá, trinástym členom eurozóny sa stalo **Slovensko**. O rok neskôr bola eurozóna rozšírená o **Maltu a Cyprus**. **Slovensko** tento veľkolepý krok integrácie zrealizovalo od 1.1. 2009.

Prílohu 3 tvorí mapa hospodárskej a menovej únie.

Eurozóna v roku 2010 tvorí 16 členských krajín. Dňom vstupu príslušnej krajiny do eurozóny, centrálné banky týchto štátov sa stali súčasťou euro systému. Európsku menu zatiaľ z pôvodnej dvanástky členských krajín nezaviedli Dánsko, Veľká Británia a Švédsko.

Uvádzame znázornenie vybraných makroekonomických ukazovateľov EÚ15 a SR v sledovanom období po vstupe do HMÚ.

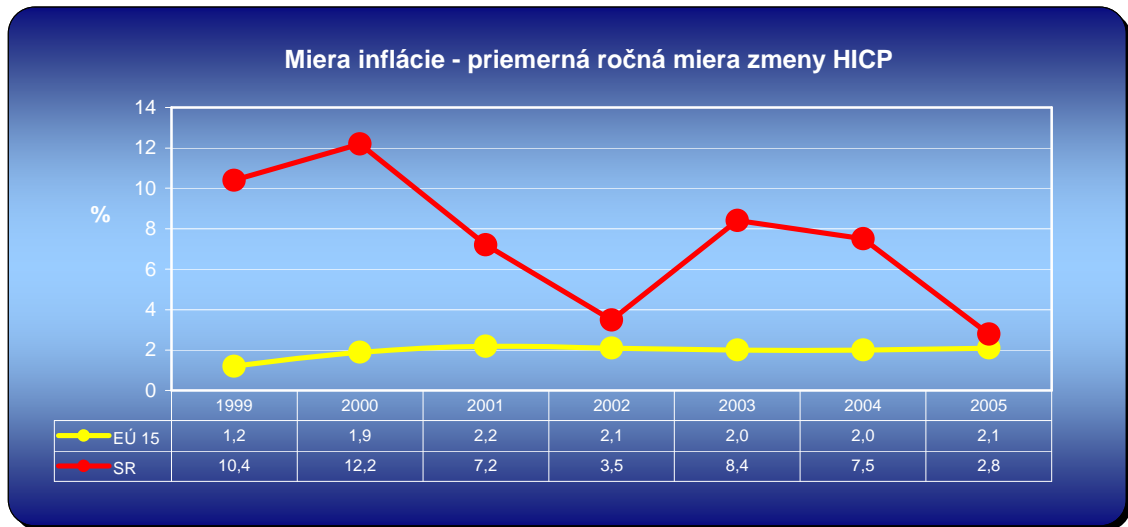

Obrázok 3 Graf medziročného rastu HDP v stálych cenách

(Zdroj: vlastné spracovanie, údaje: Eurostat 2006)

Obrázok 2 znázorňuje grafické porovnanie rastu HDP v stálych cenách (%) za sledované obdobie od roku 1999 do roku 2005 v EÚ15 a v SR. Najvyšší nárast HDP EÚ15 bol zaznamenaný v roku 2000 o 3,9 %. V nasledujúcich rokoch mal medziročný

rast HDP pomerne ustálený trend v porovnaní so SR. Medziročný rast HDP v SR mal výrazne stúpajúci trend a v roku 2005 dosiahol nárast o 6,1 %.

Obrázok 4 Graf miery inflácie – priemerná ročná miera zmeny HICP
(Zdroj: vlastné spracovanie, údaje: Eurostat 2006)

Obrázok 3 znázorňuje grafické porovnanie miery medziročnej inflácie (%) – priemernej ročnej miery zmeny harmonizovaných indexov spotrebiteľských cien za sledované obdobie od roku 1999 do roku 2005 v EÚ15 a v SR. Miera inflácie v EÚ15 pri vstupe do HMÚ bola 1,2 % a ďalšie sledované obdobie sa miera inflácie ustálila v rozpätí 1,9 – 2,2 %. V SR bol v porovnaní s EÚ15 zaznamenaný výrazne rozdielny trend, kedy miera inflácie v roku 1999 bola až 10,4 %. V ďalších rokoch miera inflácie v SR výrazne kolísala a v roku 2005 sa dostala na úroveň 2,8 %.

4.3 Pripravenosť SR na prijatie eura

Na základe zverejnenia druhej správy Európskou komisiou, zo dňa 4. novembra 2005 o praktickej príprave na budúce rozšírenie eurozóny, boli vyhodnotené kroky ako jednotlivé nové krajiny realizovali súvisiacu praktickú prípravu na zavedenie eura.

Pozitívne hodnotenie Slovenska v komplexnosti predložených plánov, ako jedinej zo všetkých hodnotených krajín sa pre našu krajinu stalo dobrým štartovacím bodom pre realizovanie a prípravu ďalších krokov tohto zámeru. Jedným z kritérií bolo hodnotenie krajín v oblasti komunikačnej stratégie. SR obstála v tomto hodnotení pozitívne. K tomuto výsledku prispeli postupy, pri ktorých Slovensko pri príprave a implementácii Národného plánu zavedenia eura zainteresovalo široký rozsah spoločenských zložiek.

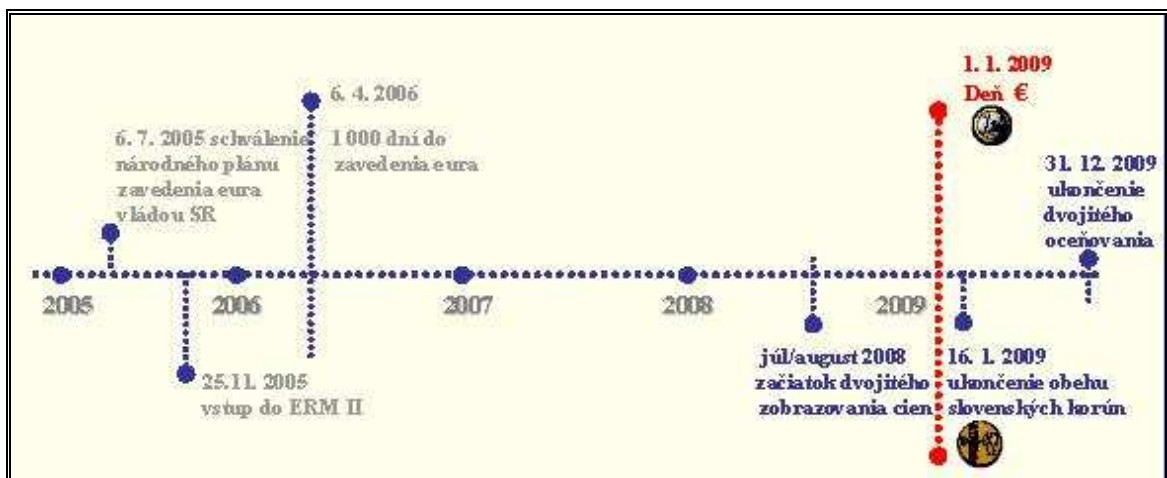
Oficiálnym krokom vlády SR, ktorý súvisel s pripravovaným vstupom Slovenska do eurozóny bolo schválenie „*Národného plánu zavedenia eura v SR*“, dňa 6. júla 2005“. Cieľom tohto rámcového dokumentu, bolo poskytnutie všetkým subjektom v rámci slovenskej ekonomiky a celej spoločnosti jasné pravidlá pre jednotlivé kroky a postupy, ktoré sa stali neodkladnými pri realizácii zvládnutia tohto procesu, s čo najmenšími prekážkami a dospieť k úspešnému zavedeniu euro do reálneho používania. Uvedený dokumente sú zadefinované základné zásady, časový harmonogram a inštitucionálne zabezpečenie zavedenia eura v SR. Národný plán zavedenia eura v SR bol pravidelne aktualizovaný. Prílohu 4 tvoria Etapy vstupu SR do eurozóny.

Základné zásady Národného plánu zavedenia eura na Slovensku boli základom pre pripravované právne predpisy a ďalšie detaily súvisiace s prechodom na novú menu euro:

- **veľký tresk** – euro sa zaviedlo naraz v hotovostnom aj bezhotovostnom obehú od 1. januára 2009 bez stanovenia prechodného obdobia,
- **krátky duálny obeh** – počas 2 týždňov po 1. januári 2009 bola možnosť platiť aj korunovými bankovkami a mincami, ktoré boli postupne sťahované z obehu,
- **kontinuita kontrastov** – uzatvorené zmluvy zostali v platnosti, čiastky splatné v korunách budú uhrádzané v eure a prepočítavané konverzným kurzom,

- **pravidlá zaokrúhľovania** – peňažné čiastky, ktoré boli stanovené v korunách, ale ktoré mali byť zaplatené alebo účtované v eurách, boli zaokrúhľované na najbližší eurocent,
- **nepoškodiť občana** – zavedenie eura nemalo poškodiť občana a spotrebiteľov. Hodnoty boli zaokrúhlené v prospech občanov a upravené na celých 10 euro centov,
- **minimalizácia nákladov** – znamenala, aby náklady na zavedenie eura boli čo najnižšie. Pravidlá v zákonoch a ďalších normách boli upravené tak, aby zbytočne nevznikali vysoké náklady,
- **zodpovednosť** – každá organizácia bola zodpovedná za svoje prípravy a sama si pokryla vzniknuté náklady na zavedenie eura.

Podľa Národného plánu zavedenia eura, prebiehali aktivity so zámerom čo najlepšie pripraviť celú spoločnosť po technickej a organizačnej stránke pre zavedenie spoločnej európskej meny na Slovensku k 1. januáru 2009.

Obrázok 5 Časový harmonogram zavedenia eura

(Zdroj: vláda SR, zavedenie eura v SR 2007)

Maastrichtské kritériá – pred vstupom SR do eurozóny bolo nevyhnutné splniť štyri konvergenčné tzv. maastrichtské kritériá:

- **verejné financie** – prvé kritérium pre hospodárenie verejných financií zahŕňa v sebe dve oblasti. Deficit verejných financií za posledný rok pred hodnotením nesmie presiahnuť 3 % HDP a verejný dlh nesmie presiahnuť 60 % HDP,
- **inflačné kritérium** – druhým kritériom je inflačné kritérium. Priemerná inflácia za posledných 12 mesiacov, meraná podľa HICP, nesmie presiahnuť priemer troch krajín EÚ s najlepšimi výsledkami v oblasti cenovej stability o viac ako 1,5 percentuálneho bodu,
- **stabilita dlhodobých úrokových sadzieb** – tretím kritériom je priemerná dlhodobá úroková sadzba za posledných 12 mesiacov, kde priemer trhových úrokových sadzieb dlhodobých vládnych alebo obdobných dlhopisov nesmie presiahnuť priemer troch krajín EÚ s najlepšimi výsledkami v oblasti cenovej stability o viac ako 2 percentuálne body,
- **stabilita výmenného kurzu** – štvrtým kritériom je stabilita výmenného kurzu. Dva roky pred hodnotením musí byť národná mena zapojená do mechanizmu výmenných kurzov (ERM II). Počas tohto obdobia nesmie krajina menu jednostranne devalvovať, mena nesmie vybočiť z dohodnutého fluktuálneho pásma, musí sa pohybovať blízko centrálnej parity a pri vývoji kurzu sa nesmú vyskytnúť vážne napätia. SR vstúpila 26. novembra 2005 do Európskeho mechanizmu výmenných kurzov ERM II.

Obrázok 6 Logo a slogan: “Euro NAŠA mena“
(Zdroj: ECB 2008)

Tabuľka 1 Plnenie maastrichtských kritérií február 2008

Kritérium	Referenčná hodnota	Plnenie február 2008
Verejný deficit (% HDP)	3,0	3,7
Verejný dlh (% HDP)	60,0	30,4
Miera inflácie (%)	3,1	2,1
Stabilita dlhodobých úrokových sadzieb (%)	6,5	4,5
Stabilita výmenného kurzu	V ERM II od 28.11. 2005	Pásmo ERM II+15% od cent. Parity (30,1260 – 40,7588)

(Zdroj: Eurostat, Európska komisia, MFSR, NBS 2008)

Tabuľka 2 Plnenie maastrichtských kritérií marec 2008

Kritérium	Referenčná hodnota	Plnenie marec 2008
Verejný deficit (% HDP)	3,0	2,2
Verejný dlh (% HDP)	60,0	29,4
Miera inflácie (%)	3,2	2,2
Stabilita dlhodobých úrokových sadzieb (%)	6,5	4,5
Stabilita výmenného kurzu	V ERM II od 28.11. 2005	Pásmo ERM II+15% od cent. Parity (30,1260 – 40,7588)

(Zdroj: Eurostat, Európska komisia, MFSR, NBS 2008)

V tabuľkách 1 a 2 je uvedené plnenie maastrichtských kritérií SR v mesiacoch február a marec 2008 pred rozhodnutím o vstupe SR do eurozóny. Z uvedeného vyplýva, že SR v marci 2008 splnila všetky stanovené konvergenčné kritériá.

Porovnanie plnenia konvergenčných kritérií v rámci SR a krajín východnej a strednej Európy, ktoré vstúpili do EÚ po roku 2004 je uvedené v Prílohe 5.

4.3.1 Zavedenie Eura na Slovensku

Po vstupe Slovenska do Európskej únie dňa 1. mája 2004 sa SR stala zároveň aj členom Hospodárskej a menovej únie. Toto členstvo nebolo úplné, pretože SR si uplatňovala dočasnú výnimku na vstup do menovej únie. Po splnení maastrichtských kritérií sa otvorila pre SR príležitosť pre zavedenie jednotnej európskej meny. Deklarovaním Slovenska bolo realizovať všetky kroky a opatrenia na pripravenosť zavedenia eura v čo najkratšej etape a tak splniť tento náročný cieľ. Vláda schválila v júli 2003 Stratégiu prijatia eura v SR a časový horizont pre prijatie eura. Následne v septembri 2005 prijala dokumenty, ktoré konkretizovali prijatie eura a konkrétny záver bol „*Slovensko prijme euro ako národnú menu 1. januára 2009.*“ Ďalším krokom v júli 2005 bolo schválenie Národného plánu zavedenia eura v SR. V septembri 2005 Slovensko vstúpilo do mechanizmu výmenných kurzov ERM II. Následne v decembri 2005 sa konala verejná anonymná súťaž, obsahom ktorej boli výtvarné návrhy na slovenské euro mince. Na začiatku roka 2006 vláda vymenovala splnomocnenca pre zavedenie eura v SR. Mesiac marec bol ďalším krokom v tejto oblasti, SR požiadala revalvovať centrálnu paritu slovenskej koruny v ERM II. V marci 2008 bolo potrebné splniť maastrichtské kritériá na udržateľnej úrovni. Slovensku sa podarilo predsavzaté ciele splniť. Na Slovensku bol stanovený scenár zavedenia eura pod názvom „Big-Bang“ alebo „Veľký tresk“. Tento spôsob znamená zavedenie eura súčasne do hotovostného aj bezhotovostného styku. V očakávanom termíne boli splnené všetky potrebné legislatívne, technické a ďalšie nevyhnutné kroky. Úsilie, ktoré vláda SR vyvinula naplnili očakávaný cieľ. Naše euro mince majú slovenský rozmer, sú platné vo všetkých krajinách eurozóny a naopak mince ostatných krajín, ktoré používajú euro, sa stanú platidlom na našom území.

Obdobie krátkeho duálneho obehu bolo stanovené do 16. januára 2009. Počas tohto obdobia mali možnosť občania súčasne platiť aj korunovými bankovkami a mincami, ktoré boli postupne sťahované z behu. Na prvý pohľad išlo o jednoduchú konverziu slovenskej koruny za euro, pre obyvateľov to však zároveň znamená výraznú kultúrnu a historickú zmenu. Tento krok bol pre občanov novou skúsenosťou, aj keď s eurom už viacerí prišli do kontaktu počas súkromných alebo pracovných ciest v krajinách eurozóny. Z pohľadu bežného občana v tomto procese je nevyhnutné postupne si osvojiť novú menu, naučiť sa v eure myslieť, bez prepočítavania na koruny. Táto prax je časovo náročná a vyžiada si pravdepodobne aj niekoľko rokov.

Makroekonomické hľadisko zavedenia eura predpokladá ovplyvnenie hlavne oblasti ako sú inflácia, úroková miera, zamestnanosť, výmenný kurz, tiež tlak na zvyšovanie miezd, zníženie konkurencieschopnosti, vyšší rast HDP, zintenzívnenie obchodnej výmeny, príliv investícií, zníženie transakčných nákladov, odstránenie kurzového rizika a pod. Pozitívom by mal byť rýchlejší ekonomický rast z očakávaného intenzívnejšieho vývozu tovarov a služieb a dovoz inovovaných technologických a výrobných postupov.

Zavedenie eura vyvolávalo pri procese zavádzania u občanov prirodzenú obavu z niečoho nového, čo tu ešte nebolo, hlavne zo zvyšovania cien. Najčastejšou otázkou bolo riešenie jednotlivých vplyvov a faktorov, ktoré sa premietajú do každodenného života obyvateľov. Cenové relácie sú po prepočítaní korunových hodnôt na eurá diametrálne odlišné. Táto zmena sťažila pohľad spotrebiteľov pri porovnávaní cien tovarov a služieb. Úlohou ochrany spotrebiteľov bolo sledovať postavenie spotrebiteľa pri tejto jeho predpokladanej krátkodobej zníženej orientácii. Ochrana spotrebiteľa hlavne v čase duálneho platenia a neskôr bola zameraná na to, aby tvorba cien nebola negatívne zneužitá na neopodstatnené zvyšovanie. Dôležitý nástroj, ktorý mal slúžiť na ochranu spotrebiteľa bolo duálne oceňovanie približne 5 – 6 mesiacov pred vstupom do menovej únie. Toto opatrenie malo slúžiť obyvateľom na osvojenie si zmeny z koruny na euro a zvyknutie si na novú menu a cenovú hladinu. Duálne neboli zobrazované len ceny tovarov a služieb ale týmto spôsobom sa postupovalo aj pri zobrazovaní ďalších finančných informácií, ktoré sú rovnako významné pre orientáciu. Pre občana bola dôležitá duálna informácia na výplatných páskach, na výpisoch z bankových účtov, rôzne sociálne dávky, účty, faktúry a ďalšie finančné informácie, s ktorými sa stretáva v každodennom živote. Vývoj cien v SR bol dôsledne monitorovaný už v roku 2008 a následne po zavedení eura v roku 2009. Spotrebiteľia mali možnosť negatívne zistenia riešiť prostredníctvom oprávnených orgánov, mimosúdnu cestou a v konečnom dôsledku svoje sťažnosti mali možnosť riešiť aj prostredníctvom súdu.

K tomu, aby jednotlivci a subjekty pocítili pri tomto citlivom procese čo najmenšie množstvo problémov bola potrebná vhodná, správna a transparentná informovanosť o všetkých krokoch a súvislostiach, ktoré pre nich pri zavádzaní novej meny vznikli. Vhodná informačná kampaň, bola zároveň vzdelávacím prínosom a veľkým krokom k prekonaniu tejto bariéry. Charakter hlavnej informačnej kampane bol nastavený smerom k obyvateľstvu. Informačná kampaň flexibilne sledovala verejnú mienku a jej

cieľom a snahou bolo promptne odpovedať prostredníctvom dostupných informačných zdrojov na všetky nejasné oblasti života tam, kde si to každodenný život vyžadoval.

Pred úspešným zavŕšením tohto procesu stála SR ešte pred niekoľkými podstatnými krokmi, ktoré si vyžadovala úspešná realizácia. V mesiaci apríl a máj 2008 to boli Konvergenčné správy Európskej komisie a Európskej centrálnej banky. Tieto významné inštitúcie posúdili plnenie kritérií a udržateľnosti ekonomického vývoja. V mesiacoch jún a júl 2008 nasledovalo zrušenie výnimky Radou európskej únie, táto výnimka nám ako členovi Hospodárskej a menovej únie umožnila dočasné používanie slovenskej koruny. Zároveň bol stanovený pevný konverzný kurz. Duálne zobrazovanie cien začalo v mesiacoch júl a august. Dôležitým krokom, ktorý prispel k hladkému prechodu na euro, bolo správne predzásobenie komerčných bank v mesiaci september 2008 euro bankovkami a euro mincami. K obdobnému kroku predzásobenia s eurom v mesiaci november pristúpili aj pošty, obchody a ďalšie organizácie, ktoré majú kontakt s hotovosťou. Tento proces bol v každom kroku výnimočný a rovnako významný. V tejto súvislosti bolo potrebné, aby každý článok tohto zložitého reťazca správne zapadol jeden do druhého a tým sa cieľ hladko a bez nežiaducich sprievodných javov naplnil. Historický dátum 1. január 2009 sa zapísal do dejín tým, že v Slovenskej republike sa euro stalo oficiálnou národnou menou.

4.3.2 Analýza vývoja hospodárstva SR po zavŕšení procesu integrácie do HMÚ

Slovenská republika prijatím eura, dňa 1. januára 2009 zavŕšila proces integrácie do Hospodárskej a menovej únie. Prijatie eura sa stalo pre našu krajinu konečným a úspešným krokom integrácie.

Pri hodnotení pozitív a negatív vstupu Slovenska do eurozóny sa oficiálne postoje ekonómov a analytikov často krát rôznia. V úvode tejto kapitoly je potrebné spomenúť rozsiahle vplyvy globálnej finančnej krízy, ktorej rozmer nadobudol celosvetové dopady. Uvedené ovplyvňuje neustálené, nejednotné prognózy a odhady ekonomického vývoja našej krajiny, eurozóny a celej EÚ. Táto kríza neobišla našu malú ekonomiku, a jej vplyv sa prejavil v každom reťazci ekonomického článku nášho hospodárstva. Pri bilancovaní správnosti a opodstatnenosti realizácie významného kroku integrácie Slovenska do eurozóny prevahu zaberajú pozitívne hodnotenia, ktoré vstup Slovenska prirovnávajú k zachyteniu vlaku v poslednej chvíli a tým vyzdvihujú jednoznačne lepšie zvládnutie dopadov globálnej hospodárskej krízy. Tento postoj je zdôvodňovaný

tým, že silná mena, ktorým euro v skutočnosti bez zaváhania môžeme označiť, dokáže na finančných trhoch a v hospodárskej politike odolávať ľahšie slabším, ale aj silnejším výkyvom, ako by dokázala slovenská koruna.

Celkový vývoj hospodárstva SR, ktorý bol prognózovaný aj na základe vývoja a modelu iných krajín eurozóny narušil a výrazne zmenil prognózované odhady a vplyv spomínaného fenoménu neočakávanej hlbkej hospodárskej krízy. Od októbra 2008 snahou hospodárskej politiky SR je zlepšovať a ozdravovať ďalší vývoj hospodárstva, pretože práve v tomto období nastali nepriaznivé zmeny, ktoré nielen narušili štatistické a analytické krivky ale negatívne zasiahli do reálneho života. Toto neustálené obdobie si vyžaduje ustavičné prehodnocovanie a prijímanie rozhodnutí ústredných orgánov štátu, v dôsledku prejavujúcich sa neočakávaných priamych alebo nepriamych vplyvov a efektov na dopad ekonomiky. Počas relatívne krátkeho obdobia sa odhady výrazne menili. Kým v októbri 2008 bol očakávaný rast ekonomiky 5 % v marci 2009 došlo v odhade k výraznej zmene, pokles až na 0,8 % v danom ukazovateli. Analytici a ekonómovia používajú opatrné prognózovanie, pretože táto situácia priniesla v mnohých prípadoch neočakávané výsledky, s negatívnymi dopadmi pre štátne orgány, samosprávy, firmy, domácnosti, spotrebiteľov a ďalšie subjekty.

Tak ako sme už uviedli, hospodársku situáciu na Slovensku výrazne zasiahol a ovplyvnil globálny dôsledok svetovej finančnej krízy, ktorá má bezpochyby negatívny vplyv na ekonomiku. Snahou slovenskej vlády je zmierniť dopady globálnej krízy. Zrejme je, že úplne odstrániť a zastaviť problémy svetového rozmeru nie je možné našou samostatnou vnútornou hospodárskou politikou. Z uvedeného dôvodu sa počas roka 2009 výrazne zhoršil ekonomický rast v porovnaní s očakávaniami, ktoré boli prognózované v období vstupu do eurozóny a počas prípravy zavedenia eura.

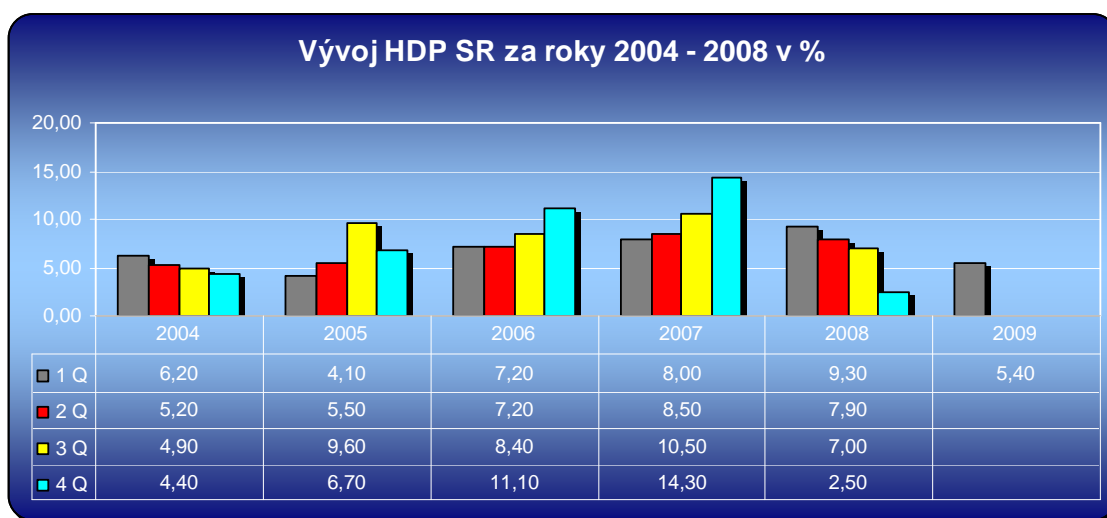
Slovensko je v porovnaní s inými štátmi porovnateľne malá ekonomika, ktorej vývoj sa odvíja od celkového vývoja v iných krajinách. Výhodou Slovenska z pohľadu krátkodobého horizontu je jeho priaznivá východisková pozícia. Ekonomické ukazovatele našej krajiny v roku 2008 spĺňali pri vstupe do eurozóny maastrichtské kritériá: verejný deficit 2,2 (% HDP), verejný dlh 29,4 (% HDP), mieru inflácie 2,2(%), stabilita dlhodobých úrokových sadzieb 4,5 (%) Slovensko splnilo aj stabilitu výmenného kurzu.

Pre strednodobý horizont by mohli našej ekonomike pomôcť štrukturálne politiky, ako jeden z prostriedkov oživenia ekonomiky. Snahou vlády SR je zavádzanie takých

postupov, ktoré by pozitívne ovplyvnili vývoj ekonomiky a hospodárstva Slovenska. Tieto opatrenia sa zameriavajú hlavne na čerpanie prostriedkov štrukturálnych fondov, podporu budovania infraštruktúry a veľkých projektov.

Slovensko v dôsledku dopadov globálnej hospodárskej krízy zaznamenalo v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi 2007 a 2008 významné zmeny. Počas existencie HMÚ sa podobné ekonomické turbulencie nevyskytovali. Z uvedeného dôvodu, je takmer nemožné samostatne hodnotiť vplyv menovej únie na hospodárstvo SR, pokiaľ tento vývoj postihol a skomplikoval tak rozsiahly negatívny fenomén. V období pred vstupom do eurozóny sa Slovensko zaradilo medzi krajiny v EÚ s najrýchlejším ekonomickým rastom. Rok 2009 znamenal v našej krajine výrazný pokles vo vývoji reálneho HDP a ďalší negatívny vývoj makroekonomických ukazovateľov.

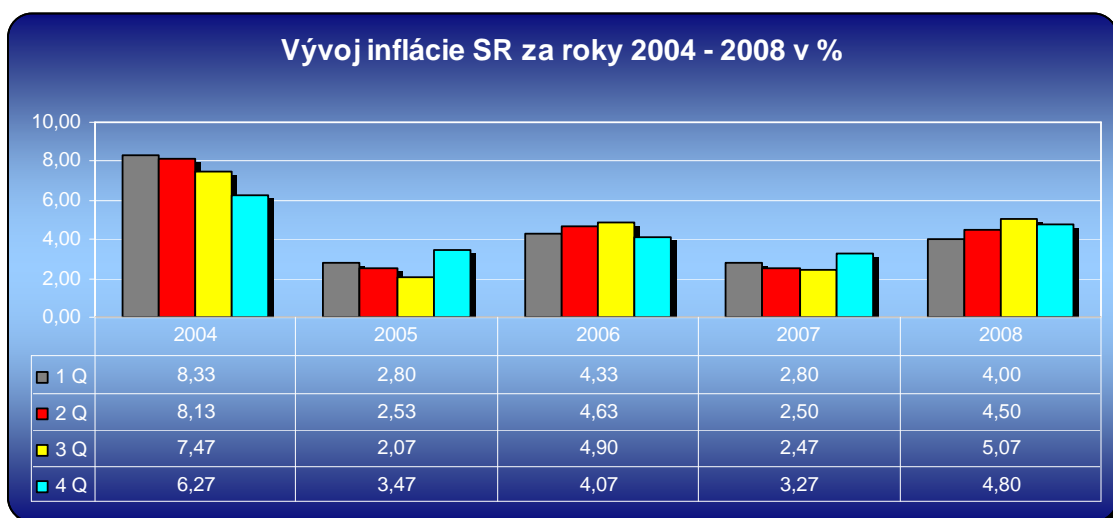
Uvádame vývoj makroekonomických ukazovateľov v SR za obdobie 2004 -2008, od vstupu našej krajiny do EÚ:

Obrázok 7 Graf vývoja HDP SR za roky 2004 - 2008

(Zdroj: vlastné spracovanie, údaje: <http://hnonline.sk/ekonomika/>)

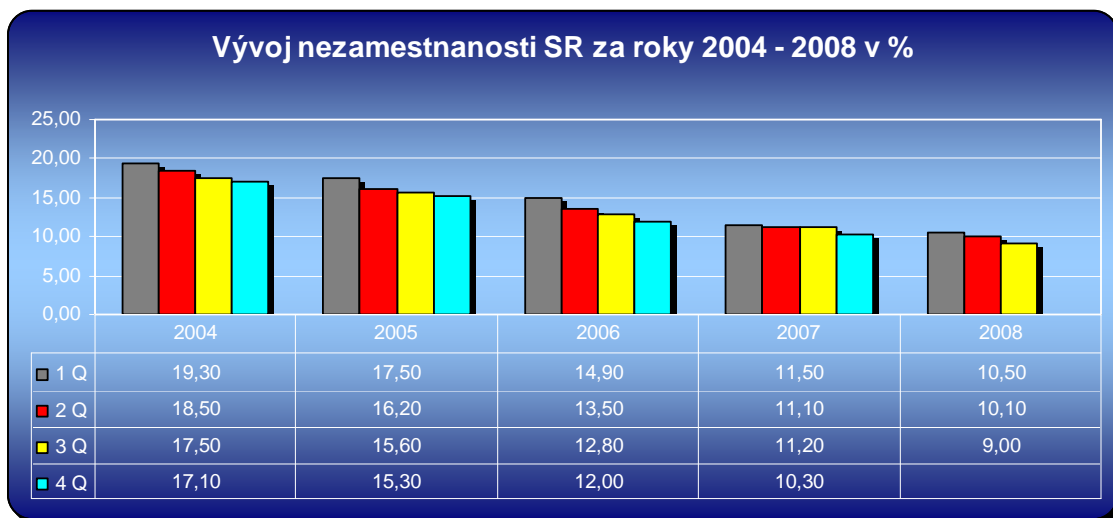
Obrázok 7 uvádza grafické znázornenie percentuálneho vývoja HDP za jednotlivé kvartály od roku 2004 až po prvý kvartál 2009. V rokoch 2006, 2007 bol zaznamenaný výrazný nárast HDP a v poslednom kvartály roku 2008 graf znázorňuje negatívny prejav vplyvu celosvetovej hospodárskej krízy s výrazným poklesom HDP.

Obrázok 8 Graf vývoja inflácie SR za roky 2004 – 2008

(Zdroj: vlastné spracovanie, údaje: <http://hnonline.sk/ekonomika/>)

Obrázok 8 vyjadruje grafické znázornenie vývoja inflácie za sledované obdobie 2004 až 2008, v súvislosti s plnením maastrichtských kritérií pred vstupom do eurozóny. Tento ukazovateľ mal pozitívny vývoj a výrazný nárast nebol zaznamenaný po vstupe do eurozóny v roku 2008.

Obrázok 9 Graf vývoja nezamestnanosti SR za roky 2004 - 2008

(Zdroj: vlastné spracovanie, údaje: <http://hnonline.sk/ekonomika/>)

Obrázok 9 vyjadruje grafické znázornenie percentuálneho vývoja nezamestnanosti po jednotlivých kvartáloch za obdobie 2004 až 2008. V porovnaní s rokom 2004 nezamestnanosť v nasledujúcom období klesla. Možno konštatovať, že tento ukazovateľ má následkom hospodárskej svetovej krízy nepriaznivý vývoj.

Ekonomická a menová únia je postavená na rozdielnych základoch členských štátov. Slovensko po výmene národnej meny za spoločnú menu euro prenechalo centrálnu zodpovednosť v oblasti menovej politiky ECB. Tak ako aj iné štáty eurozóny, ECB je charakterizovaná ako banka, pre spoločnú menu euro. Sídli vo Frankfurtu v Nemecku. Naďalej ECB intenzívne spolupracuje s národnými centrálnymi bankami členských krajín. Jej hlavným cieľom je zachovať finančnú stabilitu, nízku infláciu prispievať k transparentnosti, koordinovať postupy a udržiavať ich v súlade so stanovenými pravidlami.

Z uvedeného vyplýva, že Národná banka Slovenska nevykonáva od 1. januára 2009 vlastnú národnú menovú politiku, od vstupu do eurozóny je členom eurosystému. Tento systém centrálnych bánk členských krajín v eurozóne tvorí Európska centrálna banka a jednotlivé centrálné banky krajín eurozóny. Členom rozhodovacieho orgánu ECB sa stal guvernér Národnej banky Slovenska. Tým je zabezpečená účasť nášho člena na tvorbe menových, ale aj politických rozhodnutí. Je zrejmé, že účasť na týchto rozhodnutiach si nevyhnutne vyžaduje vysokú odbornosť a pripravenosť. Menová politika má v eurosystéme vytvorené svoje inštitúcie, ktorými sú rôzne výbory. Najvýznamnejšie sú: Výbor pre menovú politiku, Výbor pre medzinárodné vzťahy a Výbor pre operácie na voľnom trhu.

Pri hodnotení vplyvu menovej únie na hospodárstvo SR nemožno nespomenúť súčasné obdobie negatívneho vývoja v hospodárení ekonomík všetkých krajín eurozóny, ktorý sa začal prejavovať koncom roka 2008 a počas celého roka 2009. Rovnako pokračujúci trend je aj začiatkom roku 2010, ale ekonómovia už avizujú kladnú prognózu. Nestabilitu eura spôsobil ďalší fenomén, negatívne prehlbovanie makroekonomických ukazovateľov južanskej krajiny Grécka, ktoré je členom eurozóny. Tieto problémy sú neprehliadnuteľné pre celú EÚ.

„Najdôležitejšie poučenie z tejto krízy je, že naliehavo potrebujeme prehlbiť a sprísniť dohľad nad hospodárskymi politikami, vrátane rýchlejšieho odhaľovania a riešenia problémov, vítam rozhodnú a koordinovanú reakciu Európskej rady na ekonomickú a fiškálnu situáciu v Grécku“. Rehn (2010)

Oslabovanie spoločnej európskej meny eura na základe problémov v Grécku spôsobuje problémy, ktoré sa dotýkajú všetkých krajín eurozóny. Neustále prehlbovanie

a neriešenie problému fiškálneho charakteru Grécka spôsobuje negatívny dopad na vývoj eura. V nepriaznivom svetle rezonujú aj ekonomické ukazovatele ďalšej významnej krajiny, ktorou je Španielsko. Uvedený stav pre EÚ nezostáva ľahostajný, pretože ekonomika tohto štátu je zaraďovaná medzi kľúčové ekonomiky eurozóny. V Španielsku prebieha zápas o prekonanie problémov s výškou vládneho dlhu a fiškálnym deficitom, ktorého ukazovatele pri terajšom stave ekonomiky nie je jednoduché znížiť. Názory niektorých ekonómov avizujú do budúcnosti problémy ešte väčšieho rozmeru ako sú teraz u spomínaného Grécka. Schodok Grécka, ktoré vo februári 2010 oznámilo výšku rozpočtového deficitu vo výške 12,7 % vyvolal neistotu na finančných trhoch. Uvedené percento vysoko presiahlo strop EÚ na úrovni 3 % HDP.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti reagovala ECB a EK, ktoré prijali rozhodnutie nenechať bez povšimnutia daný stav vývoja eurozóny a ich snahou je navrhnúť riešenie daných problémov. Lídri EÚ prijali rozhodnutie a súčasne členské krajiny eurozóny sa zaviazali postupovať spoločne, s cieľom zabrániť prehlbovaniu problémov 16 člennej eurozóny. Snahou je včas zastaviť prenos problémov na iné zadlžené krajiny eurozóny ako už na spomínané Španielsko a Portugalsko, čo je rizikom pre vyvolanie krízy v eurozóne s možným následným dopadom na celý svet.

Lídri Únie na začiatku vzniknutých problémov uvažovali, že Grécko dostane pomoc vo forme dobrovoľných pôžičiek od členských krajín. Po rokovaniach, objasnení a zosumarizovaní problémov na mimoriadnom európskom summite vo februári 2010 sa ministri jednotlivých ČŠ rozhodli, pre prísnu kontrolu tejto krajiny pri znižovaní jej zadlženosti. Táto schôdzka ministrov neschválila žiadnu finančnú pomoc od krajín eurozóny pre Grécko. Závazkom Grécka, ktoré sa dostalo pod drobnohľad je záväzok v oblasti zmrazenia platov, najmä vo verejnej správe, zníženie dôchodkov a sociálnych dávok, zvýšiť dôchodkový vek, zvýšiť dane na alkoholické nápoje, zabrániť daňovým únikom a dôležitým ukazovateľom je znížiť vládne výdavky zadlženého štátu. Gréci predniesli záväzok, ktorý avizoval zníženie deficitu verejných financií z 12,7 % HDP na 8,7 %. Grécko dostalo možnosť do polovice marca 2010 predložiť návrh na postup, pri znižovaní verejných výdavkov. Ministri na uvedenej schôdzke rozhodli, že v prípade nesplnenia záväzkov Gréckom, štáty eurozóny budú požadovať šetrenie tohto štátu aj v ďalších oblastiach.

Možno konštatovať, že neočakávaná hospodárska kríza a rovnako neočakávaný dopad južanskej krajiny poriadne zatriasol s menou eurozóny. Táto situácia vyvolala neistotu o silnej mene. Spôsobom na riešenie vysokých vládnych dlhov by mali byť reformy, ktoré automaticky vyvolávajú ďalšie problémy a to nespokojnosť obyvateľov danej krajiny. Nepopulárne opatrenia prirodzene vyvolajú sociálne napätie nepokoje, protesty a prípadné štrajky.

Pre prosperitu eurozóny je nevyhnutnosťou zodpovedný prístup jej jednotlivých ČŠ. Nezodpovednosť v hospodárení, čo len jedného z nich vyvoláva oslabenie eura ako druhej najsilnejšej meny sveta a s tým súvisiace vplyvy na národné ekonomiky. Tak ako sme už spomenuli, vyžaduje si to spoluzodpovednosť zainteresovaných členov pri vývoji menovej a fiškálnej politiky.

Pre priaznivý vývoj slovenskej ekonomiky, stabilita eura v eurozóne bude veľmi dôležitá. Konštantné je, že vývoj novej meny po začlenení sa Slovenska do tohto kolosu, významne ovplyvňuje hospodársky vývoj SR. Priamym alebo nepriamym vplyvom sa nemožno vyhnúť, pretože väčšina obchodov prebieha v rámci krajín eurozóny. Pokiaľ by oslabenie eura malo vplyv na susednú českú korunu, odzrkadlilo by sa to na importe z ČR, ktorý by bol lacnejší a prinieslo by to aj efekt lacnejších nákupov pre obyvateľstvo tejto krajiny. Oslabenie by mohlo výrazne postihnúť export SR, ktorý by stratil konkurencieschopnosť.

Vláda SR ku koncu roku 2008 pripravila a zároveň začala realizovať aktivity na zmiernenie globálnych dopadov ekonomickej krízy. Snahou vlády je vylepšiť pravidlá čerpania štrukturálnych fondov, vytvorenie nových opatrení formou účinnej legislatívy, podporovanie rozvoja ekonomických činností, vylepšenie podmienok pre podnikateľské prostredie.

Veľkou prioritou sa stala podpora pre zachovanie pracovných miest. Nástrojom pre realizáciu tejto politiky, bolo schválenie poskytovania príspevku na podporu udržania zamestnanosti. Tento druh príspevku bol určený pre zamestnávateľov, ktorí z vážnych prevádzkových dôvodov nemajú možnosť poskytovať zamestnancom prácu a kompenzuje im náhradu mzdy vo výške najmenej 60 percent. Zamestnávateľ mal možnosť tento príspevok využiť na úhradu povinných odvodov do fondov, ktoré platí zamestnávateľ a zamestnanec. Ďalší typ príspevku bol smerovaný zamestnávateľovi, ktorý svoju činnosť vykonáva minimálne jeden rok a vytvorí pracovné miesto pre uchádzača o zamestnanie vedeného v evidencii minimálne tri mesiace a zároveň toto

miesto zachová najmenej dvanásť mesiacov. Príspevok poskytovaný ku mzde zamestnanca bol určený pre takého zamestnanca, ktorý bol pred prijatím do pracovného pomeru vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej tri mesiace, bol poberateľom dávky v hmotnej núdzi a našiel si sám zamestnanie. Podmienkou bol stanovený príjem, ktorý nedosahoval 1,7 násobok životného minima. Na zlepšenie politiky zamestnanosti so zámerom zabezpečiť pohyb makroekonomického kolobehu boli prijaté ďalšie významné opatrenia, so snahou zmierniť negatívne dopady.

Zverejnenie odhadov Štatistického úradu o hospodárení Slovenska za štvrtý štvrťrok 2009 prinieslo priaznivé výsledky z pohľadu očakávanej negatívnejšej prognózy vývoja HDP, ktorého zníženie sa prejavilo o 2,7 %. V ročnom odhade ekonomika SR klesla o 4,7 %.

Odhady analytikov prognózujú oživenie hospodárstva a tým aj priaznivejší vývoj našej ekonomiky už v roku 2010. Je potrebné spomenúť, že ako jedna zo šestnástich krajín eurozóny sme závislí aj od vývoja ekonomík iných štátov, hlavne od ekonomicky stabilných krajín eurozóny.

V oblasti zamestnanosti je pre rok 2010 prognózovaný nepriaznivý vývoj pre tento ukazovateľ. Tým, že hospodárska kríza zasiahla štáty eurozóny, obyvateľstvo prejavuje nižší dopyt po tovaroch a službách, tým sa prejavuje nižšia spotreba a pre trh práce je postačujúci nižší počet zamestnancov. Naša výroba je do veľkej miery závislá na exporte iných štátov, ktoré tiež zápasia s relatívne nízkou spotrebou.

4.3.3 Analýza názorov občanov na vstup SR do eurozóny

Medzi významnejšie integračné kroky počas formovania EÚ patrí zavedenie eura. Tento proces začal pred 10 rokmi, Slovensko pristúpilo k zavedeniu tejto spoločnej európskej meny na základe presvedčenia o výhodách a prínosoch pre hospodárstvo a obyvateľstvo SR.

Prirodzenou obavou, ktorá sa prejavila u obyvateľstva bolo zvyšovanie cien. Celkový vplyv na cenotvorbu bol odhadovaný z pohľadu odborníkov ako veľmi malý. U obyvateľstva vznikli obavy aj na základe negatívnych skúsenosti z iných krajín eurozóny. Tento efekt zvyšovania cien, sa v niektorých štátoch prejavil z dôvodu nesprávneho zaokrúhľovania, alebo nesprávnym prepočtom z národnej meny na euro.

Zvyšovanie cien, ktoré bolo vopred oficiálne zverejnené Eurostatom avizovalo približne 0,2 %.

Slovensko sa z negatívnych skúseností iných krajín poučilo a snažilo sa o čo najlepšiu informovanosť všetkých občanov SR aj problémových skupín obyvateľstva, ktorým bola venovaná osobitná pozornosť. V harmonograme o zavedení eura bolo naplánované časovo rozsiahle duálne oceňovanie, čím sa hodnoty tovarov a služieb stali pre obyvateľstvo jasné, zreteľné a na prvý pohľad identifikovateľné bez záťaže na prepočet jednotlivých cien. K transparentnosti prispela aj pomerne silná konkurencia maloobchodu SR, ktorá zabránila neodôvodnenému nárastu cien.

Z pohľadu dlhodobejšej prognózy medzi ďalšie riziká spojené so zavedením eura patrí z časti opodstatnená obava zo zvyšovania inflácie. Podľa odhadov inflácia v našej krajine z dlhodobého hľadiska bude po vstupe do eurozóny pravdepodobne o 1,5 percentuálneho bodu vyššia, ako priemerná inflácia v eurozóne. Nárast, ktorý je v danom prípade označovaný ako mierny by nemal spôsobiť negatívny vplyv na životnú úroveň, spôsobí ju rýchlejšie tempo rastu produktivity. So zvyšovanou infláciou sa u obyvateľstva vynára otázka znehodnocovania úspor a dôchodkov. Úroky pre obyvateľstvo sú veľmi nízke, domácnosti sú sporiteľmi a preto nastali obavy, že prípadné zníženie úrokov po zavedení eura bude ich určitou finančnou stratou. Predpokladá sa, že výška úrokov by nedosahovala vyššiu hladinu ani v prípade, že by sme nevstúpili do eurozóny. Menej výrazné obavy sú zo zachovania dôchodkov. Inflácia by tento príjem domácností nemala výrazne negatívne ovplyvniť.

Pre zamestnancov vstup do eurozóny by mal byť v konečnom dôsledku pozitívnym prínosom. Predpoklad postupného zvýšenia reálneho rastu v dôsledku zavedenia eura a zároveň by mala narastať aj reálna mzda. Následný nárast miezd prinesie postupný pozitívny efekt na nárast dôchodkov. Predpokladá sa, že zavedenie eura v desaťročnom horizonte by malo zvýšiť príjem domácnosti až o 4,6 % a za 20 rokov je predpoklad zvýšenia o 9,8 %.

4.3.4 Prieskum občanov po roku používania spoločnej meny v SR

Po roku používania spoločnej európskej meny eura na Slovensku, sme v mesiacoch január a február 2010 oslovili stopäťdesiat respondentov s požiadavkou odpovedať na deväť otázok, ktoré vyjadrujú ich názory a praktické skúsenosti s každodenným používaním spoločnej európskej meny. Dotazník tvorí Prílohu 6.

Skupinu oslovených respondentov tvorili obyvatelia troch okresov z Nitrianskeho kraja vo veku nad 18 rokov. Najväčší počet bol zastúpený 64 % obyvateľmi z Levického okresu. Nitriansky okres bol zastúpený 21,3 % z opýtaných a najmenšiu skupinu, ktorá sa zúčastnila prieskumu tvorila 14,7 % obyvateľov okresu Zlaté Moravce.

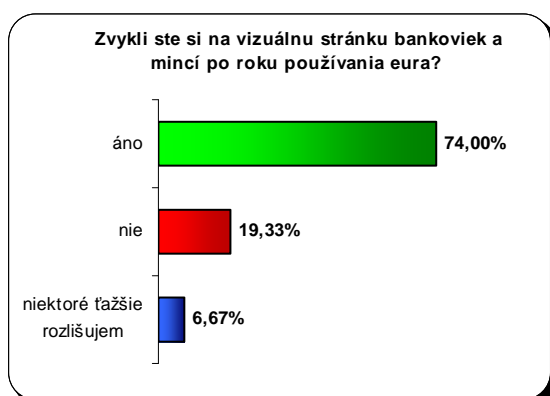
Zloženie obyvateľov, zapojených do nášho prieskumu tvorili muži v počte 59 % a ženy 41 %. Z hľadiska veku sme respondentov rozdelili na dve skupiny, do 65 rokov a nad 65 rokov. Prvá veková skupina bola zastúpená v prieskume 72,7 % a obyvatelia nad 65 rokov veku sa v prieskume zúčastnili 21,3 %. Na dotazníkoch neuviedlo svoj vek 6 % opýtaných. Respondentom sme položili nasledovné otázky:

1. Zvykli ste si na vizuálnu stránku bankoviek a mincí po roku používania eura?

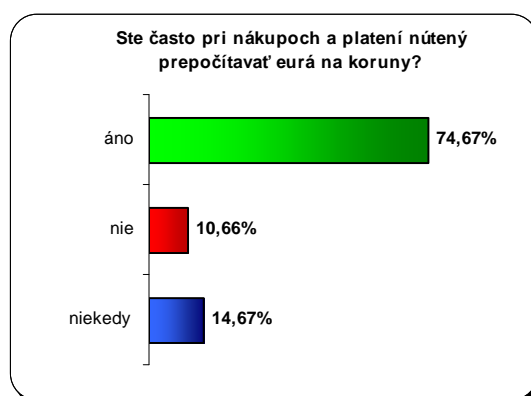
Na základe výsledkov prieskumu na vizuálnu stránku euro mincí si zvykla väčšina opýtaných, pozitívne odpovedalo až 74 %, naopak na euro bankovky a mince si nezvyklo 19,33 %. Zostávajúcich 6,67 % má problémy s rozlišovaním vizuálnej stránky euro mincí.

2. Ste často pri nákupoch a platení nútení prepočítavať eurá na koruny?

Odpovede na túto otázku poukazujú, že pre občanov SR je rok krátke obdobie na zmenu myslenia a uvažovania o cene priamo v eurách. Väčšina opýtaných aj po roku, prepočítava eurá na slovenské koruny. Túto skupinu tvorí až 74,67 % respondentov. Len 10,66 % respondentov ceny neprepočítava. Odpoveď prepočítavam niekedy, označilo 14,67 %. Z uvedeného nám vyplýva, že občania potrebuje dlhšie obdobie aby na prvý pohľad bez prepočtu porozumel hodnote tovarov a služieb.

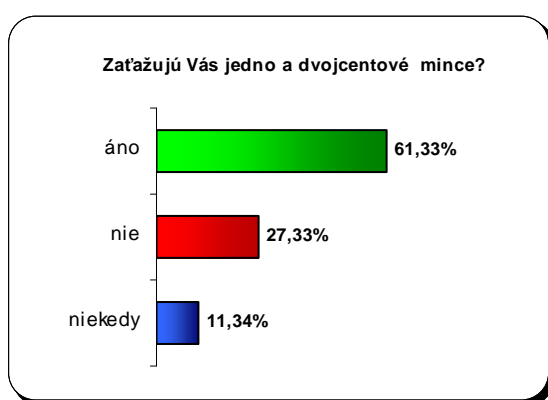
Obrázok 10 Prieskum - otázka 1
(Zdroj: Vlastné spracovanie)

Obrázok 11 Prieskum - otázka 2

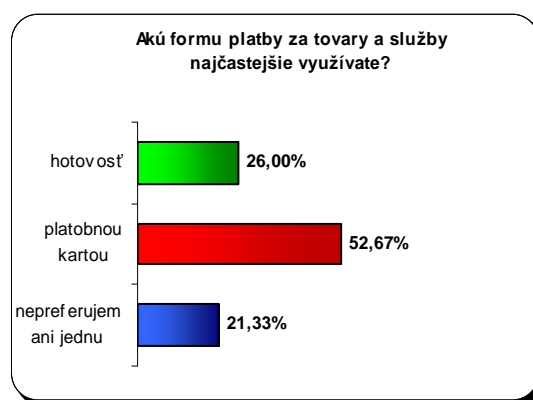
3. Zaťažujú Vás jedno a dvojcentové mince? Na základe výsledkov prieskumu vyplýva, že až 61,33 % opýtaných zaťažujú jedno a dvojcentové mince. Len 27,33 % občanov tento problém s najmenšími mincami nevníma negatívne a pre 11,33 % opýtaných sú tieto mince s najmenšou hodnotou záťažou len v niektorých situáciách.

4. Akú formu platby za tovary a služby najčastejšie využívate? Viac ako polovicu t.j. 52,67 % praktizuje platbu prostredníctvom platobnej karty, hotovosť sa stáva menej komfortná, tento spôsob platby využíva 26 % a 21,33 % opýtaných nepreferuje ani jednu z možností platby.

Obrázok 12 Prieskum - otázka 3

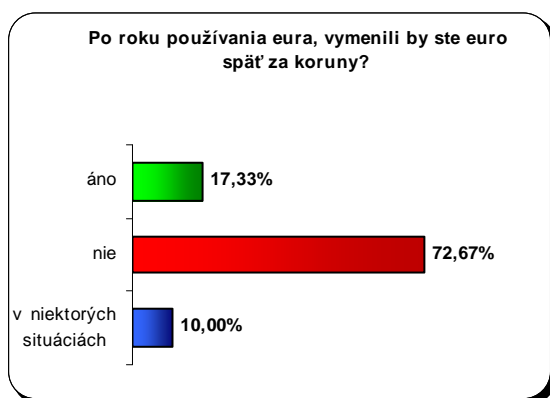
(Zdroj: Vlastné spracovanie)

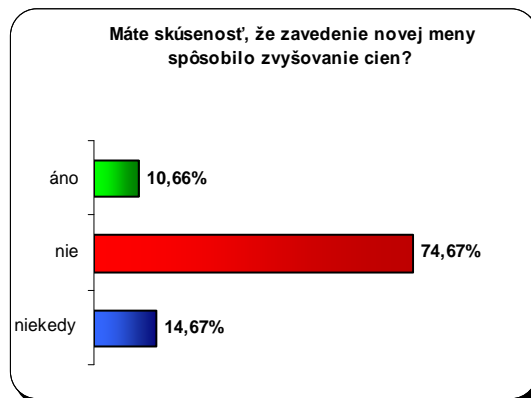
Obrázok 13 Prieskum - otázka 4

5. Po roku používania eura, vymenili by ste euro späť za koruny? Na základe výsledkov odpovedí na uvedenú otázku možno konštatovať, že euro bolo prijaté pozitívne, pomerne vysokým percentom opýtaných t.j. 72,67 %. Za výmenu eura, späť na slovenské koruny sa vyjadrilo len 17,33 % a váhavo odpovedalo 10 % respondentov, ktorí by s touto zmenou súhlasili v niektorých situáciách.

6. Máte skúsenosť, že zavedenie novej meny spôsobilo zvyšovanie cien? Na túto otázku po roku používania spoločnej meny odznali od väčšiny opýtaných pozitívne skúsenosti. Až 74,67 % opýtaných nemalo negatívnu skúsenosť s netransparentnými postupmi cenovej konverzie, 14,67 % respondentov potvrdilo v prieskume, že s takouto skúsenosťou sa stretli iba niekedy a 10,66 % potvrdilo, že sa stretlo so zvyšovaním cien v dôsledku zavedenia eura.

Obrázok 14 Prieskum – otázka 5
(Zdroj: Vlastné spracovanie)

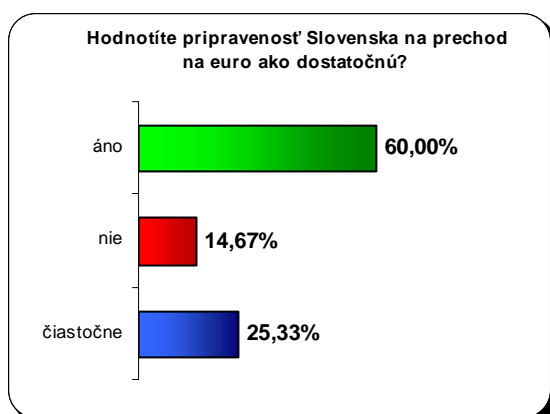
Obrázok 15 Prieskum – otázka 6

7. Hodnotíte pripravenosť Slovenska na prechod na euro ako dostatočnú?

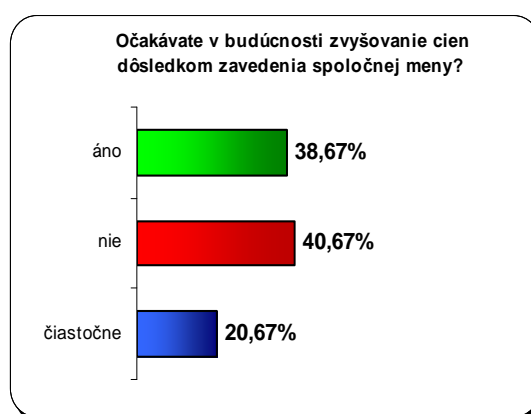
Prekvapujúce hodnotenie spokojnosti s pripravenosťou Slovenska na prechod na euro vyjadrilo pomerne nízky počet osôb, len 60 % respondentov, 25,33 % opýtaných vyjadrilo názor, že Slovensko bolo pripravené čiastočne a 14,67 % hodnotí pripravenosť Slovenska pri prechode na novú menu ako nedostatočnú.

8. Očakávate v budúcnosti zvyšovanie cien dôsledkom spoločnej meny?

Podľa nášho prieskumu cenová politika je pre občana jedna z najcitlivejších a výsledky ukazujú, že o zvyšovaní cien v dôsledku zavedenia eura v budúcnosti je presvedčených 38,67 % a takmer porovnateľná skupina 40,67 % neočakáva zvyšovanie cien v dôsledku zavedenia eura, 20,67 % respondentov je presvedčená o zvyšovaní cien čiastočne.

Obrázok 16 Prieskum - otázka 7
(Zdroj: Vlastné spracovanie)

Obrázok 17 Prieskum - otázka 8

9. Aký vplyv eura očakávate v budúcnosti na vývoj hospodárstva SR? Takmer vyrovnané percento respondentov t.j. 42,67 % očakáva pozitívny vplyv a približne porovnateľná skupina 40,67 % predpovedá negatívny vplyv eura na vývoj hospodárstva, 16,67 % opýtaných sa v prieskume vyjadrilo, že sa k danej otázke nevie vyjadriť.

Obrázok 18 Prieskum - otázka 9
(Zdroj: Vlastné spracovanie)

4.4 Diskusia

Diplomová práca umožňuje podrobnejšiu analýzu problematiky náročného procesu integrácie EÚ a procesu vývoja HMÚ s vplyvom na hospodárstvo SR. Každý stupeň v tomto reťazci integrácie bol nesmierne dôležitý. Stupeň HMÚ je významným prvkom rozvíjania udržateľnosti hospodárskeho rastu. HMÚ nepredstavuje konečný cieľ integrácie. Menová únia a zavedenie eura v čo najširšom merítku prináša viacero výhod aj na medzinárodnom trhu. Euro sa stalo silnou medzinárodnou menou. Veľkým úspechom je, že SR zavŕšila úspešný proces integrácie do eurozóny. Dôvera v niečo nové, bol významný sprevádzajúci prvok, pre úspešný proces prijatia novej meny. Je zrejmé, že každé nóvu prináša viacero plusov a mínusov.

Pri analyzovaní súčasného stavu riešenej problematiky doma a v zahraničí možno konštatovať, že uplatnenie eura na Slovensku naberie pozitívny rozmer. SR sa stala šestnástym štátom tohto gigantického projektu. Je náročné predpovedať definitívne funkcie a stanoviť prognózy na všetky pozitíva a negatíva, ktoré táto mena postupne v integrovanej Európe naplní. Budúcnosť výrazne ovplyvní politická a ekonomická stabilita silných svetových ekonomík a pevné základy integrovaných štátov, ktoré tvoria kvalitu a výsledky tohto jedinečného procesu. Je potrebné zdôrazniť podporu aktivít,

ktoré podnecujú každého Európana plne využiť právo slobodne žiť, vzdelávať sa, pracovať, podnikat' a cestovať v našej spoločnej Európe. Možnosť naplno využívať výhody, prekonávať prekážky a riziká integrácie, tešiť sa z každého úspechu a priložiť ruku k dielu budovania tohto rozbehnutého, unikátneho, európskeho kolosu.

Slovensko vstupom do eurozóny, ktorý priamo ovplyvňuje obyvateľov našej krajiny ich životnú úroveň a zároveň aj hospodársku politiku Slovenska, zavŕšilo najvýznamnejší krok integrácie. Význam celého integračného procesu pre SR umocníme tým, že pozitívnym a zodpovedným prístupom našej krajiny zúročíme ekonomické a neekonomické výhody, ktoré nám daný integračný proces priniesol a zároveň vynaložíme potrebnú snahu na eliminovanie rizík, nevýhod a prípadných negatívnych dôsledkov na vývoj hospodárstva našej krajiny. Medzi hlavné ekonomické výhody pre SR možno zaradiť odstránenie finančných nákladov vynakladaných na ochranu hraníc, zrušenie obchodných bariér a tým zároveň jednoduchší prístup na trhy tretích krajín, uľahčenie cesty pre realizáciu podnikateľských aktivít v členských štátoch EÚ, voľný pohyb tovaru a služieb, pracovnej sily, zavádzanie moderných technológií do praxe. Medzi výhody patrí aj podpora pomoci pri vstupe zahraničného kapitálu a investícií a tým rozvíjanie konkurencieschopnosti a podnikateľského prostredia. K neodmysliteľným ekonomickým výhodám zaradíme finančné zdroje prijímané zo štrukturálnych fondov a kohézneho fondu, ktoré vytvárajú priestor pre rozvoj nie len regionálnej politiky, ale aj významných celospoločenských projektov.

Pre posilnenie únie pre ďalšie desaťročie je pripravovaná nová európska stratégia pod názvom Európa 2020. Nová perspektíva, ktorá stojí pred schvaľovacím procesom Európskou komisiou, by mala byť úspešnejšia ako Lisabonská stratégia. Možno konštatovať, že vysoko nastavené ciele v uvedenej stratégii sa v minulom desaťročí nepodarilo úspešne dosiahnuť. Na naplnenie nových cieľov je potrebná vzájomná intenzívnejšia spolupráca krajín EÚ, hlavne pri oživovaní ekonomickej a hospodárskej oblasti. Výsledok by sa mal dosiahnuť približovaním krajín a znižovaním rozdielov v oblastiach, ako sú hospodársky rast, zamestnanosť, pokles obyvateľov postihnutých chudobou, zníženie vládnych deficitov, investovanie do výskumu a vývoja, podpora riešenia globálnych klimatických zmien, sústredenie sa na energetickú nezávislosť a efektívnosť, tiež je nevyhnutná a dôležitá vzájomná koordinácia politík EÚ.

Tak ako sme už uviedli pre oživenie únie v oblasti ekonomiky, hospodárstva, zníženia nezamestnanosti a naplnenia vyššie uvedených cieľov je potrebné vynaložiť

úsilie a významnú aktívnu hospodársku politiku jednotlivých členských krajín. Hospodárska kríza významne ovplyvnila celkový vývoj ekonomických ukazovateľov. Za ostatné dva roky bolo v EÚ zaznamenané výrazné zníženie HDP, ktorý v roku 2009 poklesol až o 4 %. Výrazne sa zvýšila nezamestnanosť, s týmto problémom zápasí približne desať percent populácie EÚ. Je náročné predpovedať spoľahlivé percentá v sledovaných ukazovateľoch, pretože snahu vylepšiť uvedené ciele neustále sprevádzajú dopady krízy. Pre ďalší priebeh a vývoj je nevyhnutná zvýšená aktivita, zainteresovanosť každého članku v tomto reťazci a vynaloženie snahy o využitie potenciálu na naplnenie stanovenej stratégie. Zostáva dôverovať v úspech nastaveného procesu, ktorého zámerom je pozitívny vývoj Európy.

5 Záver

Po niekoľkých desaťročiach rôznorodého integračného procesu sa EÚ neustále vyvíja. Mohlo by sa na prvý pohľad zdať, že tento zložitý proces integrácie už bude zavŕšený a vyriešený. Historický vývoj nám poskytuje obraz európskeho kontinentu, ktorý priniesol mnohé reformy a naďalej signalizuje nové vývojové zmeny. Dôležitým javom je zachovanie a zveľadňovanie kľúčových hodnôt, ktoré sú stále živé a pretrvávajú počas desaťročí. Ideály a tradície Európy sa postupne vyvíjali, boli hnacím motorom integračného procesu, ktorého cieľom bolo dosiahnuť politickú a hospodársku integráciu pri zachovaní a prehĺbovaní mieru, bezpečnosti, demokracie, práva a slobody európskeho kontinentu. Prekážky, ktoré v niektorej etape zabránili pokračovaniu integračného procesu boli prevažne charakterizované politickým kontextom. Tento proces bol ovplyvňovaný aj rôznorodosťou historických, kultúrnych a ekonomických potenciálov európskych krajín a tiež medzinárodnými vplyvmi.

EÚ je charakteristická zjednotením demokratických hodnôt európskych krajín, ktoré dávajú do popredia uplatňovanie práva, mierové spolužitie, ekonomicko-sociálny rozvoj, potláčanie konfliktných vzťahov a dominancie sily na európskom kontinente. Snahou únie je budovať svoje vzťahy a rozhodnutia prostredníctvom konsenzu zainteresovaných krajín. Postupným rozširovaním sa EÚ zaradila pri počte 496 miliónov obyvateľov medzi najsilnejšie ekonomické bloky sveta. Rozširovanie je pozitívnym faktom aj pre pôvodné EÚ15 a rovnako aj pre integrujúce sa krajiny strednej a východnej časti Európy.

Spätné hodnotenie tohto integračného diela zahŕňa nielen politické a ekonomické zjednotenie vývoja, ale ide o spájanie kultúrneho, historického a geografického, hľadiska, za ktorým stojí veľký ľudský rozmer. Tento proces sprevádzajú hodnoty ako je mier a ekonomická prosperita pre integrujúce sa štáty. Zjednotenie obchodných postupov, jednotná tarifa, jednotná sústava, jednotný trh, jednotná mena sú významným prínosom integračného procesu, ktorý ma aj cezhraničné výhody pre tretie krajiny. Týmto statusom sa podstatne zjednodušili podmienky pre subjekty, ktorých činnosťou je podnikanie, obchodovanie a investovanie. Zavedenie jednotného trhu a jednej meny eura znížilo transakčné náklady a odstránilo porovnávanie cien. Týmto krokom sa odstránili nevýhody, ktoré ovplyvňovali a zaťažovali každodenný život spotrebiteľov a podnikateľskej sféry.

Všetky snahy a aktivity v EÚ smerujú k náročnému cieľu, k vybudovaniu ekonomiky európskeho typu s novým rozmerom. Prioritou sú pozitívne hodnoty ako je konkurencieschopnosť, inovácie, veda a výskum, vzdelanostná ekonomika, vzdelanie, sloboda podnikania. Všetky tieto hodnoty prevyšuje pozornosť zameraná na kvalitu ľudského života pri zachovaní jej trvalo udržateľného rozvoja.

Naša krajina na svojej dlhej ceste integrácie zdolala zložité a komplikované množstvo prekážok. Integračný proces bol formálne zahájený podaním prihlášky v roku 1995. Zakončením tohto integračného procesu sa Slovensko stalo platným členom Európskej únie od 1. mája 2004. Kontinuálne pokračovanie integračných procesov znamená neustály dynamický pokrok, správnu koncepciu a adekvátne reagovanie na rýchlo sa meniace podmienky.

Tak, ako uvádzame v kapitolách diplomovej práce, globálny ekonomický vývoj naďalej ovplyvňuje hospodárstvo SR. Avizované prognózy predpokladajú menej výrazný negatívny efekt v roku 2010 v oblasti ekonomického rastu SR, v dôsledku negatívneho dopadu svetového fenoménu, v porovnaní s krajinami eurozóny. Snahou hospodárskej politiky vlády SR je znižovanie deficitu verejných financií. Verejný dlh SR v roku 2010 by mal dosiahnuť 39 %, čím by sa mal zaradiť medzi najnižšie dlhy krajín eurozóny. Nepriaznivým ukazovateľom je naďalej narastajúci vývoj nezamestnanosti v SR, tieto obavy sú rizikové aj v roku 2010. Práve spomínaný hospodársky rast, by mal do určitej miery pozitívne vyriešiť tento závažný dopad v oblasti zamestnanosti, počas pretrvávajúcej finančnej krízy. Závažnou otázkou zostáva vyriešiť rozpočty miest a obcí, ktorým značný pokles rozpočtovaných príjmov spôsobuje v niektorých prípadoch vážne existenčné problémy.

Opätovne môžeme konštatovať, že úlohou hospodárskej politiky SR je v nastávajúcom období aktívnym prístupom prispieť k nasmerovaným opatreniam a cieľom Európskej komisie. Pri naplnení týchto cieľov je možné očakávať a predpokladať z dlhodobého hľadiska pozitívny vplyv na ekonomický a hospodársky vývoj eurozóny, vrátane SR.

Použitá literatúra

1. ALMUNIA, Joaquín: Barroso privítal Slovensko v eurozóne. In: *Profini.sk* [online]. 1. január 2009 [cit. 2009-11-29]. Dostupné na <http://profini.sk/index.cfm?Module=Activeweb&Page=WebPage&s=barroso_privital_slo>. ISSN: 1336 2410.
2. ALMUNIA, Joaquín: Dobré časy sú preč. In : *Euroactiv.sk*. [online]. Marec 2008 [cit. 2009-12-18]. Dostupné na <<http://www.euractiv.sk/podnikanie-v-eu/clanok/almunia-dobre-casy-su-prec> >.
3. ALMUNIA, Joaquín: Komisia víta rozhodnutie Rady schváliť Slovensku prijatie eura. In: *Europa PRESS releases rapid IP/08/1113* [online]. 8.júl 2008 [cit. 2009-10-12]. Dostupné na <<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1113&format=HTML&aged=0&language=SK&guiLanguage=en>>.
4. BARÁŇOVÁ, Denisa et al.: *Euro výhody a riziká. Centrum pre európsku politiku*. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, Námestie Kráľovnej pokoja 3, 2007. s. 63. ISBN 978-80-7165-604-3.
5. BARROSO, José Manuel: Slovensko a euro. In : *Euroactiv.sk*. [online]. 30. november 2009. [cit. 2009-12-18]. Dostupné na <http://www.euractiv.sk/verzia-pre-tlac/zoznam_liniek/slovensko-a-euro>.
6. BAUER, Rudolf: Nový pohľad na dejiny európskej integrácie. In: *Impulz* [online]. 1/2007. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška v spolupráci s Občianským združením Hlbiny. Január 2007 [cit. 12.12.2009]. Dostupné na <<http://www.impulzrevue.sk/article.php?183>>. ISSN 1336-6955.
7. BEBLAVÝ, Miroslav: *Európska Únia dnes : Integrácia v oblasti menovej politiky : Maastrichtské zmluva a vznik menovej únie*. Bratislava : Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku a inštitút pre verejné otázky, 2001. s. 90, 93, 94. ISBN 80-88935-23-7.
8. BILČÍK, Vladimír: *Európska Únia dnes : Súčasný trendy a význam pre Slovensko : Inštitucionálny vývoj*. Bratislava: Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku a inštitút pre verejné otázky, 2001. s. 10. ISBN 80-88935-23-7.
9. BROCKOVÁ, Ingrid: *Európska Únia dnes : Súčasný trendy a význam pre Slovensko : Európska ekonomická integrácia*. Bratislava : Slovenská spoločnosť

-
- pre zahraničnú politiku a inštitút pre verejné otázky, 2001. s. 111. ISBN 80-88935-23-7.
10. BURDA, Štefan: K základným súvislostiam vstupu Slovenska do Európskej menovej únie. In: *Prognostický ústav SAV* [online]. Pracovné materiály č. 3. September 2008 [cit. 2009-10-11]. s. 6. Dostupné na <http://www.progeko.savba.sk/pu/publ/2008/pm3_2008.pdf>. ISSN 0862 – 9137.
 11. *Cesta k euru*. Luxemburg : Úrad pre publikácie, 2007 s. 20. ISBN 92-79-04488-5
 12. COBHAM, David: Dopady vstupu do eurozóny - skúsenosti členských štátov eurozóny. In : *Euroactiv.sk*. [online]. 27. február 2008 [cit. 2009 -10-12]. Dostupné na <<http://www.euractiv.sk/buducnost-eu/udalost/dopady-vstupu-do-eurozony---skusenosti-clenskych-statov-eurozony>>.
 13. Euro a Slovensko: In *Naša mena* [online]. Copyright 2007 [cit. 2009-10-23]. Dostupné na <<http://www.euromena.sk/euro-a-slovensko-/10216s>>.
 14. Euro Info: *Hospodárska a menová únia* [online]. 5. Február 2007 [cit. 2009-03-11]. Dostupné na. <<http://www.euroinfo.gov.sk/index/go.php?id=123>>.
 15. Euro. In : *Európska komisia. Hospodárske a finančné záležitosti* [online]. Február 2007. [cit. 2009-11-13]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/index_sk.htm>.
 16. Európska komisia. Hospodárstvo, financie a dane. In *Integrácia – EU dvíha latku*. [online]. 20. apríl 2007 [cit. 2008-09-16]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/news/economy/070420_1_sk.htm>.
 17. Európska komisia: Členstvo v Únii. Jednotný kontinent. In: *Panoráma Európskej únie*. Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu. B-1049 Brusel, Február 2009 [online]. [cit. 2009-09-28]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/publications/booklets/eu_glance/79/sk.pdf>.
 18. Európska únia: *História európskej únie* [online] 29. apríl 2005 [cit. 2009-11-28]. Dostupné na <<http://www.europskaunia.cz/index.php/sk/Historia-Eu/21-Historia-Europskej-unie>>.
 19. Európska únia: In: *Európa – informačný portál* [online]. 2010 [cit. 2010-12-08]. Dostupné na <<http://europa-info.sk/europska-unia>>
 20. FANTAINÉ, Pascal: *Európa v desiatich bodoch*. Nitra : Ústav vedecko-technických informácií pre poľnohospodárstvo. Európske spoločenstvo, 2000. 0 s. ISBN 80-85-330-74-1.
-

-
21. FELDSTEIN, Martin: *Euro ako konštruktivistická mena* [online]. September 2004 [cit. 2009-11-16]. Dostupné na <http://www.konzervativizmus.sk/upload/prezentacie/Euro_ako_kon.doc>
 22. FICO, Róbert: Prognózy na rok 2010 sú mierne optimistické In: *Predseda vlády slovenskej republiky* [online]. 14. december 2009 [cit. 2009-12-16]. Dostupné na <<http://www.government.gov.sk/18888/prognozy-na-rok-2010-su-mierne-optimisticke.php>>.
 23. FIGEL, Ján: *Predslov : Európska Únia dnes. Súčasný trendy a význam pre Slovensko*. Bratislava : Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku a inštitút pre verejné otázky, 2001. s. 7. ISBN 80-88935-23-7.
 24. FIGEL, Ján: Predslov. In: *Centrum pre Európsku politiku* [online]. 2003 [cit. 4.10.2009]. Dostupné na <http://www.cpep.sk/index.php?id=118&no_cache=1&L=0>.
 25. FIGEL, Ján: Slovensko, Európa a kríza: súvislosti a východiská. In: *Zastúpenie na Slovensku Nadácia Konrada Adenauera* [online]. 13. máj 2009 [cit. 2009-11-29]. Dostupné na <http://www.kas.de/proj/home/pub/15/27/dokument_id-16485/index.html>.
 26. FONTAINE, Pascal: *Séria Európska dokumentácia*. Luxemburg : Úrad pre vydávanie úradných publikácií Európskych spoločenstiev. Európska komisia Generálne riaditeľstvo pre tlač a komunikáciu, 2004. ISBN 92-894-6797-5.
 27. FRIEDMAN, Milton: Menová únia sa o 5 až 15 rokov rozpadne. In: *ETREND Svet* [online] 11. júl 2002 [cit. 2009-10-11]. Dostupné na <<http://ekonomika.etrend.sk/svet/m-friedman-menova-unia-sa-o-5-az-15-rokov-rozpadne.html>>.
 28. GOLIAŠ, Peter: Verejný dlh stúpne za 2009-10 o 1638 eur na hlavu. In: *INECO* [online]. 2009 [cit. 2009-12-07]. Dostupné na <<http://www.ineko.sk/clanky/verejny-dlh-stupne-za-2009-10-o-1638-eur-na-hlavu>>.
 29. História Európskej únie. In: *Vaša Európa.sk* [online]. Máj 2006 [cit. 2009-03-11]. Článok č. 2270. Dostupné na <<http://www.vasaeuropa.sk/index.php?i=2270>>.
 30. História hospodárskej a menovej únie: In *Naša mena* [online]. Copyright 2007 [cit. 2009-11-08]. Dostupné na <<http://www.euromena.sk/eurozona/9418s>>.
 31. Hospodárska a menová únia: In: *Národná banka Slovenska eurosystém* [online]. Aktualizované Január 2009 [cit. 2009-10-20]. Dostupné na <<http://www.nbs.sk/sk/euro/historia-hospodarskej-a-menovej-unie>>.
-

-
32. Chronológia prístupového procesu. In: *Parlamentné fórum o Európe* [online]. 2004 [cit. 2009-12-07]. Dostupné na <<http://www.euroforum.nrsr.sk/euSection.aspx?location=1,23>>.
 33. Informačný systém výstavby a regionálneho rozvoja. In: *Vybrané informácie o makroekonomickom vývoji SR* [online]. 6. december 2006 [cit. 2009-12-03]. Dostupné na <<http://www.ueos.sk/mvrr.sr/isvov/s1/m4/category.htm>>.
 34. IŠA, Ján: *Ekonomické a sociálne súvislosti integrácie Slovenska do Európskej únie : Príprava Slovenska na vstup do Európskej menovej únie*. Bratislava : Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2003. s. 20. ISBN 80-7144-130-9
 35. IŽIP Ronald: Európa doplatí na svoju rozšafnosť. In: *finweb* [online]. 12. február 2010 [cit. 2010-02-26]. Dostupné na <http://finweb.hnonline.sk/c3-40505480-kP0000_d-europa-doplati-na-svoju-rozsafnost>.
 36. IŽIP, Ronald: Ešte pár rokov a je z nás ďalšie Grécko. In : *Finweb* [online]. 11. marec 2010 [cit. 2010-02-24]. Dostupné na <http://finweb.hnonline.sk/2-41198950-kP0000_d-d3>.
 37. IŽIP, Ronald: Európa doplatí na svoju rozšafnosť. In: *Finweb* [online]. 2010 [cit. 2010-02-24]. Dostupné na <http://finweb.hnonline.sk/c3-40505480-kP0000_d-europa-doplati-na-svoju-rozsafnost>.
 38. KOK, Wim: Správa Wima Koka pre Európsku komisiu. In: *Rozšírenie európskej únie – Dosiahnuté výzvy* [online]. 2003 [cit. 2009-11-28]. s. 8. Dostupné na <http://ec.europa.eu/enlargement/archives/pdf/enlargement_process/past_enlargements/communication_strategy/kok_introduction_sk.pdf>.
 39. KOTIAN, Juraj: Slovensko môže ťažiť z nízkeho zadĺženia. In: *Finweb* [online]. 2005 [cit. 2009-12-04]. Dostupné na <http://finweb.hnonline.sk/c3-40631710-kP0000_d-slovensko-moze-tazit-z-nizkeho-zadlzenia>.
 40. KOZLÍK, Sergej: Euro štrukturálne problémy neodstráni, skôr vyhraní. In: *Informačná kancelária na Slovensku* [online]. 27. február 2008 [cit. 2009-10-12]. Dostupné na <<http://www.europskyparlament.sk/view/sk/pressrelease/europoslancov/europoslancov-2008/europoslancov-2008-February/europoslancov-2008-February89.html;jsessionid=6B502140021040FC8B60A5291D752A10>>
 41. KRAJNIAK, Milan: Strašidlo europeizmu. Konzervatívny pohľad na európsku integráciu. In: *Inzine. Publicistika* [online]. [cit. 2009-10-26]. Dostupné na <<http://www.inzine.sk/article.asp?art=8505>>
-

-
42. LENNEROVÁ, Ivana: K vstupu Slovenskej republiky do Európskej menovej únie. In: *FINANČNÉ TRHY. Odborný mesačník pre teóriu a prax finančných trhov* [online]. 27. máj 2004 [cit. 2009-11-16]. Dostupné na <<http://www.derivat.sk/index.php?PageID=1300>>.
 43. LIIKANEN, Erkki: Ekonomika eurozóny už dosiahla svoje dno. In: *Čas.sk.* [online]. 10. september 2009 [cit. 2009-11-12]. Dostupné na <<http://www.cas.sk/clanok/130550/guvernier-europskej-centralnej-banky-ekonomika-eurozony-uz-dosiahla-svoje-dno.html>>.
 44. Logo a slogan „Euro NAŠA mena“. In: *Európska centrálna banka* [online]. 8. január 2009 [cit. 2009-11-29]. Dostupné na <<http://www.ecb.int/press/key/date/2009/html/sp090108.sk.html>>.
 45. MAGICOVÁ, Martina: O Robinsonovi, menovej únii a eure v našich penáženkách. In: *Akadémia klasickej ekonómie 2008/2009* [online]. 7. jún 2009 [cit. 2009-10-12]. s. 5-6. Dostupné na <http://www.institute.sk/upload/pdf/Magicova_ESEJ_2009.pdf>.
 46. Makroúdaje HDP inflácia a nezamestnanosť. In: *honline.sk* [online]. 2010 [cit. 2010-03-04]. Dostupné na <<http://hnonline.sk/ekonomika/>>.
 47. MALOVÁ, Darina et al.: *Slovensko ako nový členský štát Európskej únie : Výzva z periferie?*. č. 1/1296/04. Bratislava : Vega, 2005. s 11. Politické inštitúcie a aktéri po vstupe Slovenska do EÚ, publikácia vydaná s podporou Fredricha Eberta Stiftung. ISBN 80-89149-05-7.
 48. MALOVÁ, Darina: Slovensko ako nový členský štát Európskej únie. Výzva z periferie. [online] Friedich Ebert Stiftung. [cit. 2009-12-16]. Dostupné na <<http://library.fes.de/pdf-files/bueros/slowakei/04212.pdf>>.
 49. Mapa rozširovania Európskej únie 2007. In: *Európske spoločenstvo. Európska centrálna banka. Eurosystem. Finweb* [online]. [cit. 2009-10-22]. Dostupné na <<http://www.ecb.int/ecb/history/ec/html/index.sk.html>>.
 50. MAREK, Dávid: Euro ovplyvní dopad krízy na Slovensku. In: *Investujme.sk* [online]. 2. január 2009 [cit. 2009-11-29]. Dostupné na <<http://www.investujme.sk/clanky/euro-ovplyvni-dopad-krizy-na-slovensko/>>.
 51. MESEŽNIKOV, Grigorij: Euro môže obmedziť dopady finančnej krízy, treba si však počkať. In: *Noviny* [online]. 3. január 2009 [cit. 2009-09-19]. Dostupné na <<http://noviny.joj.sk/euro/3-1-2009/clanok/euro-moze-obmedzit-dopady-financnej-krizy-treba-si-vsak-pockat.html>>.
-

-
52. Odbor výskumu NBS: In: *Vplyv zavedenia eura na slovenské hospodárstvo* [online]. Marec 2006 [cit. 2009-11-13]. Dostupné na <http://www.nbs.sk/_img/Documents/PUBLIK/06_koll.pdf>.
 53. OKÁLI, Ivan: *Ekonomické a sociálne súvislosti integrácie Slovenska do Európskej únie*. Bratislava : Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky Slovenskej akadémie vied, 2006. s. 60. ISBN 80-7144-130-9.
 54. PÁLENÍK, Viliam – ŠIKULOVÁ, Ivana: Predpoklady optimálneho fungovania menovej únie. In: *Rozširovanie európskej menovej únie* [online]. 4. september 2007 [cit. 2009-10-11]. Dostupné na <<http://www.ekonom.sav.sk/uploads/journals/WP01.pdf>>. ISSN 1337-5598.
 55. PÁLENÍK, Viliam: Pokles HDP očakávajú aj niektorí ekonómovia. In: *EKONOMIKA. Dušan Čaplovič* [online]. 7. apríl 2009 [cit. 2009-11-29]. Dostupné na <http://www.vlada.gov.sk/15312/ekonomika:-pokles-hdp-ocakavaju-aj-niektori-ekonomovia.php?den=2010-01-01&art_datum_od=&art_datum_do>.
 56. REHN, Olli: EÚ musí sprísniť dohľad nad hospodárskou politikou členských krajín. In: *Euroactiv.sk* [online]. 27. február 2008 [cit. 2010-02-22]. Dostupné na <<http://www.euroactiv.sk/ekonomika-a-euro/clanok/orehn-eu-musi-sprisnit-dohlad-nad-hospodarskou-politikou-clenskych-krajin>>.
 57. REHN, Olli: Moja práca. In: *Komisár Olli Rehn* [online]. [cit. 2010 -02-22]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/commission_barroso/rehn/work/index_sk.htm>.
 58. Robert Schuman: In: *Wikicitáty* [online]. Aktualizácia máj 2009 [cit. 2009-12-04]. Dostupné na <http://sk.wikiquote.org/wiki/Robert_Schuman>.
 59. ROHÁČ, Dalibor: In: *Pravé spektrum* [online]. 11. október 2004 [cit. 2009-11-26]. Dostupné na <<http://www.prave-spektrum.sk/author.php?dalibor-rohac>>.
 60. ROCHEL Walter: *Slovensko a vy : Predslov*. Bratislava : 1999. s 2. ISBN 80-968152-4-5.
 61. S akými národnoštátnymi záujmami do akej Európskej únie? In *Euroactiv.sk*. [online]. 2003 [cit. 2009-11-13]. Dostupné na <<http://www.euroactiv.sk/verzia-pre-tlac/clanok/s-akymi-narodnostatnymi-zaujмами-do-akej-europskej-unie>>.
 62. SAMUELSON, Paul – NORDHAUS, Wiliam: *Ekonomía*. Prel. Figura Ivan. 1. vyd. Bratislava: Elita, 2000. s. 758-759. McGraw/Hill Companies. Prekl. z amerického orig.: ECONOMICS. ISBN 80-8044-059-X.
 63. SITA – Slovenská tlačová agentúra: Barroso predstavil 10-ročnú stratégiu Európa 2020: In: *Webnoviny.sk* [online]. 3. marec 2010 [cit. 2010-03-15]. Dostupné na
-

-
- <<http://www.webnoviny.sk/slovensko/barroso-predstavil-10-rocnustrategiu/80551-clanok.html>>.
64. Slovensko môže ťažiť z nízkeho zadlženia. In: *Finweb* [online]. 14. december 2009 [cit. 2009-12-16]. Dostupné na <http://finweb.hnonline.sk/c3-40631710-kP0000_d-slovensko-moze-tazit-z-nizkeho-zadlzenia>.
65. Správa Európskej komisie. Správa o pripravenosti 2002. [online] [citované 29.3.2009]. Dostupné na <http://www.vlada.gov.sk/eu/dokumenty/sprava_o_pripravenosti_2002/strategia-sk.pdf>.
66. STEIBACHER, Matej: Diskusia o eure – pohľad zo Slovinska. In: *Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika* [online]. 31. január 2008 [cit. 2009-10-31]. Dostupné na <<http://www.konzervativizmus.sk/article.php?1821>>.
67. STEINBRUCK, Peer: Stabilita eura je podľa Nemcov bez dodržania pravidiel a ohrozenia. In: *Naša mena* [online]. 31. marec 2009 [cit. 2009-10-12]. Dostupné na <<http://www.euromena.sk/aktuality-stabilita-eura-je-podla-nemcov-bez-dodrziavania-pravidiel-ohrozena/1611s12064c>>.
68. Statistics database. In: European comision. 2006 [online] [cit. 2009-10-09]. Dostuné na <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tsieb020>>.
69. STRAUSS-KAHN, Dominique: Finančná kríza ešte nie je za nami. In: *Európsky parlament. Hospodárske a menové záležitosti* [online]. 2008 [cit. 2008-05-16]. Dostupné na <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20080513STO28757+0+DOC+XML+V0//SK>>.
70. ŠÍBL, Drahoš – ČIDEROVÁ, Denisa: *Slovenská republika a Európska únia : Potrebujú sa navzájom?* Bratislava : EUROUNION, 2002. s. 12, 42. ISBN 80-88984-11-4.
71. ŠIKULA, Milan et al.: *Ekonomické a sociálne súvislosti integrácie Slovenska do Európskej únie*. Bratislava : Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky Slovenskej akadémie vied, 2003. s. 5. ISBN 80-7144-131-7.
72. ŠIKULA, Milan.: *Hlavné úlohy hospodárskej politiky v podmienkach integrácie SR do Európskej únie : Ekonomické a sociálne súvislosti integrácie Slovenska do Európskej únie*. Bratislava : Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky Slovenskej akadémie vied, 2003. s. 16 - 20. ISBN 80-7144-131-7.
-

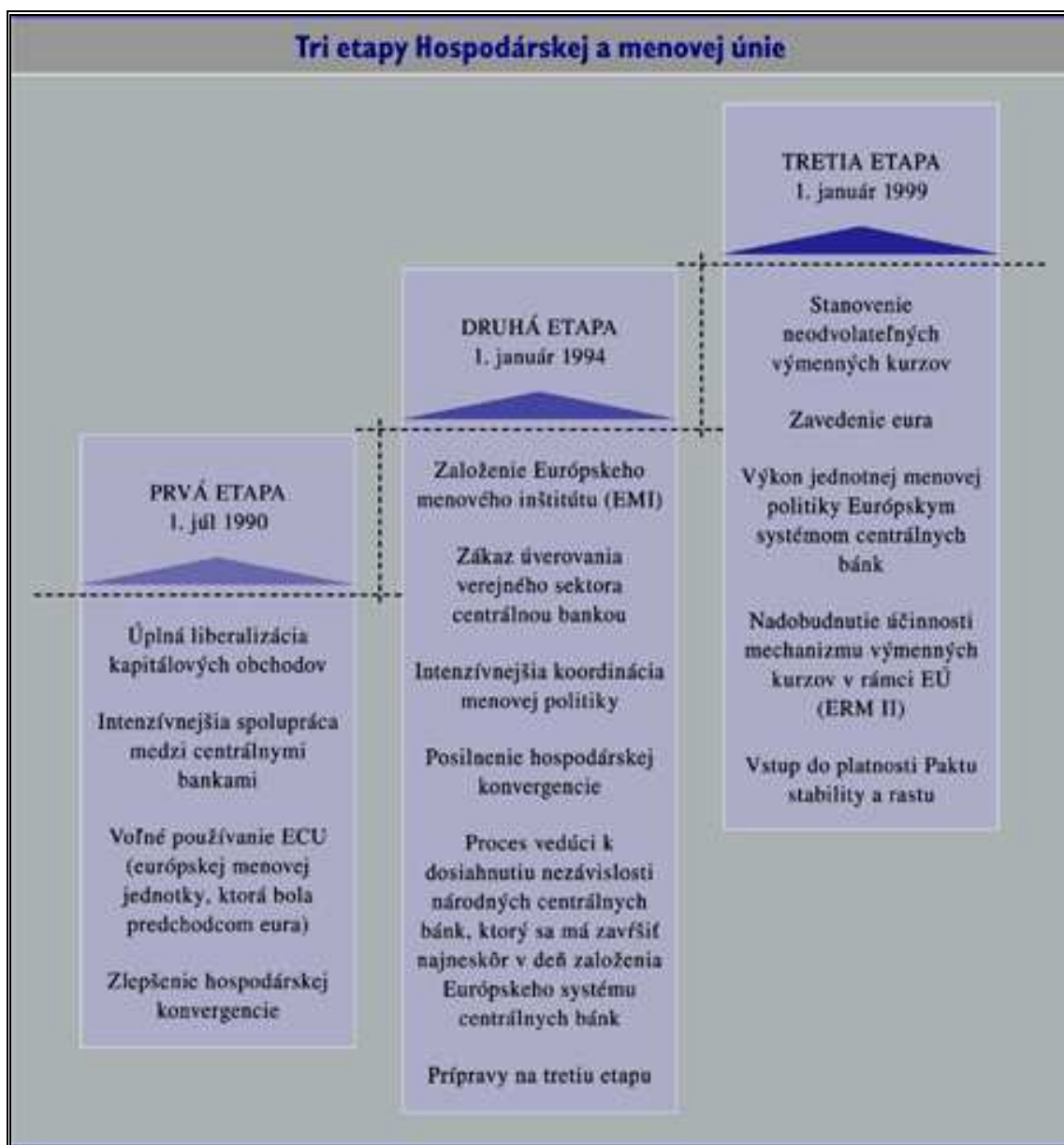
-
73. ŠIKULOVÁ, Ivana: *Konferencia v procese menovej integrácie*. Bratislava : Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2006. ISBN 80-7144-155-4.
74. ŠIKULOVÁ, Ivana: *Skúsenosti vybraných členských štátov eurozóny a postoje jej potenciálnych členov k prijatiu eura : Vstup Slovenska do eurozóny a perspektívy jej ďalšieho rozširovania*. Bratislava : Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2008. s. 15. Edícia WORKING PAPERS. ISSN 1337-5598
75. ŠIKULOVÁ, Ivana: Záver. In: *Skúsenosti vybraných členských štátov eurozóny a postoje jej potenciálnych členov k prijatiu eura* [online]. Bratislava 2008. [cit. 2009-10-12]. s. 23. Dostupné na <<http://www.ekonom.sav.sk/uploads/journals/WP15.pdf>>. ISSN 1337-5598.
76. ŠRAMKO, Ivan: Guvernér národnej banky Slovenska Ivan Šramko k vstupu Slovenska do eurozóny. In: *Národná banka Slovenska. Eurosystém* [online]. 1. január 2009 [cit. 2009-11-16]. Dostupné na <http://www.nbs.sk/sk/informacie-pre-media/tlacove-spravy/detail-spravy/_guverner-narodnej-banky-slovenska-ivan-sramko-k-vstupu-slovenska-do-eurozony-1-januara-2009>.
77. ŠTEFANEC, Ivan.: Aké sú výhody eura. In: *Euro na Slovensku* [online] Marec 2007. [cit. 2009-03-29]. s. 20. Dostupné na <http://old.sdkuonline.sk/download/euro_na_slovensku.pdf>.
78. ŠUSTER, Martin et. al: Vplyv zavedenia eura na Slovenské hospodárstvo. In: *Národná banka Slovenska* [online]. 2006 [cit. 2009-10-19]. Editor Martin Šuster. Dostupné na <http://www.nbs.sk/_img/Documents/PUBLIK/06_kol1.pdf>.
79. TIETMEYER, Hans: S prijímaním eura sa netreba unáhliť. In: *ETREND* [online]. 27. máj 2004 [cit. 2009-11-16]. Dostupné na <<http://ekonomika.etrend.sk/svet/hans-tietmeyer-s-prijimanim-eura-sa-netreba-unahlit.html>>.
80. TRICHET, Jeana-Clauda: Štátne oslavy zavedenia eura na Slovensku. In: *Európska centrálna banka* [online]. 8. január 2009 [cit. 2009-11-29]. Dostupné na <<http://www.ecb.int/press/key/date/2009/html/sp090108.sk.html>>.
81. TŮMA, Zdeněk: Prijatie eura má svoje za a proti. In: *Euro Info* [online]. Marec 2008 [cit. 2009-10-12]. Dostupné na <<http://www.euroinfo.gov.sk/index/go.php?id=13&prm1=0&prm2=23&prm3=15517&pt=2>>.
82. VINCÚR, Pavol et al: *Hospodárska politika*. Bratislava : Sprintx, 2001. s. 302. ISBN 80-888848-67-9.
83. Vízia pre jednotný trh 21. storočia: In: *Press releases rapid IP/07/214* [online].
-

-
- Brusel, február 2007 [cit. 2009-12-12]. Dostupné na
<<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/214&format=HTML&aged=1&language=SK&guiLanguage=en>>.
84. Vláda SR. Euro a občania. In: *Zavedenie eura v SR*. [online]. Február 2008 [cit. 2009-07-25]. Dostupné na <<http://euro.gov.sk/index.php?ID=1046>>.
85. Všeobecná správa o činnosti Európskej únie. In: *Úrad Pre vydávanie publikácií Európskych spoločenstiev* [online]. 2009 [cit. 2009-12-03]. Dostupné na <<http://europa.eu/generalreport/sk/rg2008sk.pdf>>. ISSN 1725-6968.
86. Wallströmová, Margot: Panoráma európskej únie. In: *Európska komisia Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu* [online]. August 2007 [cit. 2008-11-17]. Dostupné na <<http://ec.europa.eu/publications/booklets/eu>>.
87. Vaša Európa.sk. História Európskej únie. In *Článok č. 2270*. [online] [citované 29.3.2009]. Dostupné z <<http://www.vasaeuropa.sk/index.php?i=2270>>.
88. Vláda SR. Zavedenie eura v SR. In *Euro a občania*. [online] Publikované február 2008 [citované 25.3.2009]. Dostupné z <<http://euro.gov.sk/index.php?ID=1046>>.
89. WEISS, Peter: S akými národnoštátnymi záujmami do akej Európskej únie? In: *EuroActiv.sk* [online]. 2003 [cit. 2003-12-08]. Dostupné na <<http://www.euractiv.sk/verzia-pre-tlac/clanok/s-akymi-narodnostatnymi-zaujмами-do-akej-europskej-unie>>.
90. ŽITŇANSKÝ Eduard: V tieni morálneho hazardu. In: *Profit*, 24. februára 2010, č. 4, s 10-11. ISSN 1335-4620.

Prílohy

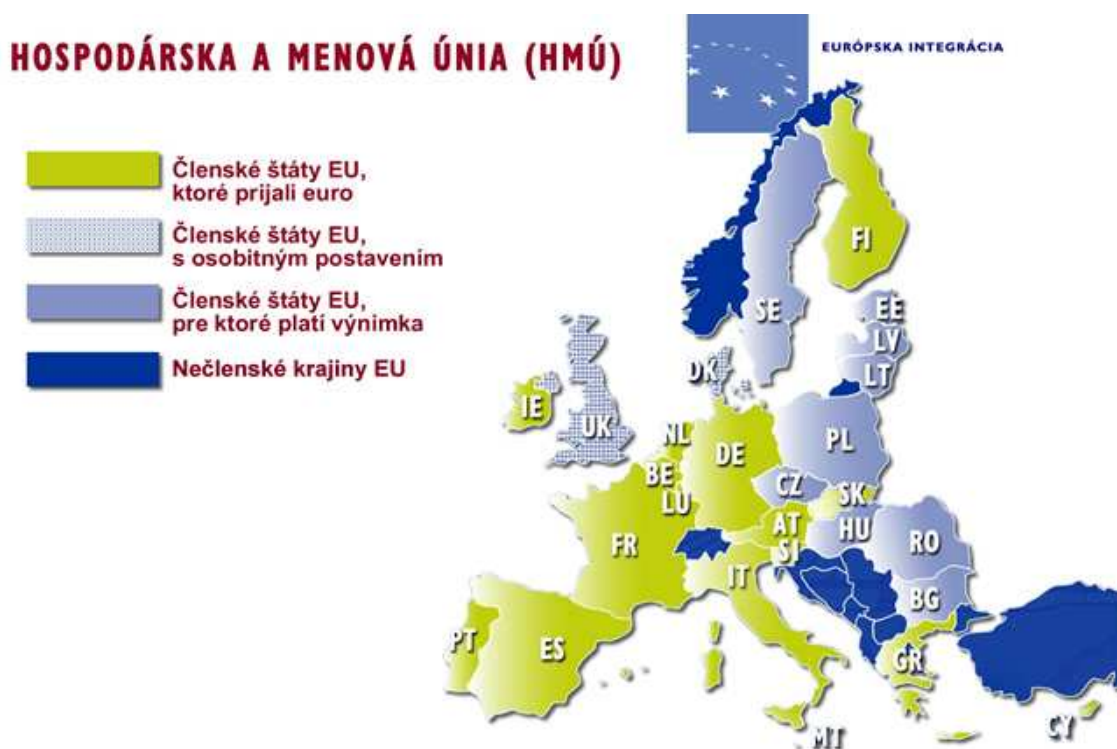
- Príloha 1 CD médium – diplomová práca v elektronickej podobe
- Príloha 2 Tri etapy hospodárskej menovej únie
- Príloha 3 Mapa hospodárskej a menovej únie
- Príloha 4 Etapy vstupu SR do eurozóny
- Príloha 5 Maasrichtské kritéria - konvergencia v nových členských štátoch
- Príloha 6 Dotazník

Príloha 2 Tri etapy hospodárskej menovej únie

(Zdroj: Európska centrálna banka 2009)

Príloha 3 Mapa hospodárskej a menovej únie

(Zdroj údajov: Národná banka Slovenska 2010)

Eurozóna Euro ako svoju menu používa 16 členských štátov Európskej únie:

Belgicko, Nemecko, Írsko, Grécko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Cyprus, Luxembursko, Malta, Holandsko, Rakúsko, Portugalsko, Slovinsko, Fínsko, Slovensko.

Členské štáty EÚ, ktoré nie sú členmi eurozóny:

Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Švédsko a Spojené kráľovstvo.

Príloha 4 Etapy vstupu SR do eurozóny

1. etapa – po vstup do ERM II – splnená	
2005	Absolvovanie prístupových procedúr na vstup do mechanizmu výmenných kurzov ERM II
2. etapa – od vstupu do ERM II až do rozhodnutia o vstupe SR do eurozóny	
28.11. 2005	Vstup do ERM II
do mája 2008	Konvergenčné správy Európskej komisie a ECB
máj – jún 2008	Hodnotiaca procedúra v európskych inštitúciách
jún 2008	Rozhodnutie Rady EÚ o zrušení výnimky
jún 2008	Stanovenie konverzného kurzu SKK/EUR Radou EÚ
3. etapa – od rozhodnutia o vstupe SR do eurozóny až do vstupu do eurozóny	
júl – december 2008	Zabezpečenie potrebného množstva eurových bankoviek a razba mincí pre hotovostný obeh SR
september – december 2008	Predzásobenie komerčných bánk eurovými bankovkami a mincami
december 2008	Zásobenie maloobchodného sektora eurovými bankovkami a mincami
júl 2008 – december 2009	Povinné duálne zobrazovanie cien – všetky maloobchodné ceny, výplatné pásy, dôchodkové šeky a pod. budú povinne uvádzané v korunách aj eurách
do 31. decembra 2008	Konverzia bankomatov, automatov a iných zariadení fungujúcich na mince alebo bankovky
4. etapa – po vstupe do eurozóny	
1. január 2009	Euro sa na Slovensku pravdepodobne zavedie 1. 1. 2009 súčasne do hotovostného aj bezhotovostného obehu bez prechodného obdobia spôsobom, tzv. Veľkého tresku (“Big-Bang Scenario“) a stane sa zákonným platidlom na území Slovenskej republiky. Koruna sa stane čiastkovou jednotkou eura v konverznom kurze stanovenom Radou EÚ.
do 16. januára 2009	Duálny obeh - počas krátkeho obdobia duálneho obehu sa na území Slovenskej republiky bude platiť eurom, ale aj korunovými bankovkami a mincami. Tie sa však už nebudú vydávať späť do peňažného obehu, ale budú sa postupne sťahovať, spracovávať a ničiť v priestoroch Národnej banky Slovenska.
od 17. januára 2009	Pokračovanie výmeny korunového obeživa za eurové bankovky a mince v komerčných bankách a NBS. Slovenské obehové eurové mince budú platné vo všetkých krajinách eurozóny a obehové mince ostatných krajín eurozóny budú platným obeživom aj na Slovensku. Bankovky sú v celej eurozóne rovnaké.
do 31. decembra 2009	Povinné duálne zobrazovanie cien
do júna 2010	Odporúčané duálne zobrazovanie cien

(Zdroj údajov: Národná banka Slovenska 2008)

Príloha 5 Maasrichtské kritéria - konvergencia v nových členských štátoch

Zmeny	Cenová stabilita	Zdravé verejné financie	Trvalo udržateľné verejné financie	Trvácnosť konvergencie	Stabilná konvergencia
Ako sa menia:	Miera inflácie spotrebiteľských cien	Vládny deficit ako % HDP	Vládny dlh ako % HDP	Dlhodobá úroková miera	Stabilita výmenného kurzu
Kritériá konvergencie	Nie vyššia o viac ako 1,5 % v porovnaní s 3 členskými štátmi s najnižšou infláciou	Nie viac ako 3%	Nie viac ako 60 %	Nie vyššia o viac ako 2 % v porovnaní s 3 členskými štátmi s najnižšou úrokovou mierou	Účasť v ERM II počas dvoch rokov ²
Česká republika	1,8 %	12,6 %	37,8 %	4,7 %	Podľa údajov ERM-II
Estónsko	2,0 %	-3,1 %	5,3 %	4,6 %	Údaje z 28/06/04
Cyprus	2,1 %	6,4 %	70,9 %	5,2 %	Údaje z 02/05/05
Lotyšsko	4,9 %	1,5 %	14,4 %	5,0 %	Údaje z 02/05/05
Litva	-0,2 %	1,9 %	21,4 %	4,7 %	Údaje z 28/06/04
Maďarsko	6,5 %	6,2 %	59,1 %	8,1 %	Podľa údajov ERM-II
Malta	2,6 %	9,7	71,1 %	4,7 %	Údaje z 02/05/05
Poľsko	2,5 %	3,9 %	45,4 %	6,9 %	Podľa údajov ERM-II
Slovinsko	4,1 %	2,0 %	29,4 %	5,2 %	Údaje z 28/06/04
Slovensko	8,4 %	3,7 %	42,6 %	5,1 %	Podľa údajov ERM-II
Referenčné hodnoty eurozóny	<2,4 %	<3,0 %	<60 %	<6,4 %	

(Zdroj údajov: Report from the Commission. Convergence report 2004, COM (2004) 690)

Tabuľka znázorňuje ako ďaleko sa dostali v plnení maasrichtských kritérií nové členské štáty v roku 2003. Tieto kritériá hodnotia “nominálnu konvergenciu“, ktorá odráža skrytú “reálnu konvergenciu“. Člen eurozóny musí mať dostatočnú mieru reálnej konvergencie, aby bol schopný zvládnuť ekonomické otrasy.

Príloha 6 Dotazník

Bc. Viera Zemanová, Dopravná 5, 934 01 Levice - študentka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Fakulta Európskych štúdií a regionálneho rozvoja, študijný program regionálny rozvoj, 2.ročník. Ing. externé štúdium.

Milý respondent,

obraciame sa na Vás anonymne s deviatimi otázkami, rok po zavedení spoločnej európskej meny EURA.

Chceme požiadať o vyjadrenie Vášho názoru a Vašich skúseností s používaním spoločnej európskej meny.

Prosíme označte odpoveď, ktorá najbližšie vystihuje Váš názor, resp. odpoveď, s ktorou sa stotožňujete.

Ďakujeme ! Vašimi odpoveďami prispějete k výsledkom nášho prieskumu.

Dobrovoľné údaje:

okres: *vek:* *pohlavie:*

1. Zvykli ste si na vizuálnu stránku bankoviek a mincí po roku používania eura?

áno	nie	niektoré ťažšie rozlišujem
------------	------------	-----------------------------------

2. Ste často pri nákupoch a platení nútený prepočítavať eurá na koruny?

áno	nie	niekedy
------------	------------	----------------

3. Zaťažujú Vás jedno a dvojcentové mince?

áno	nie	niekedy
------------	------------	----------------

4. Akú formu platby za tovary a služby najčastejšie využívate?

hotovosť	platobnou kartou	nepreferujem ani jednu z uvedených
-----------------	-------------------------	---

Príloha 6 Dotazník

Bc. Viera Zemanová, Dopravná 5, 934 01 Levice - študentka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Fakulta Európskych štúdií a regionálneho rozvoja, študijný program regionálny rozvoj, 2.ročník. Ing. externé štúdium.

5. Po roku používania eura, vymenili by ste euro späť za koruny?

áno	nie	v niektorých situáciách
------------	------------	--------------------------------

6. Máte skúsenosť, že zavedenie novej meny spôsobilo zvyšovanie cien?

áno	nie	niekedy
------------	------------	----------------

7. Hodnotíte pripravenosť Slovenska na prechod na euro ako dostatočnú?

áno	nie	čiastočne
------------	------------	------------------

8. Očakávate v budúcnosti zvyšovanie cien dôsledkom zavedenia spoločnej meny?

áno	nie	čiastočne
------------	------------	------------------

9. Aký vplyv eura očakávate v budúcnosti na vývoj hospodárstva SR?

pozitívny	negatívny	neviem sa vyjadriť
------------------	------------------	---------------------------

Ďakujeme za spoluprácu !

DOTAZNÍK – DÁTUM PRIESKUMU: január – február 2010